n. 84

ÆSOPI PHRYGIS, ET ALIORVM FABVLAE.

HIS ACCESSERVNT,
Absthemii Hecatomythion secundum.
Quædam aliæ incerto interprete.

ADDITA SVNT IO. FR. QVINTIANI
Disticha in Fabulas P. Ouidij Nasonis Metamorphoseon.

ME SEQVERE,

SI SAPIS.

PLVS SAPIES.

EX OFFICINA DAMIANI TVRLINI.
Anno. M. D. LXIII.

DOMINICVS BAZARDVS

A' TRIVIATO,

OR. PRAE.

ADOLESCENTIBVS VIRTVTVM CANDIDATIS.

S. O. P.

VVM mecum ipſe, ingenii veſtri ſcintillas, naturæ propenſiones, ac munia, ex immenſo bonitatis fonte decerpta, veſtriſq; animis inſculpta, altius repeterem iuuenes, vos apibus admodum conſimiles facilè offendi. His enim cùm ſit à natura ingenitũ mella conficere, in huiuſcemodi tamen minimè incumbunt opus, ni prius è cœlo rore nouo Conſperſa folia, dulces erumpentes herbas è terra, floresúe ſuaues lætæ conſpexerint, quibus vitam degant auſpicatiſsimam, melq; colligant optimũ. Haud ſecus vobis euenire arbitror. Nam qui fieri poteſt, vt veſtrum quiſpiam, virtutis melleo gaudeat experimẽto, morúmq; faciat periculum, ſi tempore locóq; non excitentur, vbi & quando plurimarum virtutum florida copia redoleat, ac vndiq; laterum rideat ac ſplendeſcat? Quocirca, ne veſtræ fruſtrentur naturæ dotes, areſcant ſemina, extin-

guantur ſcintillæ, verùm omni conatu, cura, & gaudio, animos intendatis ad virtutis & morũ dulciſsimos fauos, quolibétq; actu flagitia extrudere, animi prauas affectiones proculcare & ſuppeditare, ac mentis probitatem auidiſsimè amplecti ſtudeatis: Ecce ſub olfactu, redolentia rura: Ecce ob oculos (vt veſtro indulgeat genio) appoſitiſsimum proponit pratulum Damianus Turlinus diligens Chalcographus, gratiſsimúmq; viridarium, myrto, roſis, liliis, violis, thymo, aliiſq; tum pulcherrimis, tum ſuauiſsimis, tum deniq; fragrantiſsimis floribus refertiſsimum. Tales quippe cenſeo ego hos, alioſq; id genus Aeſopicos Apologos: Quandoquidem ſecum & pulchritudine, & ſuauitate, & fragrantia, adeò dulciter ac lepidè concertent, atq; peruenuſta & egregia alacritate, præcordia, aſpectum, oculos, guſtúmq; prolectent ac rapiant, vt quinam præcellat, cuiq; ſit, victoriæ palma tribuenda, haud facilè dignoſcas. Profectò eorum quilibet, ſuo decore, ſuaq; admirabili ſpecie, ita aſpicientium ac legentium cateruam, læto riſu, gratáq; contentione ad ſe trahunt, vt ſinguli ſuo ſenſu dicere videantur: Primum me dicerpe, quòd aliis ſum præſtantior, formoſior, odoriferq; magis. Quoſit, vt nil aliud vobis polliceantur, quam Hyblæũ Atticúmue mel (cuius eſt ſumma laus) dulciſsimũ, amabiliſsmũ, redolẽtiſsimũ: Cùm hic Thymini floſculi tẽperati ac iocundi riſus, gratiſsimeq;

voluptatis laudabiles Narcissi, atque purpurei hyacinthi, vtili semper & honesta instructione coniuncti scitè reponantur: non autem amarũ, veluti sardium, quòd hinc absint pellanturque obscœnitatis, scurrilitatisque absynthia, necnon fœtidæ hæreticorum sementes. Orthodoxæ enim fidei agricolis (inquisitoribus nimirum) studiis vestris consulturus, siquid fortè hîc lateret quod Religioni minus esset consentaneum, quo lectorum polluerentur animi, (quando rudibus quæ adhuc animis instillantur, si ea præcipuè honestatis ac religionis sint expertia, altius ibi figere radices soleant, quàm vt facilè inde queãt reuelli) id expurgãdum reiiciendumque commisit ac tradidit. Eia itaque solertissimi adolescentes, mellificas imitati apes, Cateruatim ac centuriatim hos vitalem exhalantes odorem prolibate flores: Dulcescant suauitate labra: Mentis alueos hoc mellis nectare, prædulcique alimonia distendite: vt qui vobis alludunt ac consulunt, nonnihil liquoris, dulcedinisque morum exundantis persentiant. Quod si benè cesserit, functus erit labor munere suo: sin secus, vestrum in hanc partẽ æstimabitur consilium. Porrò vt gratius esset vobis opus, Disticha Io. fr. Quintiani stoæ, poetæ facundissimi in fabulas P. Ouid. Naso. Metamorpho. præsenti connexuit viridario, tanquam nitidissimos ac placidissimos riuos ipsum discurrendo mirificè irrigantes, ac veluti totius operis coronidem: Omnem vt

aiunt) mouens lapidem, quò studiosis morem gerat. Præstitit nunc quod potuit, plus olim si valuerit præstaturus. Et quò magis ad Acraton alliceremini, peropportunum iudicauit, si sequentem floridissimi Abstemii præfatiunculam, toti huic fabularũ Agello præfigeret, qua gnarè intelligeretis, doctos etiam & claros viros (nedum adolescentes) magnis & in rebus, huiusmodi floribus (nempe fabellis & Apologis) non solum voluptatis, sed vtilitatis ergò esse delectatos. Hinc non immeritò summam referunt laudem apologorum scriptores, iuxta Horatianum illud: omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci. Valetote.

Calendis Aprilis. 1563.

COGITANTI mihi varia ſcriptorum genera,
qui, ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas
literarum mandauere memoriæ, qui apologos ſcri-
pſere, non poſtremo loco digni eſſe videntur. Non
modo enim mortalium animos incredibili quadam
afficiunt voluptate, verumetiam ad res honeſtas,
vtileſq; peragendas ſuis fabellis magis quam phi-
loſophi ſuis præceptis alliciunt. Nam ita legentiũ
animos quadam iucunditate penetrant, & quibuſdam ſimilitudinibus, quæ
maxime ad commouendos animos valent, quid vitandum faciendumq; ſit,
oſtendunt: ut omnes etiam inuiti, illis aſſentire cogantur. Senſus enim au-
diendi faſtidioſiſſimus, res etiam vtiles honeſtaſq; haud facile admittit, niſi
fuerint aliqua vrbanitate conditæ. Teſtis quidam orator Athenienſis, qui
ad Athenienſes verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt
ſaltem fabulam audire dignarentur; quo impetrato, Ceres, inquit & hirun-
do & anguilla ſimul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt, hirun
do quidem ſuperuolauit, anguilla autem amnem tranauit. Quod cum dixiſ-
ſet, obticuit. Interrogantibus autem illis, quid Ceres egiſſet, Vobis, inquit,
dea veſtra ſuccenſuit, qui eos qui vobis vtilia ſuadent, audire nolentes, tam
attentis auribus fabulantes auditis. Quantam uim apologi habeant ad ani-
mos commouendos, cum multis poſſem, tribus ero contentus exemplis oſtẽ
dere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Aeſopus hac fa-
bula diſſuaſit, dicens, Vulpem quandam fluuium tranſeuntem in lacunam
fuiſſe propulſam. Vnde cum exire non poſſet, tenaci limo retenta, muſca-
rum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conſpicatus, miſeridordia motus
eſt, interrogauitq; an uellet vt ab ea muſcas abigeret. At illa abnuit, dicẽs:
Hæ meo ſanguine iam plenæ, paruam mihi poſſunt inferre moleſtiam, ſi autẽ
has abegeris, aliæ famelicæ ſuperuenient, quæ quicquid mihi supereſt ſan-
guinis, exhaurient. Ita o viri Samii vobis eueniet. Si enim hunc rectorem
veſtrum iam locupletem occideritis, alios eligatis neceſſe eſt, qui dum ſe opi
bus volent implere, quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis mo
ti Samii ab incepto deſtitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæſar, diur-
nos magiſtratus dabat: vnde (ut refert Ioſephus) ſub eo per viginti anno-
rum ſpatia, per duos tantum præſides, Gratum ſcilicet & Pilatum, eſt gu-
bernata Iudæa. Non parcit populis regnum breue, ut inquit Statius. Hime-
renſes Phalaridem Agrigentinorum tyrannum ducem exercitus ſui eligere
volentes, Steſichorus poeta hoc apologo deterruit: Equus, dicens, ſolus pa
ſcebat in prato, adueniente autem ceruo, & paſcua corrumpente, conſuluit

hominem qua posset illum arte punire. Cui homo: Si frenum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, ceruum quidem hominis auxilio victor abegit: sed non amplius hominem dorso, non frenum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses vobis eueniet, si Phalaridem ducem effecietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo seruietis. Quibus verbis territi Himerenses, huiusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Rom. ab senatu secessisset, q tributum & militiam toleraret, nec vllo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem ociosum & desidem intuẽtes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreuerunt. Sed cum ipsi quoq; alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo senatus & populus, quasi venter & membra alterum alterius auxilio indigent, & vt discordia intereunt, ita concordia valent. Qua fabula populus reuocatus, cum senatu in gratim redit. Non immerito igitur, non solum Græci & Latini poetæ, vt Hesiodus & Horatius: huiusmodi fabulas suis operibus inseruerunt: verumetiam maximi & celeberrimi philosophi: ut Plato: Aristoteles: Plutarchus: & multi alii eas plurimum commendarunt: & ad institutionem moralis & ciuilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus: & Laurentius Valla ætatis nostræ doctissimi: paucos Aesopi apologos e Græco in Latinum uertere: sibi laudi: cæteris vero uoluptati fore non dubitarunt. Et iure quidem. Leguntur enim: & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur & ego aliquas componendo fabulas & prioribus addendo, laude fraudari debeam: quam ceteri Latini ex translatione consecuti sunt, nisi adeo inuidi simus, vt Latinis licere non putemus: quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

LAVRENTII VALLAE IN XXXIII. FABVLARVM AESOPI VERSIONEM E' Græco in Latinum sermonem, ad Clarissimum virum Renaldũ Fonaledæ,

PRAEFATIO.

ROMISERAM *nuperrime tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurus.* Eas *capere, vt homo venandi insuetus, cum non possem, ad uenationem meam, idest, literas me conuerti, et fortè ad manus venit libellus* Græ*cus, ex præda nauali treis & triginta* Aesopi *fabellas continens, has omnes bidui labore venatus sum.* Mitto *igitur ad te siue fabellas, siue mauis coturnices, quibus oblectare te possis ac ludere.* Etenim *si* Octauianum *&* M. Antonium *orbis terrarum principes ludo coturnicum delectatos accepimus, profectò tu vir literarum amantissimus, literato hoc genere ludendi delectaberis, & si quis* Octauiano *aut* Antonio *pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucundam illis rem gratamq; fecisset.* Ego *quoque tibi iucundus gratusq; ero, quòd plus triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, victrices, & si forte hoc te magis iuuat, & pingues, oblectãt enim hæ fabulæ bellæ, & alunt, nec minus fructus ha*

bent, quàm floris. Sed ne donum ſuum laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu ſi coturnices veras quàm has fabulas malis, reſcribe: mittam nanque non modo coturnices, ſed & perdices. Vale, Ex vrbe Caieta Calend. Maij.

De Vulpe & capro.

VLPES *et caper ſitibundi in puteum deſcenderunt, in quo cum perbibiſſent, circumſpicienti reditum capro, vulpes ait: Bono animo eſto caper. Excogitaui nanque quo pacto vterque reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; aducto ad pectus mento reclinabis, et ego per terga cornuaque tua tranſiliens, & extra puteum euadens, te iſtinc poſtea educam. Cuius conſilio fidem habenti capro, atque vt illa iubebat obtemperanti, ipſa è puteo proſilijt, ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat exultabatq;, nihil de hirco curam habens: Cæterũ cũ ab hirco vt fœdifraga incuſaretur, reſpondit: Enimuerò hirce, ſi tantum eſſet tibi ſenſus in mente, quantum eſt ſetarum in mento, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm de reditu exploratum habuiſſes.*

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De vulpe & leone.

VVLPES *nullum antea leonem conſpicata, cum illi alternus ex improuiſo obuiaſſet, ita aſpectu eius ex-*

pauit, vt parum abfuerit quin extingueretur. Quod cum iterum poſtea accidiſſet, ad aſpectum quidem leonis eſt exterrita, ſed non ita vt prius. Tertio autem cum leonem eundem eſſet intuita, no modo non exterrita, ſed etiam fidenter adiens, ſecũ collocuta eſt & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd conſuetudo & conuerſatio facit, vt quæ maxime horribilia et formidãda ſunt, neq; horrida, neque formidoloſa videantur.

De gallo & perdice.

GALLOS *quidam domi ſuæ cum haberet, mercatus eſt perdicem, eamq; alendam, & in ſocietatem gallorum dedit vnà cum illis ſaginandam, eamq; galli pro ſe quiſque mordicabant, abigebantq;. Perdix autẽ apud ſe affligtabatur, exiſtimans ideo talia inferri ſibi à gallis, quòd ſuum ab illorum genere alienum eſſet. Vbi verò non ita multo poſt aſpexit illos inter ſe pugnantes, mutuoque percutientes, recreata à mœrore inquit: Equidem poſthac non affligtabor amplius, videns eos inter ſe dimicantes.*

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos vident ne à domeſticorum quidem iniuria abſtinere.

De vulpe & capite reperto.

VLPES *aliquando in domum citharœdi ingreſſa, dum omnia inſtrumenta muſica, omnemq; ſuppellectilem ſcrutaretur, reperit è marmore caput ſcienter fabreq; factum. Quod cum in manus ſumpſiſſet, inquit, ô caput cum magno ſenſu factum, nullũ ſenſum obtinẽs.*

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatẽ habent, animi induſtriam non habent.

De carbonario & fullone.

CARBONARIVS *conducta in domo habitans, fullonem inuitauit, qui eo loci proxime venisset, vt eisdem in ædibus vnà habitarent.* Ad quem fullo: O *homo, non est istud factum conducibile, vereor enim ne quicquid candificarem, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.*

H*æc fabula innuit nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.*

De viro iactabundo.

VIR *quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterum domum reuersus fuisset, cum multa alia in diuersis regionibus à se viriliter gesta iactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quòd* Rhodi *omnes in certamine saliendi superasset, eiusdem rei* Rhodios *qui affuerunt testes esse.* Ad *quem vnus assistentium respondens, inquit: ô homo, si verum istuc est quod loqueris, quid tibi opus est testibus?* Ecce *hic* Rhodus, *ecce hic certamen saliendi.*

H*æc fabula innuit, quòd vbi rerũ testimonia adsunt, nihil opus est verbis.*

De viro Apollinem tentante.

VIR *quidam facinorosus* Delpho *se contulit,* Apollinem *tentaturus, habensq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas interrogabat deum, dicens:* Quod *habeo in dextra, viuit ne, an mortuum est? prolaturus passerculum mortuum, si ille viuum respõdisset: occidisset enim statim sub pallio clam,*

prius quàm proferret. At *deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit:* O *consultor, utrum mauis facere (penes te enim arbitrium est) facito, & siue viuum, siue mortuum, quod in manibus habes proferto.*

H*æc fabula innuit, mentẽ diuinam nihil neq; latere, neque fallere.*

De piscatore.

PISCATOR *quidam demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat: noli me in præsentiarum capere pusillam et minutam, sine abire & crescere, ut postea sic adulta commodo maiore potiaris.* Cui *piscator inquit:* Ego *verò amẽs sim, si lucrũ quod inter manus habeo, licet exiguũ, prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.*

H*æc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maiorem rem præsentem & certam, licet paruam, non amplectitur.*

De equo & asino.

VIR *quidam habebat equum & asinum.* In *itinere autem faciendo inquit asinus equo:* Si *me saluũ vis, releua à me partem oneris mei.* Equo *illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur.* Tunc *dominus iumentorum omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit.* Quo *onere depressus equus, & gemens cum clamore inquit:* V*æ mihi iumentorum infelicissimo, quid mihi misero mali euenit?* Nam *recusans partem, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.*

H*æc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtriq; incolumes sint.*

De viro & satyro.

VIR quidam cum satyro amicitiam inierat, qui quum edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus, interrogabat quamobrem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Pauloq; post calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cũ edulio admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigeraret, interrogabat satyrus, quamobrem & id faceret. Respondente autem viro, vt refrigeret edulium. Atque ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex vno ore & calidum promis & frigidũ.

Hæc fabula innuit, deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

De vulpe & pardo.

VVLPES & pardus de pulchritudine altercabãtur: & pardo suam versicolorem pellem extollente, vulpes cum suam proponere non posset, inquit: At quanto ego speciosir, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum.

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudini corporis.

De fele in fœminam mutata.

FELIS quædam delicium formosi erat cuiusdam adolescentis. Hanc ille ut in fœminam mutaret, Venerẽ

deprecatus est. Dea miserta cupiditati adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam, cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum. Quibus consedentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutasset et mores, murem immisit in medium. At illa & eorum qui aderant, et cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murẽ insequebatur illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, iterum in suam restituit naturam.

Hæc fabula innuit scelestos homines, etsi conditionem statumq; mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De agricola & canibus.

AGRICOLA *quidam hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs, primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus vescebatur, et mox & caprarum, postremo operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes cum animaduertissent, inter se collocuti sunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugam, si enim operarijs bobus dominus noster non pepercit, ne nobis quidem parcet.*

Hæc fabula innuit, fugiendos eos esse cauendosq;, qui familiaribus quoq; manus non abstinent.

De agricola sæuiente in filios.

AGRICOLA *filios suos videns quotidie delitigantes, neq; in gratiam inter se reducere potis esset, iussit fasciculum virgarum sibi afferri, aderant autem filij illic sedentes. Quæ cum allatæ essent, colligauit omnes in*

unum faſciculum, iuſſitq; ſingulos filiorum faſciculum capere atq; confringere. Illis *verò confringere non valentibus, ſoluens poſtea faſciculum, tradididit ſingulas virgas eis frangendas.* Atq; *illis ſtatim facileq; frangentibus, intulit:* Ita *& vos filij mei, ſi perſeueraueritis vnanimes, præſtiteritis inexpugnabiles vos hoſtibus, inuictosq; præbebitis.* Sin *minus, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.*

Hæc *fabula innuit, æquè res humanas facere, vel à cõcordia incrementum, vel diſcordia iacturam.*

De muliere & gallina.

MVLIER *quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula oua parientem, ſperans autem pro ſingulis bina oua parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opiparè educabat.* Gallina *verò pinguior effecta, ne vnum quidem ouum parturire poterat.*

Hæc *fabula innuit, quòd homines propter luxum & copiam rerum marceſcentes, ab inſtituto retardantur.*

De homine quem canis momorderat.

ADMORSVS *à cane quidam, circuibat ſingulos corrogens curationem, nactusq; quendam, qui cognita mali qualitate, inquit:* Si *tu quidem homo conualeſcere vis, ſume cruſtulam panis madefactam in ſanguine vulneris, porrige cani qui te momordit, comedendam.* Cum *ille deridens inquit:* Ego *me hercle ſi iſthuc fecero, dignus ſum qui ab omnibus huius vrbis canibus mordear.*

Hæc *fabula innuit, improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maximè ad maleficia animari.*

D

De duobus amicis & vrſo.

DVOBVS *amicis vnà iter facientibus, fit vrſus obuiam, quorum vnus perterritus, in arborẽ ſcandens latuit: alter vero cum ſe imparem vrſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, prodiens ſimulabat ſe mortuum eſſe. Vrſus autem adueniens, aures & occipitium olfaciebat. Illo, qui ſtratus iacebat, vſque continente reſpirationem, ita mortuum eſſe credens vrſus abijt. Aiunt enim vrſum non ſæuire in cadauer. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens, interrogat amicum, Quidnam ad aurem vrſus ſecum eſſet locutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne poſthac cũ huiuſmodi amicis iter faciam.*

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos, qui periculoſo in tempore ab auxilio præſtando reuocant pedẽ.

De adoleſcentibus & coquo.

DVO *adoleſcentes obſonium à coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibuſdã negotijs domeſticis intenderet vacaretq;, alter adoleſcentũ partem obſonij in alterius ſinum immiſit. Conquerenti, qui carnem abſtulerat, iurabat ſe non habere. Qui vero habebat, iurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentum aſtutia, inquit: Et ſi me latet fur, tamen eum, quem iuraſtis deum, non latebit.*

Hæc fabula innuit, quòd ſi homines celamus, deum nequaquam celare poterimus.

De arundine & olea.

DISCEPTABANT *arundo et olea de conſtãtia, de fortitudine & de firmitate, & olea quidem probra arundini ingerebat, vt fragili & ad omnem ventum*

vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur, reuellebaturque. Olea vero cum violentiæ ventorum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit eos, qui ferocioribus ad tempus cedunt, potentiores esse ijs qui non cedunt.

De tubicine.

ERAT tubicen qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hominibus ad eos qui circumsistebant proclamabat: Nolite me ò viri, innocuum insontemque occidere, nullum ego vnquam occidi. Quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt: Tu vero hoc ipso magis trucidaberis, quòd cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.

De aucupe & vipera.

AVCEPS quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad venandum processit, visoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum reti ad auem clanculum admouebat, sperans illam se venari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem viperam pedibus pressit, quæ exasperata dolore hominẽ momordit, at ille iam diffidens vitæ, Me miserum, inquit, qui cũ alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo.

Hæc fabula innuit, fraudulẽtos homines insidias suas occultare, sæpe tamen ab alijs idem sustinere.

De castore virilia sibi amputante.

CASTOR *præter cæteros quadrupedes in aqua du rare dicitur, eiusq́; genitalia ad artem medicam sane vtilia esse. Tunc vbi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, eaq́; ad insequētes proijciēs, hoc modo incolumis euadit.*

Hæc fabula innuit, huius exēplo prudentes debere ꝓ adipiscenda salute, nullam rationem habere fortunarū.

De thynno & delphino.

THYNNVS *cum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, et iamiam capiendus esset, in anfractum quendam se intrusit. Delphinus quoque ad alterum similē impetu ipso illisus est, ad quem thynnus respiciēs, iamq́ue expirantem videns, inquit, iam mihi mors non est molesta, videns eum qui mihi causa mortis est, mecum morientem.*

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt.

De cane & lanione.

CANIS *quidam insilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato, & erepto pecoris corde, fugiebat: ad quem lanius conuersus, fugientemq́; aspiciens, inquit, ò canis vbicunque fueris te obseruabo, non enim sustulisti, sed mihi cor dedisti.*

Hæc fabula innuit, iacturam semper esse hominibus doctrinam.

De vate quodam.

VATICINATOR *quidam in foro sedens sermoci*

nabatur, cum quidam sibi denunciat fores domus effractas esse, omniaque direpta quæ in domo fuissent. Ad *quod nuncium vaticinator gemens, properansque cursu, se domum recipiebat.* Quem *currentem quidam intuẽs, ò tu inquit, qui aliena negocia te diuinaturum promittis, certe tua non diuinasti.*

Hæc *fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad nos pertinent, prouidere & consulere conantur.*

De ægroto & medico.

AEGROTVS *quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum, inquit, in sudorem se fuisse resolutum.* Cui *medicus, istud, inquit, bonum est.* Altero *autem die iterum interrogatus quonam modo se haberet, respondit, algoribus correptus, diu vexatus sum: & id quoq; medicus inquit, bonum est.* Tertio *cum ab eo medico interrogaretur, respondit, profluuio corporis debilitatus sum.* Istud *etiam bonum est, inquit medicus.* Postea *autem à familiari quodam interrogatus, quomodo habes ò amice? respondit, etiam atque etiam bene habeo, sed morior.*

Hæc *fabula innuit, arguendos assentatores.*

De asino & lupo.

ASINVS *calcato ligni aculeo claudicabat: conspectoq; lupo, ait:* O *lupe, en præ cruciatu morior futurus esca aut tua, aut vulturũ, aut coruorum.* Vnum *modo abs te munus flagito:* Educ *prius de pede aculeum, vt moriar saltem sine cruciatu.* Tunc *lupus summis dentibus aculeum mordicus prehendens eduxit.* Asinus *vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit,*

fractisq; illius fronte, naribus, dentibus, aufugit, lupo seipsum accusante, ac merito sibi id deuenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc *fabula innuit, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.*

De aucupe & merula.

AVCEPS *tetenderat volucribus retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret.* Ille *respondit se condere vrbẽ, abijtq; longius, & sese abdidit.* Merula *vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam iuxta retia appositam capta est, accurenteq; aucupe, inquit: ò homo, si tu quidem talem vrbem condis, haud multos iuuenes habebis incolas.*

Hæc *fabula innuit, eo maxime modo rem priuatã & rem publicam destrui, cum præsides sæuitiam exercent.*

De viatore & pera inuenta.

VIATOR *longum ingressus iter, vouit si quid inuenisset, eius dimidium* Ioui *se oblaturum.* Inuenta *autem postea, in itinere pera, palmularũ amygdalarumq; plena, comedit omnes palmulas amygdalasq;.* Sed *harũ nucleos, illarum putamina & cortices ad aram quandã obtulit, inquiens:* Habes Iupiter *quod tibi voueram, quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.*

Hæc *fabula innuit, auarum propter pecuniæ cupiditatem, etiam dijs moliri fallacias.*

De puero & matre.

PVER *quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ, à qua non ca*

ſtigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autē tempore cepit furari maiora. Tandem à magiſtratu deprehenſus ducebatur ad ſupplicium. Matre verò ſequente ac vociferante, rogauit ille ſatellites, vt pauliſper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre feſtinabunda aurem ad os filij admouente, ille auriculam matris dentibus euulſit, & cum mater cæteriq; increparent, non modo vt furem, ſed vt in parentē ſuam impium, inquit: Hæc mihi vt perderer cauſa extitit. Si enim me tabellam alphabetariam furatum caſtigaſſet, nequaquam ad vlteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc fabula innuit, quòd qui inter initia peccandi nō coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De paſtore artem nauticam exercente.

PASTOR *in loco maritimo gregem paſcebat, qui cum videret mare tranquillum, inceſſit cupido nauigationem faciendi ad mercatum. Itaque venundatis ouibus, emptisq; palmarum ſarcinis nauigabat. Oborta autem vehementi tempeſtate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, vixque euaſit exonerata naui. Paucis poſt diebus veniente quodam & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſanè tranquillum) reſpondens, inquit: Palmulas iterum vult, quantū intelligo, ideoq; immotum ſeſe fore oſtendit.*

Hæc fabula innuit, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cuiuſdam ſenis & leone.

FILIVM *ſenior quidam habebat vnicum generoſi animi & venaticorum canum amatorem, hunc per*

quietem viderat à leone trucidari. Territus, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domũ quandam quàm politissimã, & laquearibus ac fenestris amœnissimã. Illuc inducens filium, assiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim ea in domo ad oblectationem filij, omne animalium genus, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propius stans leoni, inquit: ò truculẽtissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asseruor velut in carcere. Quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leoni eruere volens, & in clauo qui illic latebat offendit, qua ex percussione manus emarcuit, succreuitq; sanies, et febris subsecuta est, breuiq; tẽpore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Hæc *fabula innuit, quæ ventura sunt deuitare esse deficile.*

De caluo crines externos gerente pro natiuis.

CALVVS *quidam mẽtitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce sibi validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu ad illos inquit: Quid mirum si crines, qui non erant mei, à me recesserint? illi quoq; recesserunt, qui mecum fuerant nati.*

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, id non potest nobiscum perpetuò permanere.

FINIS.

AESOPI FABVLATORIS

CLARISSIMI APOLOGI

è Græco Latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

ESOPVS fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero seruus fuit, colore niger ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamq;, ac variarum fabularum inuentionem, quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ, nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominum sunt actiones, quas ita ante oculos ponit, vt audientium animos incitent ad virtutem, nec vlli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas si quis ritè gustauerit, quam viam sequi, quamq; vitare debeat, in priuatis publicisq; negociis facile comperiet. Nam in primis fabulam narrat, tum quid fabula significet, compendiosius exponit, atque ordinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino seruari non potest, hinc sumit initium.

De aquila & vulpe.

AQVILA *& vulpes conflata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiã ex frequenti conuerſatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit. Vulpes vero arborem inter dumeta propter catulos collocat. Vna igitur dierũ cum vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quæreret, aquila & ipſa cibi indiga in latibulum deuolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comeſtum præbuit. Vulpes rediens cognita filiorum morte, valde triſtata eſt, & cum aquilam vlciſci non poſſet, quia quadrupes eſſet, volucrem perſequi nequibat, quod vnum miſeris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala multa illi imprecata, tantum in odium vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius fruſtũ vnà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum, ſed vento vehementius ſpirante, nidus qui ex fœno ac materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquilę pulli flammam ſentientes, cum adhuc volare nequirent, humi decidebant. Vulpes continuo illos arripiens, coram aquila deuorat.*

Fabula ſignificat, quòd qui amicitiam violant, quamuis illorum quos læſerunt vltionem declinent, dei tamen ſupplicia vix vnquam effugiunt.

De aquila & coruo.

AQVILA *celſa ex rupe deuolans, agnum ex omni grege arripuit, quam rem coruus conſpicatus, æmulatione motus, cum ingenti ſtrepitu ac ſtridore deuolat in arietem, atque vngues in arietis vellus ita implicat, vt inde etiam motu alarum ſe explicare non poſſet. Hunc*

pastor, cum ita implicitum videt, accurrens coruum cõprehendit, & alarum pennis incisis, pueris suis vt colludant tradit. Verùm dum quidam coruum rogaret, quænam volucris esset, coruus ait: Primum quidem quo ad animũ aquila fui, nunc vero me coruum esse certo scio.

Fabula significat, quòd qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quòd in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De aquila & crabrone.

AQVILA *leporem persequebatur, at lepus auxilij inops, quem tempus obtulit, crabronem videns, ab eo auxilium implorauit, cui crabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cum aquilam appropinquantem crabro conspicatur, eam precatur, ne suum eripiat sibi seruum. At aquila crabronis paruitatem contemnens, eo coram leporem exedit. Verùm crabro suæ iniuriæ memor, vbi aquila nidificaret, obseruat. Ecce aquila oua parit, crabro alis elatus, ad aquilæ nidum volat, atque oua deuoluens humi deijcit: Aquila iactura ouorum mœrore concita, euolat ad Iouem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Iupiter ei concedit, vt cum tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc crabro prouidens globum è stercore conficit, atq; sursum euolans in Iouis sinũ demisit. Iupiter volens è sinu globum excutere, oua aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore crabrones existunt.*

Fabula significat, quòd nullus porrò est contemnendus, quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur, se vlcisci non quærat.

De philomela & accipitre.

PHILOMELA, cum alta quercu ſederet, more ſuo ſola canebat, eam accipiter cibum quæritans cum intuetur, repente euolat, illamque rapit. At philomela cum ſe interitum iri videt, accipitrem precatur, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explẽdum eius ventrem ipſa ſatis minima ſit, ſed pro ſaturitate ſua, ad maiores aues vt ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torue cõſpiciens, ait: Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id quod manu tenent rerum maiorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De vulpe & trago.

VVLPES & tragus ſitientes in puteum deſcenderunt. Verum enim poſt potum, cum egreſſum conſpiceret hircus, vulpes ei comiter ait: Bono ſis animo, nam quid ſaluti noſtræ opus ſit, probè animaduerti. Si enim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus, cornibúſue muro adhærebis, tuas ego ſcapulas cornuaq; conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te manu comprehẽdens hinc deſuper traham. Huic caper prompte deſeruiuit. Vulpes ſuo exultans egreſſu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incuſat, ſibi pacta haud ſeruaſſe, ei facete vulpecula inquit: Si ea caper ſapientia præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſthæc tua barba referta eſt, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſus penſiculate vidiſſes.

Hæc fabula ſignificat, quòd homines conſilio præditi

rerum finem prius inspiciunt, quàm dent operam rebu gerendis.

De vulpe & leone.

VVLPES *quæ nunquam viderat leonem, quum ill forte obuiasset, sic pertimuit, vt mortẽ penè obiret Rursum illum quum aspexisset, pertimuit: sed minime v primùm. Eum tertio cum intuetur, propè accedens, fui ausa coràm disserere.*

Fabula significat, quòd rerum terribilia, vsus et con suetudo domestica facit.

De cato & gallo.

CATVS *cum gallum cepisset, atq; causam quære ret, qui eum comedere posset: illũ criminari cœpit quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamitand haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusa bat, quòd id ageret ad eorum vtilitatem, quum ad oper facienda illos excitaret. Rursum catus ait, impius es a supra modum scelestus, qui agis continuo contra natu ram, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, se per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus iten defendebat quòd domini sui quæstus gratia id quoq; age ret, enimuero ex huiusmodi coitu gallinæ pariunt oua Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundes, ego t men ieiunare haud intendo.*

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, c semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ desi prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De vulpe sine cauda.

VVLPES *vt è laqueo euaderet, abscissa cauda, cu è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitau*

alias dolo inducere vulpes, vt ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ caudam abſcinderent, et ſic ſuum dedecus leuaret. Itaq; ad vnum vulpibus congregatis ſuadet, vt caudam ſibi abſcindant, diſſerens caudam non modo dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri graui atq; inepto. E' vulpibus vna ei facete reſpondit: Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, tum non itidẽ alijs cõſulere, eſt æquum.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De piſcatore & ſmaride piſciculo.

PISCATOR *quod mari rete tetendit, eo ſmarida cepit piſciculum, quæ parua adhuc ætate piſcatorẽ orabat, vt dum grandis eſſet, atq; maiorem quæſtum ex ea aſſequi poſſet, eam vita donaret. Huic piſcator lepide reſpondit: Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem amplioris ſpe quæſtus.*

Fabula ſignificat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna inſit ſpes, ſtultum eſt dimittere.

De vulpe & rubo.

VVLPES *cum ſepem quandam aſcenderet, vt periculum vitaret, quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus profudit, et quum grauiter ſaucia foret, gemens inquit ad rubum: vt me iuuares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui rubus, erraſti vulpes, ait, quę pari dolo me capere putaſti, quo cætera capere conſueuiſti.*

Fabula ſignificat, quòd ſtultum eſt implorare auxiliũ ab illis quibus à natura datum eſt obeſſe potius quàm alijs prodeſſe.

De vulpe & crocodilo.

VVLPES et crocodilus de nobilitate contendebant, cum crocodilus multa pro ſe adduceret, ac ſupra modum ſe iactaret de ſplendore progenitorum ſuorum, vulpes ei ſubridens ait: Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quòd multis iam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quòd homines mendaces res ipſa potiſſimum feſellit.

De vulpe & venatoribus.

VVLPES venatores effugiens, ac per auia currẽdo iam defeſſa hominem caſu reperit lignarium, quem rogat vt ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit. Adſunt venatores, lignarium ſi vulpem viderit rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu vero vbi vulpes latebat locum oſtendit. Verum venatores re haud percepta, ſtatim abeunt. Vulpes vt illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignariuus vulpem criminatur, quod cum ſaluam fecerit, nihil gratiarum ſibi agat. Tunc vulpes ſe conuertens, illi facete ait: Heus amice, ſi manuum opera ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſoluerem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam, etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De gallis & perdice.

GALLOS quàm plures cum quis domi haberet, quã emerat perdicem, illis permiſit compaſcere. Sed cũ galli illam infeſtarent, roſtriſq; præcellerent, perdix ob eam iniuriam non parum ſeſe affligebat, exiſtimans ob

id sibi tales inferri iniurias, quòd alienigena, nec popularis horum esset. Gallos deinde cum inter se confligentes cerneret, animi perturbatione ait: De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter vos quoque odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quòd homines sapientia prędit i, moderato animo ferunt iniurias ab illis potissimum illatas, qui nec sibi, nec suis parcunt.

De vulpe & larua.

VULPES *citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, ait: O quale sine cerebro caput.*

Fabula significat, quòd nõ omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De homine & ligneo deo.

HOMO *quidam deum ligneum domi habens, eum orauit, vt boni quippiam sibi tribueret, sed quanto magis orabat, eo res domi angustior erat: demum ille concitus ira, deum cruribus capit & caput parieti percutit illi. Exciso igitur capite multum auri exiliit, quod homo colligens ait: peruersus nimium es atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidẽ profuisti: percussus vero ac verberatus, boni plurimum contulisti.*

Fabula significat, quòd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De cane ad cœnam vocato.

VIR *quidam cum cœnam opiparam parasset, amicũ quendam domum vocauit, eius quoq; canis canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cum*

tantum dapium videt apparatum, lætus ipse ait: Hodie *porrò ita me explebo, quòd die crastino comedere nõ indigebo.* Hisq; *dictis motu caudæ applaudit.* Coquus *vero conspiciens, tacitus per caudam capit, atq; illum sæpius rotans per fenestram proijcit.* Ille *attonitus, humo assurgens, dum clamãdo aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atque rogitant quàm opipare cœnauerit.* At *ille languẽs ait: ita potu ac dapibus me expleui, vt quum exiuerim viam non vidi.*

Fabula *significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, illis lætari non debet.*

De aquila & homine.

AQVILAM *homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit.* Eam *deinde quidam mercatus, pennis alas denuo munit, tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo.* Quam *rem conspiciens vulpes, homini ait: noli hanc aquilam, vti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur.* Tum *homo aquilæ item pennas euulsit.*

Fabula *significat, quòd benefacientes sunt quidem remunerandi, improbi vero omni studio vitandi.*

De viro agricola.

HOMO *quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit atq; inquit:* Filij, *ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia.* Illi *post patris obitum putantes in vinea thesaurum inuenire, assumptis ligonibus, marris ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumq; thesaurum inueniunt.* Ve-

rum enim vinea cum probe effossa foret, longe post solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De carbonario & lotore.

CARBONARIVS *lotorem quendam rogauit, vt quam precio conduxerat domũ, secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliàs expertus ait: Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.*

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De vulpe esuriente.

VVLPES *ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panẽ reposita prospiceret, ipsum tectorium intrauit, atq; tantum comedit quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit, & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum vulpes alia transiens illac, cum audiret, illuc accedit, rogatq; quidnam gemeret, deinde causam gemitus edocta, lepidè ait: Isthic manendum est tantisper, donec tenuis efficiaris, qualis eras dum isthuc accederes, nam alio pacto isthinc nunquam abieris.*

Fabula significat, nihil tam durum esse, quòd tempore non dissoluatur.

De piscatore quodam.

PISCATOR *quidã piscandi non inexpertus, tibijs ac rete sumptis iuxta maris littus accedit, ac saxo quodã insistens, in primis tubicinare cœpit, putans cantu se pisces esse capturum. Verum cum cãtu nullum assequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare demit-*

tit, ac pisces cepit complures. Sed cum ex rete pisces extraheret, eosq; saltantes perspiceret, non insulse ait: ô improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula significat, quòd omnia probe fiunt quæ fiunt tempore suo.

De piscatoribus quibusdam.

PISCATORES piscatum profecti, diuq; piscando defessi, fame præterea ac mærore quòd nihil cepissent confecti, cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem, in nauiculam saltat, illũ piscatores supra modum læti comprehendunt, & in vrbem reuersi, grandi vendunt precio.

Fabula significat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars & industria efficere non possunt.

De viro inope & infirmo.

HOMO quidam pauper cum ægrotaret, dijs vouit, quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cnm boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eaq; super altari deponens, lepide inquit: Ecce quod voui votum, vobis nunc persoluo. At dij illum vlcisci volentes, in somnis sibi assistunt, atque inquiunt: Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto, auri talenta centum reperies. Ille expergefactus somnij memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones: captus itaque eos rogabat, vt se missum facerent, quoniam mille talenta auri persolueret eis.

Fabula significat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De vulpe & pardo.

VVLPES cum pardo de pulchritudine contendebat, cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait: ego quidem longe formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum varijs notis habeo notatum.

Fabula significat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De piscatoribus quibusdam.

PISCATORES quidam è mari rete trahebant, quod cum graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cum perspiciunt longe tristantur. Quidã ex illis natu iam grandis non inurbane socijs inquit: Animis estote quietis, quippe lætitiæ soror est mæstitia, oportet enim casus prospicere futuros, illosq; vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frangitur.

De ranis regem petentibus.

RANAE mœrentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit: quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas: quæ cum lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum, haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertio Iouem ranæ precantur, vt

regem ſæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit, quem tot precibus regem exoraſtis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula ſignificat, quòd ſæpe ea precamur, quæ impetraſſe poſtea nos pœnitet.

De cata in fœminam mutata.

CATA quædam ſpecioſi cuiuſdam adoleſcentis amore capta, qui Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus illius miſerta, in formam hominis mutauit eam, quæ cum longe ſpecioſa eſſet, amator domum ſubito adduxit. Sed cum in cubiculo ſimul ſederent, Venus experiri cupiens ſi mutata facie, mutaſſet et mores, in medium conſtituit murem, quem cum illa proſpexit, oblita formæ & amoris ſui, murem vt caperet perſecuta eſt. Qua ſuper re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam licet perſonam mutet, mores tamen retinet eoſdem.

De ſene mortem vocante.

SENEX quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longa via defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortem vocauit: ecce mors aduenit, cauſamq; quamobrem ſe vocauerit, rogat, tunc ſenex, vt hunc lignorũ faſcẽ ſuper humeros mihi imponeres, ait.

Fabula ſignificat, ꝙ quiſq; vitæ cupidior eſt, licet mille ſubijciatur periculis, mortem tamen ſemper deuitat.

De muliere & medico.

MVLIER anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certũ precium ſibi dare promittens, ſi eo morbo curaretur: ſi vero nõ li-

berarettur, nihil ei debere pacta est. Medicus *vero quoties illam ibat curatum, toties quippiam à domo clam exportabat.* Mulier *igitur ophthalmia curata, cum nihil suarum rerum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam petenti soluere denegat.* Quamobrem *vocata in iudicium, pactum quidem non denegat, sed se curatam ophthalmia esse, id vero pernegat, aiens:* Cum *cæca erã, domum multa suppellectile refertam videbam, nunc cũ video, vt medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio.*

Fabula *significat, quòd homines auaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.*

De agricola & canibus.

AGRICOLA *quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locauit.* Sed *cum alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primum vesci cœpit.* Cum *vero in diem magis sęuiret hyems, bobus quoq; nec pepercit.* Quod *facinus cum animaduertunt canes, inuicem verba faciunt.* Quid *hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incúmbentem non fugimus? putamúsne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratia boues iugulauit?*

Fabula *significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se ferunt.*

De agricola & filiis.

AGRICOLA *quidam quàm plures habuit filios continua seditione discordes, ac eius admonitiones perpetuo negligentes.* Cum *forte unà domi omnes sederent, iussit pater uirgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari, ut integrum fascem dirumperent.* Cum *igitur fascem cum totis uiribus frangere non possent, genitor præcipit ut soluto fasce singulatim*

frangerent uirgas: cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater ait eis, Si quando animis idem sentietis nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis. Sed si inter uos seditiones seruabitis, qui uolet, is facile uos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio quàm seditio quæ est imbecillis.

De muliere & gallina.

VIDVA quędam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum, putauit mulier, more ingenij humani quod sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id vnum desiit parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrũ quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurimum, cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De homine à cane morso.

HOMO quidã cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur à quo sanari posset. Quidã illi obuiam factus, atque de medico rogatus, ait: Si vis amice fieri sanus, non opus est tibi medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere lingua sanguinẽ terget, ista cura nihil potius reperiri potest. Alter arridens venustissime inquit: Si huiusmodi vtor remedio, in dies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, homines improbos commoda incommodis, & bona malis pensare solere.

De duobus amicis & vrsa.

AMICI duo dum rus eunt, illis vrsa forte currit

obuiam, qua prospecta, alter exterritus, vt sese saluaret arborem continuo ascendit, alter dum vrsæ viribus se posse obsistere diffideret, in terram procidens mortuum se simulabat, & flatu ac anhelitu quantum potuit ore retento: vrsa illi admotis & ore & naribus, dum illum expirasse putat, saluum dimittit, aiunt enim in cadauera vrsas non sæuire. Alter vero ex arbore descendens, quid in aurem illi dixisset, socium interrogat. Cui ille: Admonuit vt cum huiusmodi amicis posthac iter non faciam.

Fabula significat, quod ij pro amicis habendi non sunt, qui cum est opus, amicis subsidia denegant.

De adolescentibus duobus & coquo.

ADOLESCENTVLI duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs vacat negocijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, haud se habere iurat: qui vere habebat, se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait: Et si fallor equidem à vobis, per quem vero iuratis, res ista non latebit deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere deum.

De duobus inimicis.

DVO quidã gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vna in naui nauigabant: & cum alter eodem in loco stare cum altero nõ pateretur, vnus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate, cum nauis periclitaretur, qui in priora sedebat, rogat nauis gubernatorem quæ pars nauis submergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixisset, ait ille: Mors mihi

modo molesta minime est, si inimicum meum prius mori peospicio.

Fabula significat, quòd inimicus vt inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De calamo & oliua.

QVÆNAM esset fortior, durior & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eo quòd ventis facile cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddit verbum. Paulo post turbo vehementer aspirans, radicitus euulsit oliuam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersia mos est in tempore gerendus.

De vitula & boue.

VITVLA cum bouem arantem prospiceret, illum præ se quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula vero vt immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens ait: Heus vitula, ideo non laborabas, vt immolareris.

Fabula significat, quòd ociosis & nihil agentibus pericula quoque imminent.

De puero & fortuna.

CVM puer quidam iuxta puteum domiret, fortuna illuc accedens, illum excitauit, inquiens: Surge & hinc ocyus abi, quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequentia pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De muribus & cato.

DOMO quapiam quòd perplures forent mures, catus præsentiens, illuc accessit, atq; nunc vnum nũc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se in diem consumi perciperent, ad vnum coacti inquiunt secum, de cætero inferius non esse descendendum si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum sustendit, qui fixus parieti erat, è muribus quispiam deorsum acute prospiciens, vt catum esse cognouit, haud infacete, ait: Heus amice, & si te follẽ esse certo scirem, deorsum minime descenderẽ.

Fabula significat, quòd vir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De simia & vulpe.

APVD brutorum animalium concilium simia ita apposite saltauit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiã vt duxit, inquit ad eam: Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges, quare cum tuus ex lege sit, tute ipse capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, vt se captã laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat: ei vulpes haud illepide ait: Heus stulta, quæ cum fortuna te extulisset dominari cæteris iam te putabis dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus fit.

De ceruo & leone.

CERVVS vehementi siti cum vexaretur, ad fontẽ proficiscitur, dumq; potat, suam in aqua prospiciẽs vmbram, valde lætatus est magnitudine cornuum ac ramositate: deinde pedes & crura prospiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet ac ceruum prosequitur. At ceruus fugam arripiens, leonem per campos longe anteibat. Dicunt enim ceruorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur. Quousq; igitur leo per campos secutus est ceruum, cum assequi non potuit. Casu vero contigit ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitus, cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturum videret: Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De agricola & pelargo.

AGRICOLA laqueos in agro tetendit, vt grues & anseres venaretur, qui sata sua continue depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogabat agricolam, vt eum soluat, missumque faciat cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus, auium piissimus, qui parentibus semper inseruiat, nec illos in senecta deserat vnquam. Cui subridens agricola ait: Quæ dicis, haud me fugiunt, nam qui sis, probe teneo, sed cum his simul captus cum sis, cum his quoque moriaris oportet.

Fabula significat, quòd qui cum improbis in aliquo deprehenditur crimine, pari debet pœna cum illis plecti.

De agno & lupo.

AGNVS *in domo bene clausa existens, cum lupũ ad se venientem vidit, illum conuitijs & maledictis incessit.* At *lupus inquit ei:* Non *tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit.*

Fabula *significat, quòd locus & tempus faciunt timidos sæpe audaces.*

De Ioue & coruo.

IVPITER *volatilibus regem creare volens, diem consilij auibus indixit, vt qui speciosior esset, rex sibi constitueretur.* Quam *rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, plumis aliarum passim collectis se ornauit, ac speciosum se tunc præ cæteris esse putabat.* Adest *dies præfinitus, veniunt in concilium aues.* Iupiter *coruum ob pulchritudinem cum regem dare vellet auibus, illæ indigne id ferentes, singulæ coruum suis nudabant pennis.* Coruus *vero alienis pennis exutus, ridiculus ac fabula vulgi factus est.*

Fabula *significat, quod qui rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ipse sit, cuique liquido patet.*

De tubicine quodam.

TVBICEN *quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum.* Ab *hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat:* Ne *abs re ac frustra occidere me velitis, ego quidem non pugno: nec præter tubam quippiam aliud possideo.* Qui *eum vinctum ducebant, huiusmodi verba contra reddiderunt:* Hanc *ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre deuitas, alios sonitu ad pugnam hortaris.*

Fabula *significat, quod grauiori pœna sunt mulctan-*

di, qui cum ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendam impellunt.

De fabro & cane.

FABER quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cæderet, continue dormiebat: cum vero manducaret, canis statim surgebat, & quæ sub mensa deciderant, ceu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat, quam rem animaduertens faber, ait ad canem: Heus miser, quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo, continue dormis, & segnitia teneris. Rursus cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes et somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus, graui censura sunt coercẽdi.

De mula quadam.

MVLA quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secum inquiens: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere, sed cum cursu cessauit, heu me miseram inquit, quæ equi filiam me esse putabã. At nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos plerumq; agnoscunt errores.

De thynno & Delphino.

THYNNVS cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur, eundemque in scopulum à fluctu eodẽ delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conuersus cum delphinum expirantem animam uidet, secum ipse ait: Mors mihi molesta

admodum non est, cum huius autorem unà mecum interire modo uideam.

Fabula significat, quòd quiuis aduersa leuius fert, cũ calamitatis suæ autorem simili malo premi uidet.

De medico quodam.

MEDICVS quidem, cum quem curaret ægrotum mori cõtigeret, efferentibus funus aiebat: Vir iste si vino abstinuisset, & clysterijs vsus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his uero qui tum illic aderant, quidã medico haud infacetè ait: Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerunt: non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, consilia in tempore non data, haud esse aliud quàm amicum eludere.

De aucupe.

AVCEPS aucupatum calamis viscoq; tetendit, & cum turdum canere arboris desuper ramum aspexit, vt eum caperet calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcauit, morsusq; ab ea, cũ iamiam ob venenum se deficere præsentiret, gemebũdus ait: Heu me miserum, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De castore.

CASTOR est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit. Eius testes varijs medelis vtiles esse dicũtur. Itaq; cum quispiam eum sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, ac pedum velocitati fidens, quantum potest fugit, donec eò peruenerit vbi saluum se pu-

tat, atq; ibi testes præcidens, venatoribus dum illi appropinquant proijcit. Istoq; pacto à venatoribus incolumis euadit.

Fabula significat, virum prudētem nihil intentatum relinquere, vt se à periculis eximat.

De puero oues pascente.

PVER *quidam cum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius vicinorum contra lupi ferociam implorabat auxilium. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, illum adibant, verum nihil ibi non saluum comperientes, ad intermissa redeunt opera. Cum vero id sæpius ioco fecisset puer, ac deinde serio lupum adesse proclamaret, agricolæ etiam tum se ioco vocari putantes, illi suppetias non ferebant. Sic tandem lupo oues prædæ fiunt.*

Fabula significat, illi denuo non haberi fidem, qui semel & iterum mentitus est.

De coruo & vulpe.

CORVVS *carnis prædam nactus, strepitat in ramis: quo viso, vulpecula cibi illius auida, accedit ꝓpius. Stans igitur sub arbore quanta potest arte coruum laudare occipit, assirmans illum forma, alijsq; præclaris virtutibus, cæteras ferè aues omnes longe præcellere, ac regem esse. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo vocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud valens pati vlterius, dum magna voce crocizat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modo mente haud careres.*

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

De cane & lupo.

CANIS cum ante aulam dormiret, lupus superueniens, eum statim cepit, et cum ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret rogauit, inquiens: Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam vt vides, tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi vtilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem domi dormiëtem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit: Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula significat, quòd sapiens cum periculum vitat, ab illo postea continuo cauet.

De coruo ægrotante.

CORVVS cum ægrotaret, matrem rogauit, vt sua pro sanitate deos precaretur, inquiens: Mater, noli plorare, sed deos potius precare, vt sanitatem mihi restituant. Ei mater scite respondit, quem deorum tibi fore propicium putas, cum nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De cane carnes portante.

CANIS ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua vmbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carniũ deferret. Itaq; quas ipse ferebat,

eas carnes sub aquas ire dimisit, et vt vmbrã caperet; se mouit: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erãt, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De leone & rana.

LEO cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnũ animal esse, se retrouertit, parũq; stans ranam è stagno exeuntem videt, quam indignabundus statim pedibus calcauit, aiens: Nullum amplius vt te perspiciat animal clamore mouebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos præter linguã nihil reperitur.

De leone sene.

LEO cum senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum vere ægrotare putantia, visitãdi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, vulpes leonis cognita arte aditum speluncæ accedẽs, leonem quo valeat pacto exterius stans rogat, ei leo blande respondens, ait: Vulpes filia, cur non intrò ingrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

De leone & tauro.

LEO ingentem taurum per insidias sequens, cum pro

propè accessit, eum vocauit ad cœnam inquiens: Amice, *ouem occidi, hodie mecum si placet, cœnabis.* Taurus *leoni morem gerens, vt discubuerũt, cum multos lebetes, necnon magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, ê vestigo abijt: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogauit.* Ei *taurus haud inurbane respõdit:* Non *de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.*

Fabula *significat, quòd homines prudentes minime la*tent *improborum artes.*

De leone, asino & vulpe.

LEO *asinus & vulpes, conflata inter se societate, v*natum *exeunt, cumq; multam prædam cepissent, le*o *asino mãdat, ut prædam diuidat.* Asinus *cum eam in tre*s *partes æquales esset partitus, optionem capiendi soci*j *dedit.* Quam *partitionem leo indigne ferens, ac dentibu*s *frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitq; vulpi, u*t *prædam ipsa partiretur.* At *vulpes illas tres partes i*n *vnum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens leoni omnia tradidit.* Tunc *leo uulpi ait:* Quis *te parti*ri *edocuit?* Inquit *ex tempore uulpes, asini periculu*m *id me facere instruxit.*

Fabula *significat, quòd aliorum pericula homines f*aciunt *cautiores.*

De leone cuiusdam rustici filiam amante.

LEO *cuiusdam rustici filiam amabat, illam cum ha*bere *cuperet, patrem uirginis rogauit, ut sibi nube*re *ipsam assentiret.* Ei *rusticus ait, nullo pacto se asse*n*surum, quòd filia bestiæ nubat.* Cum *illum leo torue a*s

ceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato cõsilio ait, se cupere ei filiam nubere, modo dentes & ungulas prius cædat, euellatq́; quoniam uirgo illis rebus longe terretur. Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi dari postulat. At rusticus leonem cum ungulis & dentibus perspicit inertem, arrepto fuste illũ frequens pulsando persequitur.

Fabula significat, quòd qui inimicis se committit, de facili perit.

De leæna & vulpe.

LEAENA, cum à uulpe sæpius exprobraretur, quòd quolibet partu unum dumtaxat pareret catulum, ait: Vnum sane, at pol leonem.

Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, sed in uirtute consistit.

De lupo & grue.

LVPVS in gutture osse retento, cum longe cruciaretur, grui precium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxit, precium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulq́; acuẽs dentes, ait: Satis precij tibi esse debet, quod ex lupi ore, caput sine læsione eduxeris.

Fabula significat, quòd apud improbos gratitudo nõ parua habetur, si ꝑ obsequio quis detrimentũ nõ recipit.

De lupo & agno.

LVPVS cum agnum inuenisset errantem, eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsiuit, quo iure uel iniuria eum comederet, igitur agno uerba huiusmodi fecit: Tu mihi abunde iam diu intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: Quomodo id fieri potuit, cum nuper

rimê uenerim ad lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo deuaſtaſti. Agnus inquit ei: Cum dentibus etiã caream, id facere nequiui. Lupus rurſum ait: Ex meo quoq; fonte bibiſti. Et inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit, cũ aquam ex ætate nondũ biberim, ſed lac matris cibus & potus adhuc mihi ſit? Lupus tandem ira concitatus, ait: Licet tua ſoluere nequeã argumenta, cœnare tamen opipare intẽdo: agnumq; cepit, ac illũ manducauit.

Fabula ſignificat, quòd apud improbos ratio & ueritas locum non habent.

De duobus gallis inter ſe certantibus.

DVO galli inter ſe ruri certabant: qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero ſuperatus eſſet, præ uerecũdia ſe abſcondit: alter uero uictoria elatus: domus tectum ſtatim ſuperuolans, uehementi alarum plauſu cãtuq; ſignificat ſe riualem ſuum pugnando ſuperaſſe, & de aduerſario ferre trophæum. Dum hæc atq; huiuſmodi iactabundus uoce coccizat, ecce aquila cibi indiga, ex alto deuolans, gallum unguibus rapit, ac pullis ſuis comedendum portauit. Quam rem qui uictus fuerat gallus proſpiciens, ceu ex hoſte triumphans in publicum venit, ac ſolus gallinis libere potitur.

Fabula ſignificat, quòd qui in proſperis nimium fidit, in aduerſa ſæpius præceps incurrit.

De vate quodam.

FORO urbis medio quidam vates cuiuis ſortem aperiebat futuram, quamobrem magna hominum frequentia ſtipatus, dum uni & alteri ſuam aperit ſortem, ei nunciatur, res ſuas furtim domo eſſe ablatas, quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obuiam fa-

ctus, ridicule ait: Cum alios quid esset futurũ monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, et sua crimina scire se negligunt.

De formica & columba.

FORMICA sitiens in fontem descendit, vbi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam arborem fonti eminentem supersedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem, ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis, eo dolore auceps concitus, calamos dimittit, quorum strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, vitæ periculum euasit.

Fabula significat, cum bruta in benificos grata sint, eo magis esse debent qui participes sunt rationis.

De vitulo & cerua.

VITVLVS ceruæ aliquando ait: Cum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Ei cerua inquit, subridens: Quoniam fili licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt, eos vt audeant nulla iuuat hortatio.

De ape & Ioue.

APES, quæ ceræ mater existit, quondam accedens vt

dijs ſacra faceret, Ioui domum obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iuſſit ſibi concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogãs, ait: Illuſtriſſime deus deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunq; ad alueare pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, cõtinuo moriatur. Qua ratione Iupiter ambiguus, quoniam genus mortaliũ longe amabat, demũ api ait: Satis ſit tibi, quòd quicunq; alueare pro rapiendo melle acceſſerit, ſi eum pupugeris, et in punctura ſtimulũ dimiſeris, continuo ipſa moriaris, tibiq; vita ſit ipſe ſtimulus.

Fabula ſignificat, quòd quæ inimicis quandoq; mala precamur, ea in nos ſæpius vertuntur.

De muſca.

MVSCA quæ in ollam carnium deciderat, cum ſe illuc ſuffocatum iri præſentit, ſecum ipſa ait: En tãtum bibi, tantum comedi, tantum me laui, vt iure ſatura mori poſſim.

Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt id potentiori animo ferre, quod minime vitari poteſt.

De adoleſcente quodam & hirundine.

ADOLESCENS luxurioſus, cum bona patris conſumpſiſſet, ſolaq; veſtis remanſiſſet, viſa ante tẽpus hirundine, æſtatem iam adeſſe exiſtimans, ipſam quoque vendidit veſtem. Sed hyeme denuo orta, cum immẽſo cruciaretur frigore, viſa rurſum hirundine, quæ et ipſa frigore peribat, ait: O volucrum ſceleſtiſſima, quæ & me, & te pariter perdidiſti.

Innuit fabula, quòd quæ ſuo tempore non fiunt, ea nequaquam perdurare poſſe.

De ægroto & medico.

AEGER à medico rogatus quo pacto se habuisset, plusquam esset opus se sudasse respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secũdo rogatus ab eodem quomodo se haberet, ait ægrotus vehementi frigore se correptũ esse. Id ad sanitatem facere respondit medicus. Tertio ab eodem interrogatus quo pacto se habeat, respondit ægrotus sese cum difficultate digerere. Et id quoq; bonum ac salutiferum esse medicus affirmat. Deinde cum quidam familiaris illum interrogaret de valetudine, dicebat ægrotus: signa ad salutem (si medico credimus) & multa & optima sunt, verum his tamen dispereo.

Fabula monet, ijs non esse fidendum, qui quæ libenter audimus, coràm loquuntur.

De lignatore quodam.

LIGNATOR quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur dolore correptus, ad oram fluminis tristis, mœstusq; sedebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogauit, quam simul atq; resciuit, securim auream deferẽs, an ea esset quam ibi perdiderat, interrogat, quam ille visam, suam esse negauit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam, & hanc quoq; suam esse negat pauper. Postremò vero Mercurius ligneam attulit, quam cum suam esse pauper assereret, Mercurius videns illum virum bonum, sanctum ac pium esse, omnes pariter illi donabat. Accedens igitur ad socios lignarius quod sibi acciderat, narrat. Vnus vero illorum id experiri cupiens, cum ad flumen accessisset, proiecta eodem securi, mœstus in ripa

desidebat, cuius Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, si quam perdiderat illáne esset, rogauit: quam cum suam esse assereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream, nec suam quoque tradidit.

Fabula significat, quòd quanto deus propitior est probis, eo improbis existit infestior.

De asino & Ioue.

ASINVS olitori cuidam seruiens, cum multũ comederet, & parum laboraret, Iouem exorauit, ut aliũ dominum sibi mutaret. Itaq; Iupiter mandat vt figulo veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas & huiusmodi, secundo Iouem precatur ut alio deseruiat domino. Iupiter iterum mandat, vt coriario venundetur. Cui asinus multo cum labore et pauco cibo seruiens, heu me miserum, cũ gemitu ait, qui dominos omittẽs meliores, ad deteriorẽ pueni, apud quem vt video, corium meũ etiam post mortem cruciabitur.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De leporibus & ranis.

LEPORES in vnum simul conuenerunt, vbi cum de miseria ipsorum innata dolerent, gemeréntue, ꝙ vita eis quàm cæteris animalibus data esset miserior, quoniam homines, aquilæ et canes ad mortẽ eo vsq; persequerentur, decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutius permanere, hoc certo consilio, vt se in stagnum præcipitent. Dum ocyus tendũt, ranæ quæ super stagni ripa astabant, vt strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seq; aquis submergunt. Quam rem qui

lepus præibat cũ conſpicatur, reliquis ait, ſtate, nam nobis ſententia mutanda eſt. Quippe vt liquido videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat. quòd cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De aſino & equo.

ASINVS *cum equum alimonia & ocio diligenti cura abundare perſpiceret, eum longe beatum eſſe cõmendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui cum multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cum belli tempus aduenit, miles armatus equum aſcẽdit, ac cũ medios decurrit in hoſtes, equus mucrone ꝑcuſſus, cadit humi proſtratus. Quem aſinus proſpiciens, ingemuit: eiusq; miſertus, ſui animi ſententiam mutauit.*

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate quæ mater eſt quietis, quis conuenire debet potius quàm locupletioribus inuidere.

De aſino & lupo.

ASINVS *quidam pede altero ſentem calcauit, clausq; factus, cum lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit:* Heus lupe, *demorior equidem è dolore, ſed ex quo opus eſt vt tibi & coruis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tua benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus euellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde naſo, fronte, ac dentibus perfractis, heu me miſerum exclamat, iure hoc patior, deplorando reiterat, qui cum eſſem coquus, medicus eſſe volui.*

Fabula significat, quòd quam quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De muliere & gallina.

MVLIER *quædam gallinam habebat, quæ quotidie ponebat oua aurea, sperans igitur intus latere gazam, occidit:* Sed *cũ intus nihil reperit, quæ se diuitẽ inde fore putabat, etiam quæstu priori priuata est.*

Fabula significat, ob nimiam auaritiã hominibus id plerunq; perire, quòd prius certũ habebant lucrum.

De rana & vulpe.

RANA *paludem egressa, cõtulit se ad quadrupedes, profitetur se medicum esse, ac in ea facultate se plurimum posse præstare, cui præter cæteros fidem non habens vulpes, ait: Qui alios curaueris, cum claudicantem te curare nescias?*

Fabula significat, stultum esse alios id docere velle, ꝙ ipse prius non didiceris.

De serpente & agricola.

SERPENS *ante agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio cæderetur, tam acriter illum momordit, vt ex eo morsu statim obierit.* Hac *re cognita parentes, magnos ac lamentabiles gemitus edũt.* C*æterum filij mortem impotentius ferens pater, correpta securi, bestiam, vt occidat, insequitur, atq; ibi vibrata securi, caudam illi amputabat: ac mox facti pœnitẽs, illi sese reconciliare studebat, pane, vino, farinis ac cæteris huiusmodi ceu pacis legibus oblatis.* Cui *serpens sub petra latitans, indignabundus ait,* Nihil *agis bone vir, siquidem inter nos amicitia neutiquã coire poterit,*

nam mihi præcisa cauda, tibi vero filij tui funus memoriam crebro refricabunt.

Fabula significat, quòd cum iniuriarum nondum causæ perierint, odia minime tolli queunt.

De gallina & vulpe.

VULPES gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogauit quomodo valeret. Cui gallina prompte respondit, Meliuscule haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia nimiũ est molesta.

De viatore.

VIATOR quidam longum facturus iter, vouit Mercurio dimidium si quid offenderet in itinere. Reperta autem pera palmulis amygdalisq; plena, ad vnum omnes illas edebat. Tandem vero aliquando Mercurij templum ingressus, illiusq; aram manibus tenens, verbis ridiculis ait Mercurio: Votũ Mercuri nunc tibi persoluo. Nam earum quas reperi, amygdalarum palmularumque cortices & putamina tibi offero.

Fabula significat, auaritiam hominibus etiam deorũ contemptum parere.

De leone & homine.

LEO et homo cum simul iter facerent, ac inter eundum suas quisq; prædicaret virtutes, ecce lapideæ occurrunt columnæ, quibus exaratus erat homo leonem interimens, quam sculpturam ille leoni prætendens, ait: Agnosce ô bone, vel me tacente, homini leonem cæterasq; feras viribus ac potentia multo esse impares. Cui leo: Quòd si leones æque atque vos, pingendi artem ha-

berent, plures leoni homines quàm hominibus leones caderent.

Fabula ſignificat, quòd homines iactabundi fingunt ſe feciſſe quæ facere nunquam tentarunt.

De vulpe quadam.

VVLPES *cum racemos vuarum plenos iam ac matureſcentes proſpiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata eſt, qua illos comprehendere poſſet. Sed cum omnem viam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſuo ſatisfacere quiuiſſet, mæſtitiam vertens in gaudium, ait:* Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt fingere ſe ea nolle, quæ conſequi nòn poſſe cognoſcit.

De puero & ſcorpione.

PVER *quidam ruri venabatur locuſtas, & cum ſcorpionem capere vellet, ſcorpio ſimplicitate eius cognita, ait ei:* Heus puer, dege in pace, ac manum abſtine, ſi non vis totus perire.

Fabula ſignificat, quòd qui ad vtranq; partem cogitat, is quæ ſequi & quæ vitare debeat probe tenet.

De venatore & perdice.

VENATOR *quidam cum quam ceperat perdicem, occidere vellet, perdix gemens huiuſmodi verba fecit ad eum:* Heus perdicũ auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. *Ei auceps appoſitè reſpondit:* Nunc eo magis occidi dignam iudico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quòd qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De lepore & testudine.

TESTVDO cum eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes, sed iudicē eligamus, qui cursum et terminum nobis diffiniat. Igitur eligunt vulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ vt locum & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus vero pedibus fidens, vbi paululum quieuit somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit, ibiq; cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De securi & salice.

SECVRIS cum salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix, gemens eiulansq; ait: Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non veri amici se infestiores amicis, quàm inimici sæpius reddunt.

De puero quodam fure.

PVER quidam è ludo literario librū socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer ali vestem clam abstulit, atque matri quoq; detulit, quam cū mater etiā libenter accepisset, puer castigatione carens,

cum plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, eumq; mater gemebũda sequeretur, impetrata venia vt matri ad aurem vnum loqui verbum valeret, ad eam conuersus, atque os ori matris adhærens, ut quippiam secreto dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater uero præ dolore exclamans, mala illi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum supra modum criminarentur, non solum furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem, ille absque rubore inquit ad eos: Nemini uestrum sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi. Ipsa enim huius meæ perditionis autor & causa est. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore uerberũ furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De pastore & mari.

PASTOR quidam iuxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit, quibus naui impositis, cum altum iam nauigaret, et tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum uix se recipit. Denuo cum oues pasceret, ac rursus mare tranquillum uideret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait: Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quòd usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De punica & malo arboribus.

PVNICA *& malus arbores de pulchritudine contendebant, dum diu inter se uarijs & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proximo sępe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit: Satis iam satis certatum inter uos est, quiescite admodū & contentionibus finem imponite.*

Fabula significat, quòd minores maiorum lites sæpenumero componunt.

De talpa & matre.

TALPA *cæcum natura animal est. Hæc aliquando matri ait: Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait: Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait: Malleorum sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait: Heus filia, tu vti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.*

Fabula significat, quòd homines iactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De vespis, perdicibus & agricola.

VESPAE *semel & perdices siti concitæ, cum simul conuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes quòd illi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam ei eo fœdere promittunt, quòd plenos vites producent racemos. Vespæ vero se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eam*

dem hanc operam nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis quàm vobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendū qui nauci & inutiles sunt.

De Ioue.

CVM Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia illi munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamq́; ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter vt eum aspexit, palàm inquit: Ab omnibus equidem dona libenter accipio, verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, improborum munera non esse sine dolis.

De simia.

SIMIAM aiunt parere gemellos, quorum vnum tenerrimè diligit, alterū assiduo prosequitur odio. Contigit autem quòd qui in delicijs habebatur à simia matre in somnis suffocaretur, quamobrem qui neglectus erat, ad iustam ætatem in matris delicijs educatus adoleuit.

Fabula significat, viros prudentes nonnunquam fortunæ debere cedere.

De pulice.

PVLEX cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq́; rogaretur, quis nam esset, qui membra sibi depasceret, ait se ex eo genere animalium esse, quibus à natura datum esset, vt eo pacto vitam viuant, nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse illi nequeat. At homo ille subridens ait: Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs te quempiam lædere licet.

Fabula significat, quòd malorũ licet parum, vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De pulice & homine.

PVLEX suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumq́ue morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, & vnguibus obtundere voluit: sed pulex manibus exiliens, mortem euasit. Tum homo proclamans ait: O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisq; rebus à dijs implorandum est auxilium.

De formicis & cicada.

HYEMIS erat medium, cum formicæ sparsum triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum vt sibi pro alimonia cibum concederent, orauit, Et cum formicæ eam rogarent, quidnã æstate fecerit, num segnis & ociosa eo tempore steterit, illis cicada ait: Neque segnis aut ociosa steti, sed cantu viatoribus itineris tædium leuaui. Qua re cognita, formicæ subridentes inquiunt: Si æstate cecinisti, vt viatorem oblectares, nunc salta, ne frigore pereas.

Fabula significat, quòd qui quæ facienda sunt suo tẽpore non facit, is in angustias quando non putat, incidit.

De viro & vxoribus.

TEMPVS erat veris, quo quidam in delicijs educatus, cũ nec iuuenis, nec senex esset, semicanus enim erat, duas simul duxit vxores, vnam quidem natu grandem, alteram vero iuniorem. Cum omnes eandem habitarent

tarent domum, vxor anus vt virum in amorem ſuum totum pelliceret, quotidie, viro caput pertractans, nigros illi euellebat capillos. Pari *ſtudio iunior, vt ab anus conſuetudine illum auocaret, albos euellit capillos.* Po*ſtremo ita illum depilarunt, vt & caluum & ridiculum non ſine ſummo opprobrio virum reddiderint.*

Fabula *ſignificat, quòd nulla melior ſalus ſenibus exiſtit quàm fœminis carere, et maxime iunioribus, niſi penitus obrui ſe velint.*

AESOPI PHRYGIS

FABVLÆ: GVLIELMO CANONICO INTERPRETE.

De gallo gallinaceo.

ALLVS *Gallinaceus dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam: Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lętius, vt qui precium ſciret.* Mihi *quidem nulli eſt vſui, nec magni æſtimo, imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.*

Morale.

PER *gemmam, artem ſapientiamq; intellige: per gallum, hominem ſtolidum & voluptarium.* Nec *ſtolidi artes liberales amant, cum vſum earum neſciant: nec voluptarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De lupo & agno.

LVPVS *ad caput fontis bibens, uidit agnum procul infrà bibentem.* Accurrit, *agnum increpat, quòd turbarit fontem.* Trepidare *agnus, supplicare ut parcat innocenti: se, quando longe infra biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum uoluisse.* Lupus *contrà intonat:* Nihil *agis sacrilege, semper obes.* Pater, *mater, omne tuum inuisum genus sedulo mihi aduersatur: tu mihi dabis hodie pœnas.*

Morale.

VETVS *dictum est, vt canem cædas, facile inueniri baculum.* Potens, *si libeat nocere, facile capit nocendi causam.* Satis *peccauit, qui resistere non potuit.*

De muribus & ranis.

BELLVM *gerebat mus cum rana: de paludis certabatur imperio.* Pugna *erat vehemẽs & anceps.* Mus *callidus sub herbis habitans, ex insidijs ranã adoritur.* Rana *viribus melior, pectore & insultu valens, aperto* Marte *hostem lacessit.* Hasta *vtriq; erat iuncea.* Quo *certamine procul viso, miluus approperat.* Dumq; *præ studio pugnæ neuter sibi cauet, vtrumq; bellatorem miluus rapit ac laniat.*

Itidem *euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certãt fieri magistratus, opes suas, plerunque etiam vitam in periculo ponunt.*

De cane & vmbra.

CANIS *tranans fluuium, rictu vehebat carnem: splendente sole, ita vt fit, vmbra carnis lucebat in aquis.* Quam *ille visam auide captãs, quod in faucibus erat perdidit.* Itaq; *tum rei, tum spei iactura perculsus:*

primum stupuit: deinde animũ recipiens, sic elatrauit: Miser, deerat cupiditati tuæ modus. Satis superq; erat, ni desipuisses: iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ, vt & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certe Terentianus ille Sannio: Ego, inquit, spem precio non emo.

De leone & quibusdam aliis.

CVM oue, quibusdamq; alijs pepigerat leo venationem fore communem. Itur venatum: capitur ceruus: partiuntur singulas singulis partes. Tollere, vt conuenerat, incipientibus, leo irrugijt: Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera item mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò quia in capiundo ceruo plus sudauerim, vendico tertiam. Quartam deniq; partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

Rara semper fuit fides apud hoc sæculum, rarior est apud potentes: & est, & fuit semper rarissima. Quocirca satius est vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere. Cum æquali æquale tibi ius erit.

De lupo & grue.

LVPO voranti ouem, forte ossa hæsere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tulisse eum precium voracitatis. Tandem blanditijs multis pluribusq; promissis gruem inducit, vt collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti

autem præmium illusit. Inepta, inquit, abi. Non sat habes quòd viuis? vitam debes mihi. Si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

Tritum est: Perire quod facis ingrato.

De rustico & colubro.

RVSTICVS *repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni vim virusq; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurit rusticus, correpta sude, verbis verberibusq; cum eo iniuriam expostulat. Num hanc referat gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?*

Fit interdum vt obsint tibi, quibus tu profueris: & male de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

De apro & asino.

DVM *iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem ignauissime fueras meritus, sed etiam si tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus: impune tibi licet: tutus enim es ob inertiam.*

Demus operam, vt cum indigna nobis audimus aut patimur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat. Magni pendunt se haberi dignos vltione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano & mure rustico.

LIBITVM *est vrbano muri deambulare rus: vidit hunc mus rusticus, inuitat: apparatur, itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemē:*

& exhaurit omne penu, vt tanti hoſpitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, vrbis ſubinde laudat copiam. Remeans ducit ſecum in vrbem ruſticum, vt quæ verbis iactitârat, re comprobaret. Ineunt conuiuim, quod vrbanus ſplendide comparârat. Inter epulandum auditur in ſera murmur clauis: trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus & inſuetus & loci ignarus, ægre ſe tueri. Diſcedente famulo redit vrbanus ad menſam, vocat ruſticum: ille uix tandem metu depoſito prorepit. Inuitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille quotidianum, inquit? Me hercule iſtæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate iſtam copiam.

Diuitiæ præ ſe ferunt quidem uoluptatem, ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapeles quidam fuit, qui cum inimicis ſuis quàm maxime nocere uellet, diuites eos faciebat, dictitans ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cũ diuitijs ingentem ſarcinã curarũ.

De aquila & cornicula.

AQVILA *nacta cochleam, non ui aut arte quiuit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium. Suadet ſubuolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare: ſic enim fore, ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præſtoletur caſum: præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula, dolet eluſa aquila.*

Noli quibuſuis habere fidem, & conſilium quod ab

alijs acceperis, fac inspicias. Multi *enim consulti nõ suis consultoribus sed sibi consulunt.*

De coruo & vulpecula.

PRAEDAM *nactus strepitat in ramis coruus.* Videt *vulpecula gestientem, accurrit.* Coruum, *inquit, plurima salute impertit vulpes.* Sæpenumero *audieram famam esse mendacem, iam reipsa experior.* Nam *vt hac forte iam prætereo, suspiciens te in arbore aduolo culpans famam.* Fama *enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem niue.* Meo *sane iudicio cygnos vincis, & hedera formosior alba es.* Quod *si vt plumis, ita & voce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam.* Hac *assentatiuncula illectus coruus ad canendum: apparanti, vero è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinum tollit.* Tum *demũ miserum coruum pudet, pigetq; sui.* Et *iactura rei mixta pudore dolet.*

Nonnulli *sic auidi laudis sunt, vt cum suo probro & damno ament assentatorem.* Eiusmodi *homunciones prędæ sunt parasitis.* Quòd *si vitaueris iactantiam, facile assentatorũ pestiferum genus vitaueris.* Si *tu voles esse* Thraso, *nusquam deerit* Gnato.

De leone senectute confecto.

LEO *qui iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas.* Reddunt *talionem bestiæ.* Dente *aper, cornu petit taurus: in primis asellus vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenue insultat.* Tum *gemebundus leo:* Hij *quibus olim nocui, iam vicissim nocent: & merito.* Sed *hi quibus aliquaudo profui, iam vicissim non prosunt, imò etiam immerito obsunt.* Stultus *fui qui multos fecerim*

inimicos: stultior, quia falsis amicis confisus fuerim.

In *secundis rebus non efferaris, non sis ferox.* Nam *si vultum mutarit fortuna, vlciscentur quos læsisti.* Et *inter amicos fac habeas discrimen.* Sunt *enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ.* Quæ *quidē fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur.* Et *bene tecum actum erit, si non inimici fuerint.* Merito *queritur* Ouidius:

> En *ego non paucis quondam munitus amicis,*
> Dum *flauit velis aura secunda meis.*
> Vt *fera nymboso tumuerunt æquora vento,*
> In *medijs lacera puppe relinquor aquis.*

De cane & asino.

DVM *blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent.* A*sellus id videns, altius gemit: cœpit eum pigere suæ sortis: inique putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; ocio ludoq; consequi.* Sese *contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam ociosum esse, & cunctis tamen odiosum.* Si *hæc fiant blanditijs, eam artē quæ tam vtilis sit, statuit sectari.* Igitur *quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat vngulis: exclamante hero, accurrere serui: et ineptus asellus, qui se vrbanū credidit, fuste uapulat.*

Non *omnia possumus omnes, vt ait* Vergilius *in* Buco*licis.* Nec *omnes omnia decent.* Id *quisque velit, id tentet quod possit.* Non *simus, id quod* Græce *significantius dicitur,* ὄνος λύρας, *idest, asinus lyrarum vel lyræ.* Sic *autem* Boetius: A*sinus ad lyram positus.* Repugnante *na*

tura, irritus est labor. Tu *nihil inuita facies, dices\'ue* Mi*nerua, teste* Horatio.

De leone & mure.

L E O *æstu cursuq; defessus, sub vmbra fronde super viridi quiescebat.* Murum *autem grege tergũ eius percurrente, experrectus, vnum è multis cõprehendit.* Supplicat *captiuus, indignum se esse cui leo irascatur clamitat.* Reputans *ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit.* Nec *vero ita multo post leo forte dum per saltum currit, incidit in plagas.* Rugi*re licet, exire non licet.* Rugientem *miserabiliter leonẽ mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorũ quærit nodos: quæsitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.*

Hæc *fabula suadet potentibus clementiam.* Etenim *ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potẽtes ope humiliorum.* Quare *vir prudens, etsi potest, timebit vel vlli hominum nocere.* Qui *autem non timet nocere alteri, valde desipit.* Quid *ita?* Quia *etsi iam potẽtia fretus neminẽ metuis, forsitan olim erit vt metuas.* Constat *enim euenisse claris magnisq; regibus, vt vilium homuncionũ vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De miluo ægroto.

L E C T O *decumbebat miluus, iam fere moriẽs: matrem orat precatum ire deos.* Mater *respondet nil opis illi sperandum à dijs, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.*

Decet *venerari superos.* Illi *enim pios iuuãt, impios auersantur.* In *felicitate neglecti, in miseria non exau-*

dient. Quare in ſecundis rebus ſis eorum memor, vt in aduerſis rebus præſentes ſint vocati.

De hirundinibus.

CVM *primum cœptum eſt ſeri linum, hirundo ſuadet auiculis impedire ſementem, dictitans ſibi fieri inſidias.* Irrident *illæ, ſtultam vatem hirundinem uocant.* Surgente *iam lino & vireſcente, rurſus monet euellere ſata.* Iterum *irrident.* Matureſcit *linum, hortatur populari ſegetem.* Cum *ne tunc quidem conſulentẽ audirent, hirundo auium cœtu relicto, hominis ſibi conciliat amicitiam.* Init *cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet.* Cæteris *auibus è lino fiunt retia & laquei.*

Multi *nec ipſi conſulere ſibi norunt, nec recte conſulenti audiunt.* Sed *cum in periculis ſunt & damnis, tum demum ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſocordiam.* Tum *ſat ſuperq; conſilij eſt:* Hoc, *inquiunt, & illud factum oportuit.* Sed *præſtat eſſe* Prometheum *quàm* Epimetheum. Fuere *hi fratres, nomina ſunt* Græca. Alteri *conſilium ante rem fuit, alteri poſt rem.* Quod *declarat interpretatio nominum.*

De ranis & earum rege.

GENS *ranarum cum eſſet libera,* Ioui *ſupplicabat dari regem.* Ridere Iupiter *uota ranarum.* Illæ *tamen iterum atq; iterum inſtare, donec ipſum perpellerẽt.* Deijcit *ille trabem: ea moles ingenti fragore quaſſat fluuium.* Territæ *ſilent ranæ, regem venerantur.* Accedũt *pedetentim propius.* Tandem *abiecto metu, inſultant & deſultant.* Iners *rex luxui eſt & contemptui.* Laceſſunt *rurſum* Iouem, *orant regem dari, qui ſtrenuus ſit.* Dat Iupiter *ciconiam.* Is *præſtrenue perambulans palu*

dem, quicquid ranarum obuiam fit, vorat. De huius igitur sæuitia, ranæ frustra questæ sunt. Iupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ, rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regē clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Perinde atq; ranis, euenire solet plebi, quæ si regem paulo mansuetiorem habet, ignauum, inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi virum. Contrà, si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam: siue quòd semper præsentium nos pœnitet, siue quòd verum est verbum, Noua veteribus non esse potiora.

De columba & miluis.

COLVMBAE olim bellum gessere cum miluo, quem vt ex pugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac miluus, rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem modo tolerabilis sit mutari non optem. Multi noua sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Ita pleriq; ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

De fure & cane.

FVRI aliquando panem cani, vt sileat, porrigenti, respondit canis: Insidias tuas noui, panem das, quò desinam latrare. Sed ego tuum munus odi. Quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Caue parui commodi causa amittas magnum, caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, sed & benigne faciunt.

De lupo & sucula.

PARTVRIEBAT sucula, pollicetur lupus se custodem fore fœtus. Respondit puerpera, lupi obsequio se non egere. Si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium constare non præsentia sed absentia.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLIM rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes: pariunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

Hanc fabellam tangit Horatius:

Parturiunt montes, inquit, nascetur ridiculus mus.

Notat autem iactantiam. Iactabundi enim quum magna profitentur & ostentant, vix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci & scommatum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunque enim grauier periculo est periculi metus: imò ridiculum est quòd metuimus.

De cane venatico.

CANEM venaticum, qui iam senuerat, instigat herus: frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere si-

bi iure ignosci, iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuũ. Sed vt video, inquit, nil placet sine frustu. Iuuenem amasti, senem odisti. Amasti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratia diligeres.

Recte canis: nam teste Nasone, Nibil nisi quod prodest charum est: en detrabe menti Spem fructus auidæ ni mo petendus erit. Præteriti commodi nulla est memoria futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa. Turpe quidem dictu, sed si modo vera fatemur, Vulgus amicitias vtilitate probat.

De leporibus & ranis.

SYLVA insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cum obsisteret palus, stetere anxij, vtrinq; comprebensi periculis. Quodque maioris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus vnus prudentior cæteris ac disertior: Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De hœdo & lupo.

CAPRA cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperiri nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id iam procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprizat, iubens recludi. Hœdus dolos præsentiens, non aperio, inquit. Nam etsi vox caprizat, ta

men equidem per rimulas lupum video.

Obedire parenti filios ipsis est vtile, & iuuenem seni decet auscultare.

De ceruo & lupo.

CERVVS *coram lupo ouem ream facit: modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutionis dies. Dies adest, monet ceruus ouem: Illa it inficias. Quod enim promiserit, excusat factum id metu & præsentia lupi. Votum extortum non esse seruandum.*

Sententia iuris est: Vim ui repellere licet. Ex hac fabella noua quædam nascitur: Fraudem fraude repellere licet.

De rustico & angui.

RVSTICVS *quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando bestiam petit securi. Euadit illa non sine vulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere, igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim fore securum, cum rustico tanta sit domi securis: liuorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.*

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem vix est tutum. Iniuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cauere autem sibi & decet, & prudentiæ est.

De vulpecula & ciconia.

VVLPECVLA *vocârat ciconiam ad cœnam. Obsonium in mēsam effundit, quod cum liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit e-*

lusa auis, pudetq; pigetq; iniuriæ. Post plusculum dierum redit, inuitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum belli obsonij. Quod quidem vas cum esset arcti gutturis, vulpeculæ obsonium licuit videre & esurire, gustare non licuit. Ciconia rostro facile exhausit.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De lupo & capite picto.

LVPVS in officina sculptoris caput humanum repertum versat, miratur, sentiens (id quod erat) nihil habere sensus, O pulchrum, inquit, caput: est in te artis multum, sed sensus nihil.

Externa pulchritudo si adsit, grata est: sin alterutra carendum est, præstat externa quàm interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, vt stolidus eo sit odiosior, quo formosior.

De graculo.

GRACVLVS ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonum genus. Illi tandem intellecta fraude stolidam auem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ auibus exciderant, plumis: post vbi vnaquæq; auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse.

Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula risum,
Furtiuis nudata coloribus.

Notat hæc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his viuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobi-

les. Quare *ſæpe inopes fiunt,& ſunt ludibrio.* Probè Iu*uenalis monet,* E *cœlo deſcendit* γνῶθι σεαυτόν : *hoc eſt,* Noſce *te ipſum.*

De muſca & formica.

MVSCA *altercabatur cum formica, ſe nobilem, illam ignobilem: ſe volitare, illam repere: ſe verſari in tectis regum, illam in cauernis latere, ſegetem rodere, aquam bibere, ſe ſplendide epulari iactitabat, et hæc tamen ocio nanciſci.* E *regione formica ſe non ignobilẽ eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana et fluenta, quod muſcæ paſtili & vina.* Atq; *hæc ſe non ſegni ocio, at ſtrenua opera nanciſci.* Porrò *formicã lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris.* Muſcam *anxiam cum periculo eſſe, cunctis infeſtam, cunctis inuiſam, exẽplar deniq; ſegnitiei.* Formicam *hyemis memorem alimẽta reponere, muſcam in diem viuere, hyeme aut eſurituram, aut certe morituram.*

Qui *pergit quæ vult dicere, quæ non vult audiet.* Muſca *ſi bene dixiſſet, bene audiſſet.* Aſſentior *autem formicæ.* Videtur *enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.*

De rana & boue.

RANA *cupida æquandi bouem, ſe diſtẽdebat.* Filius *hortabatur matrem cœpto deſiſtere.* Nihil *enim eſſe ranam ad bouem.* Illa *ſecundùm intumuit: clamitat natus,* Crepes *licet mater, bouem nunquam vinces.* Ter*tiùm autem cum intumuiſſet, crepuit.*

Cuiq; *ſua dos eſt:* Hic *forma, ille viribus: hic opibus, ille pollet animis.* V*numquenq; ſuo decet eſſe contentũ.*

Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisq; semet cõsulat, nec inuideat superiori, quod miserum est: nec, quod stultitiæ est, certare optet.

De equo & leone.

VENIT ad equum comedendum leo. Carens autem præ senecta viribus, meditari cœpit artem. Medicũ se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat vt inspiciens sentem medicus educat: paret leo. At equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se continuo conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) precium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo vltus est.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert: sed qui cũ hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus & odio dignissimus.

De equo & asino.

EQVVS phaleris sellaq; exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus ita fremebundus & frena ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & cursum intendenti, crepat inguen. Tum cursui et ostentui inutilis, ornamẽtis spoliatur, dein carrario venditur. Videt postea cum carro venientem asellus, & affatur: Heus bone vir, quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella? bullata cingula? ubi nitidum frenum?

Sic

Sic amice necesse fuit euenire superbienti.

Pleriq; in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui fœlices videntur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse, fuisse felicem: accedet ad cumulum infœlicitatis id quoq; mali, Contemnentur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudēt ijs ij, quos ipsi risere.

De auibus & quadrupedibus.

AVIBVS pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinq; spes, vtrinq; metus, utrinq; erat periculum: vespertilio autem relictis socijs, defecit ad hostes. Vincūt aues, duce & auspice aquila. Transfugam verò vespertilionē damnant, vt ne ad aues vnquam illi sit reditio, vti ne luce vnquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, vt non nisi noctu volet.

Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De lupo & vulpe.

LVPVS cum prædæ satis esset, in ocio degebat. Accedit vulpecula, sciscitatur ocij causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbū esse causam, orat vulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet petere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupū, mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multo post idem pastor & ipsam capit.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum autori quoque

perniciosa. Flaccus epistolarum libro primo:

Inuidus alterius rebus marcescit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

De Ceruo.

CERVVS *in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua, sed tibiarũ exilitatem damnat. Forte dum contemplatur, dum iudicat, interuenit venator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor euro. Insectantur fugientem canes. Sed cũ intrasset cõdensam syluam, implicita sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua dãnat, quæ fecere ut præda esset canibus.*

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferunt displicent. Beatitudinem cupimus prius quàm ubi sit, interrogemus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus, in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster: Sæpius ventis agitatur ingens Pinus, & celsæ grauiore casu Decidunt turres, feriuntq; summos Fulgura montes.

De vipera & lima.

IN *fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antê contriueris dentes, quàm me atteras, quæ duritiam æris præmordere soleo.*

Etiam atq; etiam vide qui cum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

De lupis & agnis.

LVPIS *& agnis, quibus natura discordia est, fœdus*

aliquando fuit, datis vtrinq; obſidibus: lupi ſuo catulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac paſcentibus, lupi matrum deſiderio vlulatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; ſolutum clamitant, ouesq; canũ præſidio deſtitutas laniant.

Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nã qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit. Fortaſſis & cauſam ceperit, cur te nudatũ præſidijs adoriatur.

De ſylua & ruſtico.

Q V O *tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylnam, rogans ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylua. Ruſticus aptata ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum & quidem ſerò: pœnituit ſyluam ſuæ facilitatis. Doluit ſe ipſam eſſe cauſam ſui exitij.*

De quo bene merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.

De membris & ventre.

P E S *& manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab ocioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Iubent aut labo ret, aut ali ne petat. Supplicat ille ſemel & iterum, negant tamen manus alimentum. Exhauſto inedia ventre, vbi cœpere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandem officioſa eſſe, uerum id ſerò. Nam venter deſuetudine debilis, cibum repulit: cuncti artus dum ventri inuident, cum ventre pereunte pereunt.*

Perinde atq; in membrorum ſocietate eſt, ita habet ſe ſocietas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis officijs vtendum eſt. Neque diuitiæ atque dignitatum apices hominem ſatis tuentur.

Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

De simia & vulpecula.

SIMIA *vulpeculam orat, vt partem caudæ sibi donet ad tegendas nates: illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori.* Respondet *illa, nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua verri, quàm simiæ nates tegi.*

Sunt *qui egeant, sunt quibus superet.* Nulli *tamen diuitum id moris est, ut re superflua beet egenos.*

De ceruo & bobus.

CERVVS *venatorem fugiens, coniecit se in stabulum: boues orat, vt in præsepi latitare liceat.* Boues *tutum esse negant.* Mox *enim & dominum & famulum affuturos.* Ille *securum se esse ait, modo ne ipsi prodant.* Intrat *famulus, occultum fœno non videt, exit.* Gestire *ceruus & nihil iam timere.* Tunc *vnus è bobus, & æuo & consilio grauis,* Facilè, *inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere: sed vt herum qui* Argus *est, lateas, hoc opus, hic labor est.* Mox *deinde introgreditur herus, qui vt serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis. & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua.* Inclamat *famulos, accurrunt, feram occludunt, capiunt.*

In *aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuẽtu, aut quia miseros, vt cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti & inopes consilij, semet imprudentia produnt.*

De leone & vulpecula.

LEO *egrotabat, visebant animalia: vna officium differente vulpecula.* Ad *hanc legatum mittit leo*

cum epistola, quæ venire admoneat. Gratissimam rem *ægrotò fore eius vnius præsentiam. Nec quicquam peri culi fore cur vulpecula metuat. Leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoq; percupere eius colloquium. Deinde ægrotum esse & decumbere, vt etiamsi id quod non erat, uelit, nocere tamē non queat. Rescribit uulpecula, optare se ut leo conualescat, idq; oraturam superos. Cæterum minime visuram, terreri enim se uestigijs. Quæ quidem uestigia cum omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indiciū esse, multum quidem animalium introisset, sed exisse nul lum.* Horatius.

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni.
Respondit, referam: quia me uestigia terrent
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Caue fidem habeas uerbis, ni caueris, sæpe tibi dabuntur uerba. Capienda est coniectura cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De vulpecula & mustela.

VVLPECVLA *longa inedia tenuis, fortè per angustiorem rimam in cameram frumenti repsit. In qua cum probè pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impedijt uenter. Mustela luctantem procul contemplata tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrârat.*

Videas complureis in mediocritate lætos esse, atq; alacres, uacuos curis, expertes animi molestias. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos. Hanc fabellam *sic* Horatius *canit,* Lib. I. Epist.

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam
Repserat in cameram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, si uis, ait, effugere isthinc.
Macra cauum repetas arctum, quem macra subisti.

De equuo & ceruo.

EQVVS gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum: uictus antea, iam fit uictor. Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, et frenū ore.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortunam & industriam uicta, sæpe uictoris interit libertas. Domini quidem & uictores paupertatis, seruire incipiunt diuitijs, aguntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frenis, nec querendi tenent modum, nec iusto quidem auaritiæ supplicio partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella:

Ceruus equum pugna melior, communibus herbis.
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frenumq; recepit.
Sed postquam uiolens uictor discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frenum repulit ore.
Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum uehit improbus, atque
Seruiat æternum, qui paruo nesciet uti.

AESOPI FABVLAE HADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus adolescentibus.

DOLESCENTES *duo obsonnium apud cocum sese empturos simulant.* Coco *alias res agente, carnem alter è canistro surripit, dat socio vt sibi veste oculat.* Cocus *surreptam sibi carnis partem vt vidit, furti vtrunq; cæpit insimulare.* Qui *abstulerat, per* Iouem *nihil habere: is vero qui habuit, nil abstulisse identidem deierat.* Ad *quos,* Me *quidem, inquit cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quem iurastis.*

Si *quid peccauimus, id statim non sciunt homines: at deus omnia videt, qui sedet super cælos, & intuetur abyssos.* Quòd *si cogitent homines, suppressius prudentiusq; peccabitur.*

De cane lanio.

CANIS *in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit coniecit.* La*nius iactura rei perculsus, primum tacuit, deinde animum recipiens, sic procul acclamitauit:* O *furacissime, curre tutus, impune tibi licet, tutus enim es nunc ob celeritatem, posthac autem cautius mihi obseruaberis.*

Hæc *fabula significat plerosque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.*

De cane & oue.

CANIS *ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, vultur, accersuntur, rem affirmant: damnatur ouis, damnatā canis rapit, ac deglubit.*

Falsis testimonijs opprimi quàm plurimos, cum nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De agno & lupo.

AGNO *comitanti caprum, lupus fit obuiam. rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircū: suadetq; vt ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore, abductum vt laniet: ille verò, Mater me ô lupe, inquit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est. Parenti potius quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere.*

Noli omnibus fidem habere: multi enim dum alijs videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De adolescente & cato.

CVM *adolescens quidā in delicijs amoribusq; vsurpasset catum, Venerem precibus fatigauit vt catū in fœminam transfiguraret. Commiserescit & audit orantem Venus: fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit: nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluuium immittit musculum: ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectam ilico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignatur fœminæ, vultus iterum in catum mutatur. Cum pedibusque manus,*

cum paruis brachia mutat Cruribus,& cauda est muta tis addita membris.

Cœlum non animum mutant,qui trans mare currũt. Nimisq; difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca licet,tamen vsque recurrit, inquit Horatius.

De patre & filiis.

COMPLVRES *habebat agricola filios adolescẽ tulos inter se discordes, quos pater elaborans tra here ad mutuum amorem,apposito fasciculo iubet singu los breui circundatum funiculo effringere : imbecilla ne quicquam conatur ætatula.* Soluit *parens,redditq; singu lis virgulam, quam cum pro suis quisque viriculis faci le frangeret,ò,inquit,filioli, sic concordes vos vince re poterit nemo :* Sed *si mutuis volueritis sæuire vulne ribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem præda hostibus.*

Docet *hic apologus concordia res paruas crescere, di scordia magnas dilabi.*

De rustico & equo.

RVSTICVS *equum vacuum,asinumq; sarcinulis egregiè onustum producit ad viã.* Defessus *asellus, equum sibi onera vt adiuuet orat,si saluum velit.*Negat *facturum equus : asellus tandem sarcinæ pondere graua tus, procumbit, moritur.* Herus *omne onus,mortui quo que aselli corium in equi dorsum reclinat : quibus cum ille deprimeretur,* Me *miserum, inquit, merito meo sic nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.*

Monemur *hac fabula, vt oppressis subueniamus ami*

cis. Ortus nostri, inquit Plato, partem sibi patria vendicat, partem amici.

De carbonario & fullone.

FVLLONEM *inuitabat carbonarius, vt secum in vnis ædibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo isthuc mihi vel cordi uel utile. Vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.*

Monemur hoc apologo *cum inculpatis ambulare, monemur sceleratorum hominum consortia ueluti pestem quãdam deuitare. Trahunt (inquit Campanus) hominẽ sodalitia, commertia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit, ut quibus cum uersatur.*

De aucupe & palumbo.

IT *uenatum auceps, uidet nidulantem procul in altissimo arbore palumbum: approperat: denique insidias molitur, premit forte calcibus anguem. Hic mordere, ille improuiso exanimatus malo, Me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.*

Significat *hæc fabula nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.*

De buccinatore.

BVCCINATOR *quidam ab hostibus capitur, abducitur: trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio se, quando nihil unquam armorum præter unã buccinam gestauerit, hominem non potuisse quidem occidere, nedum uoluisse. Illi contrà murmure tum sæuo, tum uerberibus intonant: Nihil ais scelus: maxime noces: atque nunc hic trucidabere, quod cum ipse, ut fateris, rei militaris sis imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas, euibrasq; animos.*

Grauissimè peccant nonnulli, qui ad mala, quiq; satis pronis principibus ut iniq; agant consulunt, atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? an te principem esse oblitus es? an non tibi quod libeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomen haud cadere potest, qui ipsis etiam dominaris legibus: tui nihil possident, quod tuum non sit: tuum potes & seruare & perdere: tibi fas est opibus dignitateq; agere, quæ uisum sit. Fas est ubi libuerit, adimere: alios alia uel damnāt, uel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.

De lupo & cane.

LVPVS *cani ante lucem in sylua forte fortuna fit obuiam: salutat, aduentum gratulatur: deniq; rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, herilis cura hoc efficit: herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum uniuersæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, cum quo ô utinam commorari & mihi liceat: nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire uelit. Stat sententia. Lupo libitum est deambulare ad villam, sermones edunt in itinere prorsus iucundissimos. Postea vero quàm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata ceruix? Solebā, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nonnunquam: id ægre ferens herus, crebris*

me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupumq; adorirer. Ego sic vapulando victus sum, & mitior factus: hocq; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, Ego inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ò canis, cum ista tua seruitute: mihi mea potior est libertas.

Optabilius est, in humili casa dominum esse, & panẽ atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi accipienda venit, & mussitanda iniuria est.

De agricola & canibus.

AGRICOLA *cum ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare: interficit oues, mox & capellas, postremo boues quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustũ corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutẽ fuga quærere constituunt: sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo vtebatur opera, pepercit herus.*

In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Non nulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel seruos infortunio malo & damno libenter mactent.

De vulpe & leone.

VULPECULA *quæ leonis immanitatem insuetam horrebat, semel atq; iterum id fortè animalis contemplata, trepidare & fugitare. Cum iam tertiò obtulisset sese obuiam leo, tantum absuit vt metueret quicquam vulpes, vt cõfidenter illum adierit, salutaueritq;.*

Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De vulpe & aquila.

VVLPECVLAE *proles foras excurrerant: ab aquila comprehensæ, matris fidem implorãt. Accurrit illa, ut captiuam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subuolat. Vulpes correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum iam arborem conscendisset, & ipsa, nunc te, inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans aquila, incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi, paruisq; liberis: tuum quicquid habeo, reddidero.*

Per aquilam, potentis atq; audacis animi homines intellige: per vulpem, pauperculos, quos calumnijs premere contumelijsq; afficere, diuitibus æque studium est. Verum quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè ulciscuntur iniuriam.

De agricola & gruibus.

GRVIBVS *anseribusq; sata depascentibus, laqueũ prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem, nec anserem esse, sed auium omnium optimam: quippe quæ parenti sedulò semper inseruire, eundemq; senio confectum alere consueuerit. Agricola, horum, inquit, nihil me fugit: verùm cum nocẽtibus postquam te cepimus, cum his quoq; morieris.*

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari pœna plectuntur.

De gallo & cato.

VENIT *ad gallum comedendum catus, non satis au tem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, opstreperam esse auem dictitans, vtpote quæ voce tam acuta noctu dormientes homines expergefaciat. Ille se innocentem ait cum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat:* Nihil *ais scelefte, cum matre rem habes, nec sorore abstines.* Id *gallus quoque expurgare cum niteretur, nec hoc, inquit perseuerantius sæuiens catus, quicquam facit: tu mihi hodie discerperis.*

V*etus dictum esse ait* Guilielmus Goudanus, *vt cani cædas, facile inueniri baculum.* Malus, *si libitum fuerit, quo iure, quaq; iniuria te præcipitem dabit.*

De opilione & agricolis.

PVER *editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum terq; quaterq; lupum adesse clamitans, agricolas vndiq; exciebat: illi sæpius elusi, serio auxilium imploranti, dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo.*

S*i mentiri insueuerit quispiam, huic, si quādo verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides.* Superi*ori apologo finitimus est ille apud* Horatiū, *de* P*lano scu ra iocus:*

N*ec semel irrisus triuijs attollere crura.*
F*racto crure* P*lanum, licet illi plurima manet*
L*achryma, per sanctum iuratus dicat* O*sirim,*
C*redite, non ludo, crudeles tollite claudum.*
Q*uære peregrinum, vicinia rauca reclamat.*

De aquila & coruo.

RVPE *editissima in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari (velut simius) gestat aqui*

lam, in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus cõprehenditur, cõprehensus proijcitur pueris.

Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet. Tuo *te pede metire, inquit* Horatius . Id *velis, id tentes quod possis.*

De cane inuido & boue.

PRAESEPIO *fœni pleno decumbebat canis: venit bos vt comedat.* Ille *sese surrigens, prohibere.* Bos, *dij te cum tua isthac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec eo vesci sinis.*

Eo *sunt ingenio pleriq; vt alijs inuideãt, quod ipsi mẽ tis inopia assequi nequeunt.*

De cornice & oue.

STREPITAT *in ouiculæ dorso cornicula.* Ouis, *cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium.* At *cornix scio quibus insultẽ, placidis molesta, sæuis amica.*

Impotenti *& syncero perpetua est cum malis parata certatio: illiditur solo innocentissimus quisq;, nocentis uero præferocis hominis aures adstrepit nemo.*

De pauone & luscinia.

PAVO *apud summi* Iouis *sororem & coniugem* Iunonem *queritur lusciniam suauè cantillare, se ob raucam rauim ab omnibus irrideri; cui* Iuno, Dos *sua à dijs cuiq;: luscinia cantu, tu plumis lõge superas.* Vnumquenq; *sua sorte decet esse contentum.*

Quæ *diui largiuntur, grato sumamus animo, neq; maiora quæsierimus.* Superi *temerè agunt nihil.*

De mustela seniculo & muribus.

MVSTELA *præ senio viribus carẽs, mures iam ita vt solet insequi nõ valebat, meditari cœpit dolum,*

in farinulæ se colliculum illatebrat, sic sperans fore citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quò non perueniret leonina pellis, vulpinam assuendam esse. Quod sic lucidius dixeris: Vbi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RVSTICVS quidam ex malo quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat vrbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea veterrima repente exaruit, atq; ibi poma pariter et malus periere. Quod cum patrifamiliâs nunciaretur, heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborẽ: satis superque fuerat, si frenos meæ nouissem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus.

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare vrbano doná solebat hero.
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit & proles cum genitrice obijt.
Heu malè transfertur senior cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.
Qui nimium sapiunt, atq; inconcessa sequuntur.
Desipiunt: cobibet qui sua vota sapit.

FABVL

FABVLAE M. PETRO SCOTO VIRO ORNATISSIMO, EIDEMQVE HVMANISSIMO

ſcriptæ à Barlando.

De leone & rana.

AVDIRE *vocem viſus leo, proſilit: ſubſiſtit, non ſine trepidatione magni quippiam expectans: egreditur tandē aquis ranula. Leo depoſito metu appropians, beſtiolam proculcat pedibus.*

Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Guilielmo Goudano verſa fabula de partu montium.

De formica.

SITIENS *venit ad fontem vt biberet formica, incidit fortè in puteum, opitulatur eminus ex arbore deiecto ramo columba. Ramum conſcendens formica, ſeruatur: adeſt columbam vt capiat auceps, non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus: auolat columba.*

Docet hæc fabula præclarè meritis referendum eſſe gratiam.

De auibus.

GENS *auium cum liberè vagaretur, optabat ſibi dari regem. Pauo ſe in primis dignum qui eligeretur putabat, quia eſſet formoſiſſimus. Hoc in regē accepto, pica ô rex inquit, ſi te imperante aquila nos præſtrenuè*

(vt ſolet) inſequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto ſeruabis?

In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo ſpectanda eſt & prudentia.

De ægroto & medico.

MEDICVS *curabat ægrotum: ille tandem moritur: tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia perijt.*

Bibacitatem & libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad ſenectutem, aut perbreuem eſt habiturus ſenectutem.

De leone & aliis.

LEO, *aſinus, vulpes, eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri iuſſa. Aſino ſingulas ſingulis partes ponente, irrugit leo, aſinum rapit ac laniat. Poſtea vulpeculæ id dat negocij, quæ aſtutior, cum leoni longe optima poſita parte, ſibi vix minimam particulam reſeruaſſet, rogat leo, à quo ſic docta ſit: cui illa, Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum aſinum oſtendens.*

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.

De hœdo & lupo.

E FENESTRA *proſpectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs inceſſere audebat. Cui lupus, non tu, ait, ſceleſte, mihi conuitiaris, ſed locus.*

Et tempus & locus ſæpe audaciam addunt homini.

De aſino.

ASINVS *de hortulani ſæuitia quærens, Ioui ſupplicat alium dari herum. Exaudit Iupiter vota aſini, dat tegularium. Apud quem cum tegulas grauioraque*

tergo vectaret onera, accessit rursus Ioue, orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter: ille tamen non desistit instare, orare vsque adeo, donec perpelleret. Dat ille coriarium, quem vbi pernouit asellus, me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo quantum auguror, parcet.

Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet) veteribus non sunt potiora.

De anu & ancillis.

ANVS quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei quem domi alebat, cantũ excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negocij commotæ tædio, gallũ obtruncant, sperantes iam necato illo in medios sese dies dormituras. Sed hæc spes miseras frustrata est: hera enim, vt interremptum gallum resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet.

Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est:

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charibdim.

De asino & equo.

ASINVS beatum putat equum, quòd pinguis esset, & in ocio degeret: se vero infœlicem dicebat, quòd macilentus esset ac strigosus, quotidieq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma conclamatum est: tum equus nõ frenum repulit ore, nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.

Miseri sint, quos vulgus beatos iudicat, & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regẽ

dicit fœlicem, quem omnium rerum compotem videt, nõ considerans in quãtas rex solicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De leone & capra.

EDITA rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo, monet vt potius in viride pratum descendat. Capra facerem fortassis, inquit, si tu abesses, qui mihi non isthuc suades, vt ego inde vllam capiam voluptatẽ, sed vt tu habeas quod vores famelicus.

Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De vulture aliisq; auibus.

ANNVVM se natalem celebrare adsimilat vultur, auiculas ad cœnam inuitat: veniunt pleræq; omnes: venientes magno plausu fauoribusq; accipit, acceptas laniat vultur.

Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant: latẽt sub hoc melle venena.

De anseribus.

ANSERES vnà cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos ferũtur. Rusticos conspicatæ grues, auolant: capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant.

Expugnata ab hostibus vrbe, facile se subducit inops, at diues seruatur captus. In bello diuitiæ magis sunt oneri quàm vsui.

De Ioue & simia.

IVPITER scire percupiens quisnã mortalium scitissimos ederet liberos, cõuocari iubet, quicquid vspiã est animantium. Concurritur ad Iouem vndique, aderat

iam alituum pecudumq; genus: inter quos & simia deformes catulos brachio gestans cum aduenisset, à risu temperare nemo potuit: quin etiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuo simia, Imò, inquit, nouit & Iupiter iudex noster, catulos meos magnopere omnes quotquot sunt, præcellere.

Suum cuiq; pulchrum, vt est adagium. Et alibi apud Theocritum in Aeglogis:

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLAE

HADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De quercu & arundine.

Fastvs olim atq; adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est, si nunc inquiens, pectus animosum tibi, procede agedum ad pugnam, vt noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet. Arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; agitationem vanam nihil mirata, sic respondit, Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis piget. Nam in omnem partem mobilis, tempestates tamen peruinco sonoras, tu, si semel vasto rex Aeolus antro luctantes emiserit uentos, concides, & mihi tum rideberis.

Declarat hæc fabella non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacessiti iniuria, aliis insultant.

De piscatore & pisciculo.

PISCATOR *iacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit: orat, obsecratq; captiuus, se minutulum uti abire sinat & adolescere, ut postea maiore potiatur.* Piscator, *Ego, inquit, spem precio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, malle auferre potius in præsentia.*

Hæc nos monet fabella, ne certa unquam incertiori spe unguibus amittamus. Quid enim stultius (ut est apud Ciceronem*) quàm incerta pro certis habere?*

De formica & cicada.

APPETENTE *hyeme frumentum in areolam ad solem trahebat formica.* Videt *id cicada: accurrit, rogitat granum.* Formica, *cur non, inquit, et tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atq; addis acerno?* Respondet *illa, sibi id temporis cantando transigi.* Ridens *formica, si ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.*

Monemur *hac fabula, dũ adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus.* Per *hyemem, senectutem intellige: per æstatem, adolescentiã & florem illum ætatis.*

De leone & tauro.

LEONEM *fugitabat taurus, in hircũ incidit: is cornu et caperata minitabatur fronte.* Ad *quem plenus*

iræ taurus. Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem, qui niſi tergo hæreret meo, iam ſcires non ita paruam rem eſſe, pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de uulnere ſanguinem.

Calamitoſis non eſt addenda calamitas, ſat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

FABVLAE ANIANI

GVLIELMO HERMANO, ORDINIS DIVI AGVSTINI canonico, interprete.

De nutrice & lupo.

VTRIX minatur puerum plorãtem (ni taceat) dari lupo. Lupus id fortè audit. Spe cibi manet ad fores. Puer tandem ſileſcit obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſyluam ieiunus & inanis. Lupa vbi ſit præda ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt. Puerum plorãtem ſe abijcere minabatur nutrix, at fefellit.

Fœminæ non eſt adhibenda fides.

De teſtudine & aquila.

CEPERAT teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Suſtollit eam aquila, poſcit præmium. Non habẽtem fodit vnguibus. Ita teſtudo quæ concupijt videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.

De cancris matre & filia.

CANCRVM retrogradũ monet mater, antrorsum vt eat. Filius respõdet: Mater, inquit, i præ, sequar. Nullũ reprehẽderis vitij, cuius ipse queas reprehendi.

De sole & aquilone.

SOL & ventus aquilo certabãt vter sit fortior. Conuentum est experiri vires in viatorem, vt palmam ferat, qui excusserit manticam: boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur, ac ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Adsunt vices solis. Qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atq; sub frondoso nemore abiecta mantica, resedit. Ita soli contigit victoria.

Qui cum certes etiam atq; etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior, certè callidior, vt consilio suo tuum vincat robur.

De asino.

ASINVS venit in syluã, offendit exuuias leonis: quibus indutus, redit in pascua: greges armẽtaq; territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero occurrit, imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probè noui.

Quod non es, ne te esse simules. Non doctum, cum sis indoctus: non diuitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De rana & vulpe.

RANA egressa paludem, in syluis apud feras medicinam profitetur: ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes: an hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? quin curet seipsam? Sic elusit vulpes. Est enim ranæ os cæruleo colore.

Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De cane mordace.

CANI subinde homines mordenti, vt sibi quisque caueret. alligârat dominus nolam. Canis ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam ætate atq; autoritate grauis, monens eum ne erret. Nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

De camelo.

CAMELVS sui pœnitens, quærebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum cæteris animalibus. Orat Iouem donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli, nec modo uotum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

Sit quisq; fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis & vrso.

DVO amici faciunt iter: occurrit in itinere vrsus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat. Alter, cũ spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures. Homine spiri-

tum continente ac motum, vrsus qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Per contanti postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem, Hoc monuisse ait, ne vnquam cum illiusmodi amicis iter faceret.

Rara auis in terris, nigroq; simillima cygno, fides est. Verum amicum res aduersæ & pericula monstrant.

De equite caluo.

EQVES caluus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante borea, ac dum malè obseruat capillatum galerum, subitò apparet caluities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerant mei?

Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit: Molestum esse nescire homines quando debeant prodire cum galea.

De duabus ollis.

DVAE ollæ stetere in ripa, altera erat lutea, altera ærea: vtranq; tulit uis fluuij. Luteæ collisionẽ metuenti respondit ærea, ne quid timeat: sese enim ne collidantur, satis curaturam. Tum altera: seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen colliserit, cum meo vtrunque fiet periculo: quare certum est à te separari.

Satius est viuere cum socio pari, quàm cũ potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, nõ illi à te.

De rustico & fortuna.

RVSTICVS cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hũc dedisset. For

tuna videns nihil honoris haberi ſibi, ita eſt ſecum locuta: Theſauro reperto, ſtolidus mihi non eſt gratus: at eo ipſo theſauro poſtea amiſſo, me primam omnium votis & clamore ſolicitabit.

Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt, etiam beneficio quod iam acceperit priuari.

De tauro & capro.

FVGIT *leonem taurus, venit ad ſpeluncam quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat caper. Tum ijs verbis bos emugijt: Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam. Verùm ſi abierit quem fugio, quantum à uiribus tauri diſtet caper, tum ſenties.*

Quis neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum? quiſquis enim à miſerorũ iniuria non temperauerit, ſi (ut eſt fortuna mutabilis) miſeris redierit fœlicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.

De ſimia & eius prole.

OMNES *animantes ſuo conſpectui Iupiter adeſſe iuſſerat, cuiuſnam ſoboles eſſet pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatant piſces. Omniũ poſtremo feſtinat ſimia, trahens ſecum ſuam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, ſic infit: Maneat cui faueat Iupiter, victoria: meo tamen iudicio, hic meus natus eſt bellus, et omnium natis iure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Iupiter.*

Et nos, & noſtra nobis placent. Sed de nobis & de noſtris factis aliorum ſit iudicium, ne ſi ipſi iudicemus: cum ſimia rideamur.

De pauone & grue.

PAVO & grus vnà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem formosis esse pennis, se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet qua careas tu.

De quercu & arundine.

VALIDIORE noto effracta quercus, in flumen pręcipitatur: dumq́; fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine: miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad notum, ad boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit.

Potentiori ne resistas, sed hunc cedẽdo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poëtarum Vergilius:

Nate dea, quo fata trahunt retrahuntq́; sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De tigride & vulpe.

VENATOR iaculis agitabat feras: tigris iubet omnes feras absistere, sese vnam ait bellum confecturam. Pergit venator iaculari: tigris oppido sauciatur. Fugientem è prælio, telumq́; extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem beluam tam valde vulnerasset? Respondet se autorem vulneris haud nosse, verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

Fortes plerunq; sunt temerarij, & ars vim, ingeniũ fortitudinem superat.

De tauris & leone.

QVATVOR fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculũ. Videt leo simul pascentes: etsi esurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De abiete & dumo.

FERTVR olim abies despicere dumos: iactitat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in nauibus: dumos autẽ humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum: Tu sane abies tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verum nec tua re fers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem.

Et summæ fortunæ sua insunt mala, et humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nũc dicam, hæc secura est ac tuta, illa nec extra metum est, nec caret periculo.

Horatius canit in lyricis, Celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntq; summos, Fulgura montes.

De piscatore & pisciculo.

SVBDVCTVS hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modo se à matre fusum, atq; mensam cũ adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem vltro ad hamum eius rediturum: piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid

habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio: ego ſpem precio non emo.

Certum præſtat incerto, præſens futuro: & ſi nonnunquam exile commodum amiſſum, attulit magnum.

De alite & eius pullis.

ALES poſitos in ſegete pullos monet, vt dum ipſa abeſt, diligenter attendant ſi fiat ſermo de occatione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt rogatos ad metendum eſſe amicos. Iterum iubet illa vt ſint ſecuri. Tertiò vt audiuit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare: Iam, inquit, tempus eſt ut ſugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſciui. Timeo dominũ: illi enim res eſt cordi.

Socordes alienis in rebus pleriq; ſumus. Quòd ſi quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.

De auaro & inuido.

DVO homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorum votis ſatis fiat: dat hic vtriq; optandi liberam facultatem, hac conditione, ut quodcunq; petiſſet alter, id ipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore ſatis: petit tandẽ non pauca. Et duplum accipit ſocius. Porrò inuidus hoc petit, vt ipſe vno priuetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe vtroq;.

Auaritiam quid poſſit ſatiare? Inuidia vero dementius eſt nihil. Quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

De leone & capella.

VIDIT *leo pendere dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, vt in campo thymum, salicesq; carpat. Recusat capella descendere: verba quidē eius haud sane mala, sed mentē esse plenam doli reclamans.*

Cogita *quid quis suadeat.* Multi *suadent vtilia, non tibi sed sibi.*

De cornice & vrna.

SITIBVNDA *cornix reperit vrnam aquæ, sed erat vrna profundior, quàm vt posset à cornice aqua contingi.* Conatur *effundere vrnam, nec valet.* Tum *lectos ex arena scrupulos iniectat: hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.*

Interdum *id quod non potes efficere ui, efficies prudentia & consilio.*

De leone & venatore.

LITIGAT *leo cum venatore: suam præfert fortitudinem hominis fortitudini.* Post *longa iurgia venator ducit leonem ad* Mausolæum, *in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremium viri.* Negat *fera id satis esse indicij: homines enim sculpere quod vellent, ait: quòd si & leones forent artifices, iam virum sculptum iri sub pedibus leonis.*

Quisq; *quo ad potest, & dicit & facit quod suæ parti & causæ putat prodesse.*

De puero & fure.

SEDEBAT *puer flens apud puteum.* Fur *rogat causam flendi.* Puer *dicit rupto fune incidisse in aquas vrnam auri.* Homo *exuit se, insilit in puteum, quærit.* Vase *non inuento, conscendit, atq; ibi nec puerum, nec suam*

inuenit tunicam. Puer quippe ſublata tunica fugerat.

Falluntur interdum, qui fallere ſolent.

De ruſtico & iuuenco.

ERAT ruſtico iuuencus, vinculi omnis iugiq; impatiens: homo aſtutulus, beſtiæ reſecat cornua: cornibus enim petebat. Tum iungit non currui, ſed aratro, ne, vt ſolet, herum pulſaret calcibus, ſtiuam ipſe tenet, gaudens induſtria effeciſſe, vt iam foret tutus & à cornibus & ab vngulis. Sed quid euenit? Taurus ſubinde reſiſtens ſpargendo pedibus, os caputque ruſtici opplet arena.

Sunt nonnulli ſic intractabiles, vt nulla queant arte, nullo conſilio tractari.

De ſatyro & viatore.

SATYRVS, qui deus nemorum olim eſt habitus, viatorem niue obrutum, atq; algore enectum miſeratus ducit in antrum ſuum, fouet igni. Spirantem autem in manus, percontatur cauſam. Qui reſpondens, vt caleſiant, inquit. Poſtea, cum accumberent: ſufflat uiator in polenta. Quod cur faceret interrogatus, vt frigeſcat inquit. Tum continuo Satyrus viatorem eijciens, nolo, inquit, in meo ſit antro cui tam diuerſum ſit os.

Caue ſit in tuo conuictu homo duplici ore, quiq; in ſermone eſt Protheus.

De apro & ruſtico.

APRO vaſtanti ſegetes, ruſticus præcidit auriculã. Iterum deprehenſo, præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem deſtinatũ lautitiæ ſui patroni. Secta iam in conuiuio belua, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante cocos,

cocos, villicus respondet, Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

Multorum hominum est excors vita, vt an cor habeāt possis ambigere.

De tauro & mure.

MVS tauri pedem momorderat, fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt. Irridet eum mus. Quia (inquit) robustus, non idcirco quemuis contempseris. Nunc te (& quidem gratis) læsit exiguus mus.

Tritū illud est verbū, ꝙ significātius nostrate lingua dixerim: **Niemant sol sinen find verachten.** Latinè sic: Nemo hostem suum floccipendat.

De rustico & Hercule.

RVSTICI currus hæret in profundo luto. Mox supinus, deū Herculem implorat. Intonat vox è cælo. Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato: tum enim aderit Hercules vocatus.

Nihil prosunt ociosa vota, quæ sanè deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse tum iuuabit te deus.

De ansere.

FVIT anser, qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula. Dominus vt subito fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento vacuo, stupet miser, anxieq; dehinc suspirat, ac plangit, &

rem & ſpem periiſſe.

Moderanda *ſunt uota*. Curandum *eſt ne uel præproperi ſimus, vel nimij*. Nam *& feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De cicada & formica.

CVM *per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponẽs in hyemem*. Sæuiente *bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum*. Renuit *formica, dictitans ſeſe dũ illa cantabat, laboraſſe.*

Qui *ſegnis eſt in iuuentâ, egebit in ſenecta: & qui nõ parcit, olim mendicabit.*

De ſimia & duobus eius natis.

SIMIA, *vt ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit*. Erat *puerpera cum gemellis*. Atque *cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectũ prehendit vlnis, quem, dum præceps fugitat, collidit petræ, atq; enecat*. Neglectus *autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.*

Solet *euenire, vt ipſi parentes filio quem tenerè amãt, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi, eo quẽ minus amarunt, præſtante ſe ſtrenum ac probum.*

De boue & iuuenco.

BOS *iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum*. Iuuencus *laboris expers, vicinis exultat in paſcuis: ac tandem inſultat fortunæ ſenioris*. Iactat *ſe iugi vinculi inſcium, ſe liberum, ſe ocioſum, illi attritum eſſe labore collum*. Deniq; *ſe glabrum ac nitidum, illum eſſe hirtum ac ſqualidum*. Senior *tum quidem nihil contra, ſed breui poſt tempore videt hunc inſultatorem duci ad*

aras, ac tum hisce verbis affatur: Quò tua mollis vità peruenit? Securum istud ocium rediјt ad securim. Iam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem qui metuetur, quàm ocium, quod nunc te traxit ad necem.

Ad vitam rectè gerendã opus est labore & vigilantia. Socors autem & uoluptati deditus, suarum rerum quem nolet, sortietur exitum.

De cane leone.

OCCVRRIT *canis leoni: iocatur: quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas & deuia? Me specta pinguem ac nitidum, atq; hæc non labore consequor, sed ocio. Tum leo: Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolide etiam vincula. Tu seruus esto qui seruire potes: equidem sum liber, nec seruire uolo.*

Pulchrè respondet leo, quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De piscibus.

PISCIS *fluuialis, ui fluminis correptus est in mare. Vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait tunc fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus portaretur ad forum: se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.*

Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & iactent. Sed laus sui oris, non datur homini laudi, at excipitur cum risu.

De pardo & vulpecula.

PARDVS, *cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens illi quidem*

esse speciosam pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ. Vtrisque illis animi bona præferantur oportet.

De satyro & rustico.

SATYRVS *quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret: is respondit, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi extructo foco, apposita mensa, in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est, quid hoc sibi vellet, Vti pultem, inquit ille, nimium feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, quid ego audio inquit? Tun' eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis, neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.*

Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo vituperant.

FABVLAE ALIAE PVERIS NON INVTILES, EX VARIIS AVTORIBVS COLLECTE PER *Guilielmum Goudonum.*

De vulpecula & pardale.

VM *aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis uariegatam, reſpondit vulpes, ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.*

Neq; *vero paulò ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.*

folio 115

De vulpe & fele.

CVM *aliquandò vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret ſibi varias eſſe technas, adeo vt vel peram haberet dolis refertam: feles autem reſponderet ſibi vnicam duntaxat artem eſſe, cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis.* Inter *confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur.* Ibi *feles in arborem altiſſimam ſubſilijt, cum vulpes interim à canum agmine cincta capitur.*

Innuit *fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modo id ſit verum & efficax, quàm plures dolos, conſiliaq; friuola.*

De rege & ſimiis.

REX *quidam* Aegyptius *aliquot ſimias inſtituit, vt ſaltandi rationem perdiſcerent: vt enim nullum ani*

mal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius. aut libentius imitatur. Artem *itaq; saltandi protinus edoctæ, saltare cœperunt, in signibus indutæ purpuris ac personatæ.* Multoque *iam tempore maiorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abiecit.* Ibi *statim simiæ, simul atque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt quod antea fuerant, ac repentè è saltatricibus in simias redierunt.* Contritisq; *personis, dilaceratis vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.*

A*dmonet hæc fabula, fortunæ ornamenta, non mutare hominis ingenium.*

De asino & viatoribus.

DVO *quidâm cum in disertis locis asinum quempiã fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum vti suum domum abduceret.* Nam *vtriq; pariter à fortuna videbatur obiectus.* Hac *interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.*

Q*uidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiã vti nesciunt, excidunt.*

De piscatoribus.

PISCATORES *aliquot iacto reti, testudines eduxerunt: eas cum essent inter sese partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis,* Mercurium *fortè accedentẽ inuitârunt ad conuiuium.* At *is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocari, sed vt eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitque vt ipsi suas testudines ede-*

rent, quas cepissent.

Nonnulli posteaquam inconsultè quippiã adorti sunt, aliorum implorãt auxiliũ, quos suo negocio admisceant.

De asino.

APVD Cumanos asinus quispiam partæsus seruitutem, abrupto loro in syluam aufugerat, illic fortè repertum leonis exuuium, corpori applicat suo, atq; ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras voce caudaq́; territans. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem & asinum, atq; ob id non erat difficile dignoscere aurium prominentium indicio, neque non alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominoq́; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodum exanimauerat.

Haud facilè tegimus vitia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt.

De scarabeo & aquila.

HANC AIT ARISTOPHANES repertam esse in Aesopicis fabulis.

SCARABEVS aliquando spretus ab aquila, cœpit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Præuestigauit vbinam aquila nidum còllocasset. Adrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius do-

micilium commutasset, neq; quicquam proficeret, Iouem patronum adijt, exponit calamitatem suam: is iubet, vt suo in gremio ponat oua, vel isthic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinusq; prorepsit ptinax scarabeus, haud quaquam sentiente Ioue. Deinde vbi videt oua com moueri Iupiter, neque satis animaduertit: vnde territus rei nouitate, excusso gremio, in terram deiecit.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis pusillum, cõ temnendum esse.

De simiis & pardale.

IN Maurusia simiarum ingens copia, pardalis autem animal est natura simijs infestissimum, quas tamen ui ribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbores subuolantibus. His itaq; dol s in eas vtitur. Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit sese. Gaudent eo spectaculo simiæ considentes in arbore: deinde vbi iam mortuam arbitrantur, vnam aliquã emittunt exploraturam, num verè mortuus sit hostis. Illa cautim ac pedetentim accedens, vbi nullum vitæ uidet argumentum, pardale nimirum modis omnibus cada uer imitante, demum audet etiam conscendere. Quod si mul ac reliquæ simiæ conspexerunt, iam deposito omni metu descendunt, & pardalim omnia ferentem, circumsultant. Postremò conculcantes ludibrij causa donec sen tiens illas iam saltãdo defatigatas, derepentè reuiuiscẽs, aliam dentibus, aliam vnguibus corripit, dilaniatq; ac deuorat.

Hostem simulantẽ vires deficere, summopere fugiendum esse.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARVM GELLII APOLOGVS

Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

De cassita.

ESOPVS *ille è Phrygia fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cum quæ vtilia monitu suasuq; erant, non seuerè, non imperiosè præcepit et censuit, vt philosophis mos est, sed festiuos delectabilesq; apologos commentus, res salubriter ac prospiciẽter animaduersas, in mentes animosq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induxit.* Velut *hæc eius fabella de auiculæ nidulo, lepidè atque iucundè præmonet, spem fiduciamq; rerum, quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed in semetipso habendam.* Auicula, *inquit, est parua, nomen est cassita: habitat, nidulaturq; in segetibus: id fermè temporis, vt appetit messis.* Pullis *iamiam plumantibus, ea cassita in sementes quoq; fortè concesserat tempestiuiores, propterea frumentis flauescentibus pulli etiam tunc inuolucres erant.* Cum *igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, vt si quid ibi nouæ rei fieret, diceretur ue, animaduerterent: idq; vti sibi, vbi redisset, renunciarent.* Dominus *postea segetum illarum, filium adolescentem vocat.* Et *vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? idcirco die crastino, vbi primum dilucu-labit, fac amicos adeas, & roges vt veniant, operamq;*

mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hæc *vbi ille dixit, discessit : atq; ubi redit cassita, pulli trepiduli circumstrepere, orareq; matrem, vt statim iam properet, atque alium in locum sese asportet.* Nam *dominus, inquiunt, misit qui amicos rogaret, vti luce oriente veniant & metant.* Mater *iubet eos à metu ociosos esse.* Si *enim dominus, inquit, messem ad amicos reijcit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie vti vos efferam.* Die *igitur postremo, mater in pabulum volat:* dominus *quos rogauerat, operitur : sol feruet, & fit nihil, & amici nulli crant.* Tum *ille rursum ad filium, amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt : quin potius imus, & cognatos & affines vicinosq; nostros oramus, vt cras adsint tempori ad metendum.* Itidem *hoc pulli pauefacti matri nunciant.* Mater *hortatur vt tum quoq; sine metu ac sine cura sint, cognatos affinesq; nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant.* Vos *modo (inquit) aduertite si modo quid denuo dicetur.* Alia *luce orta, auis in pastum profecta est, cognati & affines operam quam dare rogati sunt, supersedent.* Ad *postremum igitur dominus filio,* Valeant, *inquit, amici cum propinquis.* Afferes *prima luce falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram : & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus.* Id *vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit,* Tempus, *inquit, est cedendi & abeundi: fiet nunc dubio procul, quod futurũ dixit : in ipso enim iam vertitur, cuia est res, non in alio vnde petitur.* Atque *ita cassita nidum migrauit, & seges à domino demessa est.*

Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunq; & propinquorum leui & inani fiducia. Sed *quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm vt in nobis tantum ipsis nitamur? alia autem omnia quæ extra nos, extraq́; nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus.* Hunc Aesopi *apologum* Quin*tus* Ennius *in* Satyris *scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit, quorum duo postremi isti sunt: quos habere cordi & memoriæ operæprecium esse hercle puto.*

Hoc *erit tibi argumentum semper in promptu situm,*
Ne *quid expectes amicos, quod tu agere possis.*

FABELLA EX LAMIA POLITIANI DESVMPTA.

AVES *olim propè vniuersæ noctuam adierunt: rogaruntq́; eam, ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis atque inter frondes.* Ibi *enim vernari suauius.* Quin *eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellamq́; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (vt aiebant) & sidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset.* At *illa facturam se negauit.* Quin *inuicem consilium dedit ijs, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim esse quandoq́; viscum, pestem videlicet auium.* Contempsere *illæ (vt sunt leue genus & volaticum) sapientis vnius noctuæ consilium.* Iam *quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat.* Ecce *ibi aues illæ omnes gregatim ramis*

incolitant, lasciuiunt, subsultant, colludunt, cantillāt. Interea quercus ea uiscum protulerat, atque id homines animaduerterant. Implicitæ ergo repentè omnes pariter misellæ: frustra eas sera pœnitentia subyt, quòd salubre illud consilium spreuissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aues omnes vbi vbi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumuolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantq; densa caterua, ut uidelicet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò vero etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reuera sapientes erant. Nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem habent plumas & oculos & rostrum, sapientiam uero non habent.

Benè monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECVNDO LIBRO PETRI CRINITI DE *honesta disciplina, desumptus.*

ATA *est olim cucurbita iuxta arborē pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita uerò cum multis pluuijs atq; cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit, & ramulos latius porrigere. Iam serpere in pinum, iam surgere, iam ramos & frondes inuolре audebat, ampliora folia, cadentes flores, prægrandia*

poma, & virſcentia oſtentans. Itaq; tanto faſtu atque inſolentia intumuit, vt pinum arborem auſa ſit aggredi: & vides, inquit, vt te ſupero amplis folijs, vt virore præſto, & iamiam ad cacumen proſurgo. Tum pinus, quæ ſenili prudentia & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ed eam reſpõdit: Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, variasq́; calamitates peruici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & viror omnis obierit.

Secundis rebus non eſſe ſuperbiendum.

FABVLA DE CORVO ET LVPIS, ex Antonio Campano.

CORVVS lupos per ardua montium iuga comitatur, partem prædæ fieri poſtulat, qui eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociusq́; fuiſſet. Repulſus deinde à lupis tanquam non eos, ſed prædã cibumq́; ſecutus, nec minus luporum ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuiſſet voraturus.

Non quid agamus, ſemper inſpiciẽdum eſt, ſed quo ſumus animo cum agimus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

TVRGIDA olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnũ aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metumq́; expectant, alij Typhoëa illum centimanum, alij montes erupturam putabant. Aperitur terra, prodijt

mus: & quod miraculo fore omnibus arbitrabatur, in risum atque iocum conuerterunt.

Non ſemper credendum promiſſis magnificis.

APOLOGVS DE MEMBRIS ET VENTRE, ex Plinio deſumptus.

HVMANI *artus cum ventrem ocioſum viderent, ab eo diſcordarunt, & ſuum illi miniſterium negauerunt. Cum eo pacto & ipſi quoque deficerent, intellexerunt uentrem cibos acceptos, per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.*

Magnæ res diſcordia pereunt, concordia valent.

DE ARIONE ET DELPHINO Fabula elegãtiſsima, ex lib. 16. A. Gellii.

VETVS *& nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra atque inſula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatumq́ue habuit artis gratia. Is inde à rege proficiſcitur terras inclytas Siciliam atque Italiam uiſere. Vbi eò venit, aureſq́; omniũ, menteſq́; in vtriuſq; terræ urbibus demulſit. In quæſtibus iſtis & uoluptatibus, amoribuſq́; hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecunia & re bona multa copioſus, Corinthum inſtituit redire. Nauem igitur & nautas vt notiores, amicioreſq́; ſibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauiq́; in altum prouecta, prædæ pecuniæq́; cupidos, cepiſſe conſilium de necando Arione. Tum illum ibi per*

nicie intellecta, pecuniam cæteraq; ſua, ut haberent dediſſe, vitam modo ſibi ut parcerent, orauiſſe. Nautas pre*cum eius harum commiſertos eſſe illatenus, ut ei necem adferre per uim ſitis manibus temperarent.* Sed *impera uiſſe, ut iam ſtatim deſiliret præceps in mare.* Homo, *inquit, ibi territus, ſpe omni uitæ perdita, id unum poſtea orauit, ut priuſquam mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, et canere carmen caſus illius ſibi conſolabile.* Feros *& immanes nauitas prolubium tamen audiendi ſubit.* Quod *orauerat, impetrat.* Atq; *ibi mox de more cinctus, ornatus, ſtansq; in ſummæ puppis foro, carmen quod* Orthium *dicitur, uoce ſublatiſſima cantauit.* Ad *poſtrema cantus cum fidibus, ornatuq; omni, ſicut ſtabat, canebatq;, eiecit ſeſe procul in profundum.* Nautæ *haudquaquam dubitantes quin periſſet, curſum quem facere cœperant, tenuerunt.* Sed *nouum & mirum & pium facinus contigit, delphinum repentè inter undas adnauiſſe, & dorſo ſuper fluctus edito uectauiſſe, incolumiq; eum corpore & ornatu,* Tanarum *in terram* Laconicam *deuexiſſe.* Tum Arionem *prorſus ex eo loco* Corinthum *petiuiſſe, talemq;* Periandro *regi, qualis delphino uectus fuerat, ſeſe obtuliſſe: eiq; rem, ſicuti acciderat, narrauiſſe.* Regem *iſthæc parum crediſiſſe,* Arionem *quaſi falleret cuſtodire iuſſiſſe.* Nauitas *requiſitos, ablegato* Arione, *diſſimulanter interrogaſſe: ecquid audiſſent in ijs locis, unde ueniſſent, ſuper* Arionem? Eos *dixiſſe, hominem cum inde irent, in terra* Italia *fuiſſe, eumq; illic bene agitare, & ſtudijs delectationibusq; urbium florere, atque in gratia pecuniaq; magna fortunatum eſſe: tum inter hæc eorum uer*

ba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos, conuictosq;, ire inficias non quisse.

Documēto est hæc fabella, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in ijs hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

DOMITIVS PALLADIVS SORANVS
POLLIONI VADIO SACERDOTI
venerando S. P. D.

IAMPRIDEM tuo sermoni de Abstemio frequenti literarum consessu, Pollio venerande, non inuitus interfui, cum minime prætextatis, vt ita dicam, laudibus hominē celebrares, adeoq; in arcem euasisti, vt nemo sanè mea sententia eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, diu hæc omnia mecum animo volutabam, vnde tanta conflueret laudationis abundantia, vnde tanta non vulgaris obseruatio emanaret, vnde deniq; amicitia adeò perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quàm ex præclaræ eius virtutis nomine proficisci, cuius quidem uis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profectò non suspicere ingenium tuum amabile,

bile, tuumq; animum virtutibus fultum, diligentius non admirari, qui neq; ambitione, neq; inuidia, neq; aliquo alio liuore deuincitur. Siquidē omnes quas meretur Abstemius noster, laudes, non transis silentio, imò ad alias ipsas cumulandas, ob eius incredibilem eloquentiam, singularemq; doctrinā vltro accedis: idq; haud ab re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem leporū omnium meritò sit & habeatur. Et vt hæc clariora luce, non officii gratia, aut temerè dicantur quotidie, quemadmodum aliqua eius laborum monumenta existere videmus, quæ vndiq; perfecta verborum concinnitate, perspicacissimisq; sententiis scatent. Nam modo dicam de hoc apologorū libello nuper impresso, in quo perspicua ac insignis eius ingenii amœnitas, non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor, vt is remisso cuiuscunq; animo pessum eat, Abstemioq; (absit inuidia verbo) omnium q̄ iucundissimo detrahatur. Cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla vnquam in re defuturos esse liquidò constabit. Vale.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS OCTAVIANO VBALDINO COMITI Mercatelli S. P. D.

Ditvrvs hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupaui, multum diuq; dubitaui, Octauiane princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me non sine plurimis beneficiis perspicerem beneuolentiam, nõ aliquid mearum vigiliarum tibi deuouere, ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cũ tuorum in me officiorum numerum diuinasq; virtutes tuas mecum ipse reuoluerem, indignũ tantis meritis, tantaq; sapientia munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationẽ meam, amouit humanitas & prudẽtia tua, quæ non tam res tibi dono datas, quàm offerentiũ voluntatem soles inspicere. Addidit quoq; mihi animum Guidus Vbaldus, clarissimus Dux & Princeps meus omni laude maior, qui opusculum meum de nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, vt sperare meritò possem, hoc tibi qualecunq; fore non ingratum. Non mediocriter etiã me incitarũt Georgius Emus,

pro Venetis hic agens Legatus, non solum patritia nobilitate, verum etiam bonarum artiũ studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi Cubicularius, vir omni literarum genere præstans, necnon Renatus Melioratus, & Robertus Vrsus Ariminenses, Iurisconsulti clarissimi, nec minus, quæ humanitatis vocant, studiis eruditi. Hi enim, aliiq; complures optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis ad æditionem sunt cohortati. Non putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurũ, quod tot eruditis viris antè placuisse cognoueram. Accipe hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo, cuius mentem animumq; si penitius posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Sedulò dedimus operam, vt seria potius quàm iocos saperent, vnde ridiculas multas, quæ inter componẽdum sese mihi offerebant, consultò præterii: quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cum principes curarum mole pressi, soleant interdum recreandi animi gratia iocos appetere. Vale.

De mure in cista nato. Fabula prima.

MVS *in cista natus, omnem ferè ibi duxerat ætatẽ nucibus pastus, quæ in ea seruari solebant.* Dum *autẽ circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretq́; ascensum, reperit epulas lautissimè paratas: quas cum gustare cœpisset, quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistula mea esse credebam.* Ecce *quàm suauioribus hic vescor cibis.*

Hæc *fabula indicat, non ita patriam diligendam, si ignobilis sit, vt aliena non adeamus loca, cum alibi beatiores esse possimus.*

De rustico impetrante, vt triticum absq; aristis nasceretur. II.

IMPETRAVERAT *à Cerere rusticus quidam, vt triticum absque aristis nasceretur, ne metentium triturantiumq́; manus læderet: quod vbi inaruit, à minutis auibus depastum est.* Tum *rusticus, quàm digna, inquit, patior, qui paruæ commoditatis causa emolumenta quàm maxima perdidi.*

Fabula *indicat parua commoda, maiori vtilitate pensanda.*

De accipitre columbam insequente. III.

CVM *accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus, à rustico captus est.* Quem *blandè, vt se dimitteret, obsecrabat.* Nõ *enim te læsi, dicens.* Cui *rusticus, nec hæc, respondit, te læserat.*

Fabula *indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conantur.*

De aranea & hirundine. IIII.

ARANEA *in hirundinem excandescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus, per quas volitare solebat, vt eam caperet, suspenderat. Hirundo verò aduolans, retia cum textrice per aera portabat. Tunc aranea in aere pendens, & se iamiam perituram intelligens, quàm iustè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aues posse comprehendere.*

Hac admonemur fabula, ne viribus maiora aggrediamur.

De rustico amnem transituro. V.

RVSTICVS *torrentem transiturus, qui fortè imbribus excreuerat, quærebat vadum. Et cum primum eam fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorq; videbatur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatus. Rursus ibi breuiorem tutioremque adinuenit, vbi maiori aquarum strepitu fluuius decurrebat. Tum secum, Quàm tutius, inquit, clamosis aquis, quàm quietis & silentibus vitam nostram credere possumus.*

Hac admonemur fabula, vt minus verbosos & minaces, quàm quietos extimescamus.

De columba & pica. VI.

COLVMBA *interrogata à pica, quid eam induceret, vt in eodem semper loco nidificaret, cum eius pulli inde sibi semper surriperētur: simplicitas, respōdit.*

Hæc indicat fabula, facilè esse viros probos sæpe decipi.

De cuculo & accipitre. VII.

IRRISVS *ab accipitre cuculus, quòd cum sibi &*

corpore par & colore non absimilis esset, præ angustia animi, potius vermibus terrenis, quàm suauibus aliarũ auium carnibus vesceretur, vidit paucis post diebus accipitrem à rustico, cuius columbas insectabatur, captũ, & metu cæterorum ex alta turre pendere. Cui cuculus: Quàm melius tibi, inquit, amice fuisset, vermes venari, quàm alienas aues impetere.

Hæc fabula indicat, eorum vitã tutiorem esse, & magis probandã, qui suis rebus sine periculo contenti sunt, quàm illorum qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ discrimina.

De asino & vitulo. VIII.

Asinus & vitulus in eodem pascentes prato, sonitu campanæ hostilem exercitum aduentare præsenserant. Tum vitulus, Fugiamus hinc ò sodalis inquit, ne hostes nos captiuos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueuerunt, asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula seruos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De vulpe & mulieribus gallinam edentibus. IX.

Vulpes iuxta villam quandam transiens, conspexit cateruam mulierum plurimas gallinas opiparè assatas, alto silentio comedentem: ad quas conuersa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis? Cui respondens quædam

anus, Peßima animalium, inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus, tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in re aliena licere, quod proprijs dominis licet.

De caponibus pinguibus & macro. X.

VIR *quidam complures capones in eodem ornitoboſco incluſos, largo nutricauerat cibo, qui pingues effecti ſunt omnes præter vnum, quem vt macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus conuiuio, imperat coco, vt ex his interimat coquatq́; quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulenti, ſeſe aſſlictabant, dicentes, quanto præſtitiſſet nos macilentos eſſe.*

Hæc fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum vita tutior eſt, quàm diuitum.

De trabe & bobus eam trahentibus. XI.

TRABS *vlmea de bobus conquerebatur, dicens: Ingrati, ego multo tempore meis vos frõdibus alui, vos verò me nutricem veſtram per ſaxa et luta trahitis. Cui boues, gemitus ſuſpiriaq́; noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quòd te trahimus inuiti.*

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandeſcamus, qui non ſua ſponte nos lædunt.

De arboribus pulchris & deformi. XII.

ARBORES *complures in eodem creuerant loco proceræ, rectæ, enodesq́; præter vnã humilem, paruam nodoſamq́; quam vt deformem, puſillamq́; cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Aedificaturus domum loci dominus, iubet omnes excidi, præter eam, quæ breuitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura vide*

batur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te nō amplius querar natura, quòd me turpem genueris, cum formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De cygno in morte canente reprehenso à ciconia. XIII.

CYGNVS moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo suauiores quàm in omni vita emitteret sonos, cū potius mœstus esse deberet. Cui cygnus: quia, inquit, neq; cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortē formidemus, qua omnes vitæ miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & patre eam consolante. XIIII.

MVLIEREM adhuc iuuenem, cuius vir animam agebat, pater consolabatur, dicens: Ne te afflictes tantopere filia, alium enim virū tibi inueni isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, vt quæ maritum ardēti amore prosequebatur, non modo verba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At vbi maritum defunctum videt, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an assit ibi iuuenis ille quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat quàm cito defunctorũ maritorũ amor, ex uxorum animo excidere soleat.

De muliere amatoris discessum flente. XV.

MVLIER *impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur.* Interrogante autem eam vicina, cur ita inconsolabiliter fleret, Non discessum eius, in quit, sed pallium quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De musca quæ quadrigis insidens, puluerem se excitasse dicebat. XVI.

QVADRIGAE *in stadio currebant, quibus musca insidebat.* Maximo autem puluere, tum equinorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca: Quàm magnam vim pulueris excitaui.

Hæc fabula ad eos spectat, qui cum ignaui sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De anguilla conquerente quod magis quàm serpens infestaretur. XVII.

ANGVILLA *interrogabat serpentem, quare cum similes essent atq; cognati, homines tamen se potius quàm illum insequerentur.* Cui serpens, quia rarus, inquit, me lædit impunè.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscũtur.

De asino, & simia & talpa. XVIII.

CONQVERENTI *asino quòd cornibus careret, simiæ verò quòd cauda sibi deesset, tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse videatis.*

Hæc *fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte cõtenti: Qui si aliorum infortunia considerarent, æquiori animo tolerarent sua.*

De nautis sanctorum auxilium implorantibus. XIX.

NAVTA *quidam in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris eius socijs diuersorum diuorum auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petatis. Ante enim quàm sancti isti ad deum pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procella obruemur. Ad deum igitur confugiendum censeo, qui absq; alterius adminiculo à tantis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur dei omnipotentis auxilio, ilico procella cessauit.*

Fabula *indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.*

De piscibus è sartagine in prunas desilientibus. XX.

PISCES *adhuc viui in sartagine feruenti oleo coquebãtur, quorum vnus, fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tunc omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus?*

Hæc *nos admonet fabula, vt ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.*

De quadrupedibus societatem aduersus aues cum piscibus ineuntibus. XXI.

QVADRVPEDES *cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus inierunt, vt eorum auxilio ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, piſces negant per terram ad eos accedere poſſe.*

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſint.

De legato auaro, tubicines decipiente. XXII.

QVIDAM *auarus pro patria legatus, in aliam vrbem profectus erat. Cui tubicines præſto affuerunt vt illius aures tubarum clangore, loculos autẽ ſuos pecunia, implerent. Quibus ille renunciare iubet, non eſſe nunc locum cantibus, ſe in ſummo luctu & mœrore conſtitutum, matrem enim ſuam obiſſe. Tubicines autem ſpe fruſtrati, & mœſti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum viſendũ conſolandumq́; accedit, interrogatq́;, quàm diu mater eius obiſſet. Quadraginta iam anni ſunt, inquit. Tunc amicus intellecta legati ſtropha, in riſum effuſus eſt.*

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte ſtudent cõſeruare pecuniam.

De viro, qui ad cardinalem nuper creatum, gratulandi gratia acceſſit. XXIII.

VIR *quidam facetus admodum & vrbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalatus dignitatem aſſumptum, ad eum gratulandi gratia acceſſit. Qui honore tu*

midus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promptus, Miseresco, inquit, tibi, cæterisq; qui ad huiusmodi honores perueniunt. Quamprimum enim dignitates eiusmodi estis assecuti, visum, auditumque & cæteros sensus ita amittitis, vt pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, veteres despiciunt amicitias.

De iuuene senis curuitatem irridente. XXIIII.

IVVENIS quidam conspicatus senem, in arcus tensi similitudinem curuum, interrogauit an sibi arcũ vellet vendere? Cui ille: Et quid est tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo viuendo effugere potest.

De sene puellam in vxorem accipiente, XXV.

VIR quidam imprudens exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in vxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui, cum debitum soluere non posset, dicere solebat: Quàm malè vitam meam disposui. Iuueni enim mihi uxor deerat, nunc autem senex desum vxori.

Hæc fabula innuit omnia suo tempore peragenda.

De aquila & pica. XXVI.

PICA aquilam rogabat, vt se inter suos familiares & domesticos acciperet, quando id mereretur cum

corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila: Hoc *facerem respondit, ni vererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.*

H*æc fabula monet, linguaces & garrulos, domi non habendos.*

De turdo amicitiam cum hirundine ineunte. XXVII.

GLORIABATVR *turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater:* Stultus *es fili, inquit, si credis cum ea posse conuiuere, cum uterq; vestrum diuersa soleat appetere loca.* Tu *enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.*

Hac *monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum uita à nostra dissentit.*

De rustico & mure. XXVIII.

RVSTICVS *quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut ne calamitatis quidem tempore natiui lepôris obliuisceretur.* Is *cum villam suam casu, igne iniecto ita ardentem videret, vt aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectabat incendium.* Interim *cernit murem quendam, qui villa egressus, periculum quàm ocyssime fugiebat.* Oblitus *damnorum rusticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens:* Ingratum *animal, tempore felicitatis mecum habitasti, nunc quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.*

Fabula *indicat eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna, à latere tuo non discedunt: turbata autem, præcipiti abeunt cursu.*

De diuite quodam & seruo. XXX.

VIR erat diues, seruum habens tardi ingenij, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius irritatus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conuersus, vtinam, inquit, rex stultorum essem, in toto enim terrarum orbe, nullum meo latius esset imperium, & tu quoq; meo subesses imperio.

Fabula indicat omnia plena esse stultorum.

De vidua virum petente. XXXI.

VIDVA quædam diues à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratia, qui ingratus admodum sibi erat, sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conueniens, reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia. Est enim vir prudens, & ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi, inquit, in malam rem cum isto marito tuo tam illepido, & si enim coitus appetens non sum, uolo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat nullum matrimonium felix esse, si clauus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De canibus vrbanis villaticum insequentibus. XXXII.

CANES complures vrbani quendam villaticũ præcipiti insequebantur cursu, quandiu ille fugit, nec repugnare ausus est. At vbi ad insequentes conuersus substitit, & dentes ipse quoq; ostendere cœpit, omnes pa

riter substiterunt, nec aliquis vrbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui fortè ibi aderat, ad suos conuersus milites. Commilitones inquit, hoc spectaculū nos admonet, ne fugiamus, cū præsentiora fugiētibus quā repugnātibus videamus imminere pericula.

De anu dæmonem accusante. XXXIII.

VOLVNT homines, ut plurimum, quando sua culpa aliquid sibi acciderit aduersi, in fortunam vel in dæmonem culpam conferre, vt se crimine exuant, adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præuiderat, acticis testibus, dixit: Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, vnde eam casuram esse prospicio. Estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illuc ascēderet. Mox anus cecidit, et cum interrogaretur cur soleata arborem ascendisset, dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon adductis testibus, probauit id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minime venia dignos, qui cū liberè peccent, fortunam vel dæmonem accusant.

De testudine & ranis. XXXIIII.

TESTVDO cōspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeò leues agilesq;, ut facilè quò libet, prosilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat, quòd se tardum animal & maximo impeditum onere procreasset: ut neq; facilè se mouere posset, et magna assiduò mole premeretur. At vbi vidit ranas, anguillarum escā fieri, & cuiuscunque vel leuissimo ictui obnoxias, aliquātulum recreata dicebat: Quanto melius est onus, quo ad

omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De gliribus quercum eruere volentibus. XXXV.

GLIRES *quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinauerunt, quò paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur.* Sed *quidam ex eis, qui ætate & vsu rerum ac prudētia cæteros longe anteibat, eos absterruit, dicens, si nutricem nostrā nūc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?*

Fabula *hæc monet, virum prudentem debere nō modo præsentia intueri, verumetiam futura longè prospicere.*

De cane & hero. XXXVI.

CANEM *quidam habens, quò magis ab illo diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumq; soluebat.* Ligari *autem & verberari iubebat à seruo, vt beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum viderentur esse collata.* Aegre *autem ferens canis se assiduè ligari verberariq;, aufugit: & cum increparetur à domino vt ingratus & tantorum beneficiorum immemor, qui se fugisset, à quo semper dilectus pastusq; fuisset, ligatus autem verberatusq; nunquam, respondit: quod seruus tuo iussu facit, à te factum puto.*

H*æc fabula indicat eos malefactores habēdos, qui maleficiorum causa fuere.*

De

De auibus ſcarabeos timentibus. XXXVII.

MAGNVS *timor aues inceſſerat, ne ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatã audierunt. Tunc paſſer, nolite, inquit, expaueſcere. Quomodo enim pilas in nos per aera volantes iacere poterunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?*

Hæc fabula admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De vrſo & apibus. XXXVIII.

VRSVS *ictus ab ape, tanta ira percitus eſt, vt alueria in quibus apes mellificauerant, tota vnguibus diſcerperet. Tunc apes vniuerſæ cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis vrſum inuadentes, penè necauere. Qui ex earum manibus vix elapſus, ſecum dicebat: Quanto melius erat, apis vnius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes mea iracundia concitare.*

Hæc fabula innuit longè melius interdum eſſe, iniuriã vnius ſuſtinere, quàm dum vnum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De aucupe & fringilla. XXXIX.

AVCEPS *tetenderat volucribus retia, largamq; illis in aera effuderat eſcam, paſcentes tamen aues non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ, quibus paſtis ac auolantibus, aliæ paſtum adueniunt, quas quoque propter paucitatem capere neglexit.* Hoc *per totum diẽ ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemper maiorem prædam expectante, tandem aduesperaſcere cœperat: tunc auceps amiſſa ſpe multas ca-*

piendi, cum iam tempus esset quiescendi, attrahens retia, vnam tantum fringillam, quæ infelix in aere remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De milite & equo. XL.

MILES equum habens optimũ, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutricabat, tunc priori sic ait, Cur me dominus quàm te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neq; robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille: Est hæc, inquit, hominum natura, vt semper in nouos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui noua, etiam si deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De sue & cane. XLI.

SVS irridebat canem odorisequum, qui domino murmure & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumq; vellicationibus fuerat instructus, cui canis: Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verberibus illis consecutus, per ea enim suauissimis perdicum coturnicumq; carnibus vescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa esse consueuere.

De trabe boum pigritiam increpante. XLII.

TRABS quæ curru vehebatur, boues vt lẽtulos increpabat, dicens: Currite pigri, onus enim leue portatis. Cui boues: Irrides nos, responderunt, ignara quæ te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus, tuum

autē quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne alium insultet calamitatibus, cum ipse possit maioribus subiacere.

De carduele & puero. XLIII.

CARDVELIS auis interrogata à puero, quæ in delicijs habita, & suauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egressa regredi nollet, Vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo pascere possim.

Hæc fabula indicat vitæ libertatem cunctis delicijs anteponendam.

De vulpe à rustico in palea abscondita. XLIIII.

VVLPES olim fugiens in venatione canes, diuertit ad rusticum qui in area triticum terebat, rogans vt à canibus tueretur, & simul pollicita est nunquā se eius pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furcula vulpem texit. Aduenit vnus & item alter ex venatoribus, vulpem quærens. Rogitabant autem rusticum, Nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter eius. Ille verbis vulpem per certam viam diffugisse, nutu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba, quàm nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus detecta vulpe, serua modo inquit promissa. Nam verbis meis euasisti, cùm dicerem te abisse. At illa quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua inquit fuere bona, sed actus satis mali.

Dictum in eos, qui vnū verbis, aliud re agunt.

De vpupa indignè honorata. XLV.

INVITATAE ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indignè ferebant vpupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cū semper inter stercora & sordes solita esset volutari.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamq; formæ, quàm virtutes moresq; soleant attendere.

De quodam viro & piris. XLVI.

VIR quidam gulosus extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pirorum aceruum, quorum ne vnum quidem attigit, quamuis magna affectus fame. Quin potius ea ludibrio habens lotio conspersit, indignabatur enim huiusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, vt sine vitæ periculo eū transire non posset, domum redire constituit. Reuertens autem ieiunus, tanta est oppressus fame, vt nisi pira illa, quæ vrina consperserat comesset, cum aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet nihil esse contemnēdum, cum nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vsui esse non possit.

De mulo & equo. XLVII.

MVLVS conspiciens equum aureo freno ephippioq; insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidia, illum beatum reputans, qui cōtinuè optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu: se a

tem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At vbi vidit equum pugna redeuntem, multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longe melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc *fabula monet, regibus & principibus minime inuidendum, quia opibus & diuitijs abundent, ut cum uitam eorum longe pluribus periculis, quàm pauperum uideamus esse subiectam.*

De porco & equo. XLVIII.

PORCVS *conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat:* Stulte, *inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris.* Cui *equus:* At *tibi inter lutum sordesq; impinguato, quamuis nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet uitam, mortem uerò meam comitabitur gloria.*

Hęc *fabula innuit honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm uitam turpiter actam protrahere.*

De coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti. XLIX.

CORIARIVS *ad uenatorem accedens, emit ab eo pellem ursi, pecuniamq; pro ea protulit.* Ille *sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterum postridie uenatũ profecturum, ursoq; interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur.* Coriarius *animi gratia cum uenatore in syluam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi uenatorisq; certamen prospiceret.* Venator *intrepidus ad antrum ubi ursus latebat, profectus, immissa*

ſis canibus, illum exire compulit: qui euitato uenatoris ictu, eum proſtrauit humi. Tum uenator ſciens hanc feram in cadauera non ſæuire, anhelitu retento, ſe mortuum ſimulabat. Vrſus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naſo, nec corde ſpirantem deprehenderet, abſceſſit. Coriarius cum feram abeſſe proſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad uenatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum ut ſurgeret monebat, interrogauit deinde, quid ad aurem ei urſus locutus eſſet. Cui uenator, monuit me, inquit, ne deinceps urſi pellẽ uẽdere uelim, niſi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De eremita & milite. L.

EREMITA quidam uir ſanctiſſimæ uitæ militẽ hortabatur, ut relicta ſeculi militia, quam abſq; dei offenſa & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles, faciam inquit, quòd mones pater. Verũ enim eſt, quod hoc tempore milites neq; ſtipendia exigere ualeãt, licet exigua ſint, neq; prædari poſſint.

Fabula indicat multos uitijs renũciare, quia amplius exercere non poſſunt.

De viro & vxore bigamis. II.

VIR quidam defuncta uxore, quam ualde dilexerat, duxit alteram, & ipſam uiduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti uirtutes, fortiaq; facinora obijciebat. Cui ut par referret, ipſe quoque defunctæ uxoris mores probatiſſimos pudicitiamq; inſignem referebat. Quadam autem die uiro irata, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis quem in cœnam utriſque coxerat, dedit dicens:

Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens: Et ego quoque do tibi hoc pro anima vxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De leone & mure. LII.

LEO *laqueo captus in sylua, cum se ita irretitum videret, vt nullis viribus se inde posse explicare consideret, murem rogauit, vt abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij se non immemorem futurum. Quod cum mus promptè fecisset, leonem rogauit vt filiã eius sibi traderet in vxorem. Nec abnuit leo, vt benefactori suo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit, atque contriuit.*

Hæc indicat fabula, matrimonia & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De vlmo & silere. LIII.

VLMVS *in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, vt debile & inualidum, quod ad omnem vel leuissimum vndarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos assiduos amnis impetus incõcussa pertulerat. Semel autem maxima vndarum violẽtia vlmus perfracta, trahebatur ab aquis. Cui siler ridens inquit: Cur me deseris vicina? vbi nunc est fortitudo tua?*

Fabula significat sapientiores esse, qui potentioribus

se cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De cera duritiem appetente. LIII.

CERA *ingemiscebat se mollem & cuicunque leuissimo ictu penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo molliori factos, in tantam duritiem ignis calore peruenisse, vt multa perdurarent secula, se iecit in ignem, vt eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.*

Hac admonemur fabula, ne appetamus quod est nobis natura denegatum.

De agricola militiam & mercaturam affectante. LV.

AGRICOLA *quidam ægre ferebat se assiduè terram voluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cum nonnullos videret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant, vt benè induti incederēt, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ouibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: vbi cum ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnata militia, mercaturā exercere statuit, vt vbi maius lucrum & minorem laborem æstimabat. Prædijs igitur venditis, cum nauem mercibus impleuisset, nauigare cœperat, sed cum in alto esset, tempestate subito coorta, nauis submersa est, & ipse cum cæteris, qui in ea erant, ad vnum omnes periere.*

Hæc fabula monet, quemlibet sua arte debere esse contentum, cum vbiq; sit parata miseria.

De asino & scurra. LVI:

ASINVS indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petẽs ne se minus quàm scurram honorare vellẽt, & cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignũ duceret, inquit, quia maiores quàm scurra crepitus ventris emitto, eosq; absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuissimis suas pecunias profundunt.

De amne suum fontem conuitiis lacessente. LVII.

AMNIS quidam suum conuitijs fontem lacessebat, vt inertem, quòd immobilis staret, nec vllos haberet pisces, se autem plurimum commendabat, quôd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, vndas repressit. Tunc amnis & piscibus & dulci sono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non deo attribuunt, à quo largo fonte nostra bona procedunt.

De viro maligno & dæmone. LVIII.

VIR malignus cum plurima perpetrasset scelera, et sæpius captus, & carcere conclusus, arctissima & peruigili custodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum deprehenso & solitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertusorum fascẽ super humeros habens apparuit, dicens: Ami

ce, amplius tibi auxilio esse nõ possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, vt hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi superest pecunia, qua alios ualeam comparare. Quare pereundum est tibi.

☞ Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De auibus plures reges eligere volentibus. LIX.

AVES consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos uolucrum greges sola regere nõ posset, fecissentq; uoto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent, quæ cum causam rogaretur cur non plures duceret reges eligẽdos, quia difficilius, inquit, plures quàm unus saccus implentur.

Hæc fabula docet longe melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De muliere, quæ pro viro se mori velle dicebat. LX.

MATRONA quædam admodum pudica & uiri amantissima, ægreferebat maritum aduersa ualetudine detineri. Lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in uirum amorem testaretur, rogabat mortem ut si maritum sibi esset ereptura, se potius quàm illum uellet occidere. Inter hæc uerba mortem cernit horribili aspectu uenientem, cuius timore perterrita, & iam sui uoti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto quem occisura uenisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantẽ amici, qui non malit sibi bene esse quàm alteri.

De adolescente in funere matris canente. LXI.

VIR quidam defunctam uxorem quæ ad sepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus prosequebatur, filius uerò eius canebat: qui cum à patre increparetur ut amens et insanus, qui in matris funere cantaret, cum unà secū mœstus esse & flere deberet, inquit: Pater mi, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater: Non tuum, inquit, & sacerdotum idem officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus decora.

De viro zelotypo, qui vxorem dederat custodiendam. LXII.

VIR zelotypus uxorem quam parum pudicè uiuere compererat, cuidam amico cui plurimū fidebat, dederat custodiendam, ingentem pollicitus pecuniam, si eā ita diligenter obseruaret, ut nullo modo coniugalem uiolaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus, custodiam hanc nimis difficilem & ingenium suum uersutia mulieris uinci posse comperisset, ad maritum accedens, dixit se amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculeus fuit, mulierem inuitam posset custodire. Addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratū deferre, solutoque sacco, eos inter herbas pascere, uespereq; facto, omnes domum reducere, quàm una die impudicam mulierem seruare.

Hæc fabula indicat nullos custodes esse ita diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De viro clysteria recusante. LXIII.

VIR *quidam natione Germanus, diues admodum, ægrotabat, ad quem curandum plures accesserant medici (ad mel enim cateruatim conuolant muscæ) quorũ vnus inter cætera dicebat, opus esse clysteribus, si vellet conualescere. Quod cum uir, huiusmodi insuetus medicinæ, audiret, furore percitus, medicos domo eijci iubet, dicens eos esse insanos, qui cum caput sibi doleret, podici vellent mederi.*

Hæc fabula innuit, omnia, etiam salutaria, insuetis & inexpertis aspera & obfutura videri.

De asino ægrotante & lupis visitantibus. LXIIII.

ASINVS *ægrotabat, famaq; exierat eum cito moriturum, ad eum igitur visendum cum lupi canesq; venissent. peterentq; à filio, quomodo pater eius se haberet, ille per ostij rimulam respondit:* Melius *quàm velletis.*

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd nuci, asino, & mulieri prosunt verbera. LXV.

MVLIER *quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus maioribusq; verberibus cæderetur, eo plures præstantioresq; fructus procrearet.* Cui *iuglans, es ne, inquit, prouerbij immemor ita dicentis?*

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De asino laborum finem non inueniente. LXVI.

ASINVS *hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet victum, quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream & ligna ad fornacem, indeq; lateres, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre, pertæsus ueris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expetebat, ut dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messis in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti locus sibi esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed vbi ne tunc quidem malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma. ligna portanda essent, rursus hyemis niues & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tātis laboribus concederetur.*

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De mure, qui cum fele amicitiam contrahere volebat. LXVII.

MVRES *complures in cauo parietis commorantes, contemplabantur felem, quæ in tabulato, capite demisso et tristi vultu recumbebat. Tunc vnus ex his, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert, uolo ipsum alloqui, cū eoq; indissolubilem nectere amicitiam.*

Quæ cum dixiſſet, & propius acceſſiſſet, à fele captus & dilaceratus eſt. Tunc cæteri hoc videntes, ſecum dicebāt: Non eſt profectò, non eſt vultui temerè credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, ſed ex operibus homines iudicandos, cum ſub ouina pelle ſæpe atroces lupi deliteſcant.

De aſino, qui hero ingrato ſeruiebat. LXVIII.

ASINVS *qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenſo pede ſeruierat, ſemel, vt fit, dum ſarcina preſſus eſſet graui, & ſalebroſa incedit via, ſub onere ceciderat. Tunc dominus implacabilis multis verberibus ſurgere compellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat: Infelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum. Nam quamuis ei multo tempore ſine offenſa ſeruierim, tamen nō hoc vnū delictū tot meis priſtinis beneficijs cōpenſat.*

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemores, etiam minimā benefactoris ſui in ſe offenſam, atroci pœna proſequuntur.

De lupo ſuadenti hiſtrici, ut tela deponeret. LXIX.

LVPVS *eſuriens in hiſtricem intenderat animum, quem tamen quia ſagittis vndiq; munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata autem eum perdendi aſtutia, illi ſuadere cœpit, pauco tempore tantum telorum onus tergore portaret, quandoquidem nec aliquid ſagittarij, niſi cum prælij tempus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix, aduerſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.*

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere aduersus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitũ.

De mure liberante miluum. LXX.

MVS *conspicatus miluum laqueo aucupis implicitũ, misertus est auis, quamuis sibi inimicæ, abrosisq; dente vinculis, euolandi ei uiam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, vbi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, vnguibus & rostro lacerauit.*

Fabula indicat, malignos viros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

De cochlea petente ab Ioue, ut suam domum secum ferre posset. LXXI.

CVM *Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera quæ petissent elargiretur, cochlea ab eo petijt, vt domum suam posset circumferre. Interrogata à Ioue, quare ab eo tale munus exposceret, quod illi graue & molestum futurum erat: Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quàm cum mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.*

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De erinacio, viperam hospitem eiiciente. LXXII.

ERINACEVS *hyemem aduentare præsentiẽs, blande viperam rogauit, ut in propria illius cauerna aduersus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, erina eius huc atq; illuc se prouoluens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando erinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, vt exiret,*

orabat: quandoquidē locus ambobus eſſet anguſtus. Cui erinacius: exeat, inquit, qui hic manere non poteſt: quare vipera ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illi ceſſit hoſpitio.
Fabula indicat, eos in conſortia non admittēdos, qui nos poſſunt eijcere.

De lepore ſeſe vulpi præferente ob pedum velocitatem. LXXIII.

LEPVS *ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur: quoniam longe illum pedum pernicitate ſuperabat. Tunc vulpes: At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpius quàm tu pernicitate tua canes eludo.*

Hæc indicat fabula, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe ſuperari.

De ſene ob impotentiam libidinem carnis relinquente. LXXIIII.

VIR *quidam ſanctimonia præditus ſingulari, ſenem quendam admonebat vt tandem vitium libidinis dimitteret, cui vehementer inſudârat. Cui ſenex, obtemperabo, inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis optimisq; admonitionibus tuis. Nam vſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio.*

Fabula indicat multos nō amore virtutis et dei, ſed timore pœnæ et impotētia à cōſuetis vitijs ſolere deſiſtere.

De agricola quodam & poeta. LXXV.

AGRICOLA *quidam ad poetam accedens, cuius agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eum quo pacto ita ſolus viuere poſſet. Cui ille: Solus, inquit, tantum eſſe cœpi, poſtquam te huc contuliſti.*

Hæc indicat fabula, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continuè stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. LXXVI.

LVPVS *ouis pelle indutus, ouium se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat. Quod cum pastor animaduertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ouem suspendisset, aiebat: Pellis quidem, ut videtis, est ouis, opera autem erant lupi.*

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos, quoniam multi sub vestimẽtis ouium lupina faciunt opera.

De patre filium ad virtutes frustra hortante. LXXVII.

PATER *quidam filium vitijs deditum, multis hortabatur verbis, vt derelicta vitiorum uia, virtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui filius: Frustra inquit, pater ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores (ut aiunt) audiui, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.*

Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitijs velle desistere.

De cane oues domini sui occidente, à quo suspensus est. LXXVIII.

PASTOR *quidam cani oues suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquã ouem occidebat. Quod cum pastor animaduertisset, ca-*

nem capiens, eum volebat occidere. Cui canis: Quid me, inquit, perdere cupis? sum vnus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuè tuo insidiatur ouili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie, quotidiè meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniẽdos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De ariete cum tauro pugnante. LXXIX.

ARIES quidam inter lanigeros erat, tanta cornuum & capitis firmitate, vt cæteros arietes statim facileq; superaret. Quare cum nullum amplius arietem inueniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victorijs, taurum ausus est ad certamen prouocare. Sed primo congressu cum in taurinam frõtem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut ferè moriens hæc diceret: Stultus ego quid egi? Cur tam potentem aduersariũ ausus sum lacessere, cui me imparem creauit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse decertandum.

De vidua & asino viridi. LXXX.

VIDVA quædam cœlibatũ exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere quæ ad secũdas trãseunt nuptias. Sed commater eius, quàm contemnendæ essent populi voces, hac arte monstrauit. Iussit enim asinum album, quẽ vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes vrbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes inuaserat, vt non solum pueri, verum-

etiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur. Deinde cum huiuſmodi animal quotidie per vrbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eueniet tibi. Si enim virum accepe ris, per aliquot dies eris fabula uulgi, dein hic ſermo conticeſcet.

Hæc *fabula indicat, nullam rem eſſe tam dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis, non deſinat eſſe miraculum.*

De aquila filios cuniculi rapiente. LXXXI.

AQVILA *in altiſſima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui longè inde paſcebantur, in eſcam pullorũ ſuorum rapuerat, quam cuniculus blãdis orabat verbis, vt ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur.* At *illa eum, vt puſillum et terreſtre animal, et ad ſibi nocendũ impotens arbitrata, eos in conſpectu matris vnguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitauit.* Tunc *cuniculus filiorum morte commotus, hanc iniuriam minimè impunitam abire permiſit, arborem enim qui nidum ſuſtinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & inuolucres, in humum deiecit: qui à feris depaſti, magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.*

Hæc *fabula indicat, neminem, potentia ſua fretum, imbecilliores debere deſpicere, cum aliquãdo infirmiores, potentiorum iniurias vlciſcantur.*

De lupo piſce fluuii maris regnum affectante. LXXXII.

LVPVS *piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore, cæteros eiuſdẽ fluminis*

pisces excedebat. Vnde cuncti eum admirabātur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, maiorem principatum cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingressus est mare, vt eius regnum sibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostiū ingrederetur, unde amplius nō est ausus exire.

Hæc fabula nos monet, ut rebus nostris cōtenti, ea nō appetamus, quæ nostris viribus longe sunt maiora.

De oue pastori conuitiante. LXXXIII.

OVIS *conuitiabatur pastori, quòd non contentus lacte, quod in vsum suum filiorumq; ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusq; proijciam deuorandam? Siluit ouis, maiora adhuc mala formidans.*

Hæc fabula indicat, non debere homines in deum excandescere, si diuitias, si filios ipsis permittat auferri, cum etiam maiora & viuentibus & mortuis possit inferre supplicia.

De auriga & rota currus striden-te. LXXXIIII.

AVRIGA *interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior, strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Aegroti, inquit, semper morosi et queruli esse consueuerunt.*

Hæc indicat fabula, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De viro amicos experiri volente. LXXXV.

VIR quidam diues admodum & liberalis, magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè inuitabat, ad quam libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter conuocauit, dicens obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat. Quare correptis armis secum irent, vt illatas sibi ulciscerentur iniurias: tunc omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantũ duos in amicorũ numero habuit, quos deinde singulari amore ꝓsecutus est.

Hæc indicat fabula, aduersam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De vulpe carnem leporis cani laudante. fabula LXXXVI.

VVLPES cum fugaretur à cane, & iamiam esset capienda, nec vllam aliam euadendi viam inuenire, se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis, ꝑdere cupis, cuius caro usui tibi esse non potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cuius carnem suauissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissa vulpe, leporem insecutus est, quem tamen ob incredibilem eius velocitatem capere nõ potuit. Paucis post diebus lepus conueniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim eius audiuerat) quod se cani demonstrasset. Cui vulpes: Quid me accusas lepus, quæ te tantopere laudaui? quid diceres si te vituperassem?

Hæc indicat fabula, multos mortales sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus. LXXXVII.

LEPVS & vulpes à Ioue petebant, hæc, ut calliditati suæ pedum celeritatem, ille, ut velocitati suæ caliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita respondit: Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti, Vni autem omnia dedisse, aliorum fuisset iniuria.

Hæc innuit fabula, deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat sua sorte contentus.

De equo inculto sed veloci, & cæteris eum irridentibus. LXXXVIII.

EQVI complures ad Circenses ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter vnum quem cæteri vt incultum, & ad huiusmodi certamen ineptum irridebant, nec vnquam victorem futurum opinabantur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tuba signo, cuncti è carceribus exiliere, tum demum innotuit, quanto hic paulò ante irrisus, cæteros velocitate superaret. Omnibus enim alijs post se longo interuallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines iudicandos.

De rustico per vocem hœdi ad iurisconsultum admisso. LXXXIX.

RVSTICVS quidam graui lite implicitus, ad quendam iurisconsultum accesserat, vt eo patrono sese explicaret. At ille negocijs impeditus, renunciare iubet, se non posse nunc illi vacare, quare abiret alias reditu-

rus. Rusticus qui huic & veteri, fidoq; amico plurimum fidebat, pluries rediens, nunquam admissus est. Tandem hædum adhuc lactantẽ & pinguem secum deferens, ante ædes iurisperiti stabat, & hædum vellicans, illum balare cogebat. Ianitor qui ex præcepto heri dona portãtes statim admittere solebat, audita hædi uoce, iamiam ilico aperiens, hominem introire iubet. Tunc rusticus ad hædum conuersus, gratias inquit, ago hædule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesq; esse, quas munera non aperiant.

De adolescente ex coitu infirmo, & lupo. XC.

ADOLESCENS *quidam vxorem duxerat, et ipsam quoque adolescentulam, formosam admodum & libidinosam, cuius effrenæ libidini dum satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, vt paucis diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm viuo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat, vt senex quidam apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit ut venatores qui lupum fuerant insectati, illac iter haberent, quos cũ adolescens interrogaret, cur lupum non cæperint, ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens: Vxorem profectò hic lupus habere non debet: si enim vxori iunctus esset, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.*

Hæc indicat fabula, neminem esse adeò robustum & fortem, quem nimius Veneris vsus, non infirmum & debilem reddat.

De sene iuuenem poma sibi surripientem saxis deiiciente. XCI.

SENEX *quidam iuuenem sibi poma surripientē, blandis orabat verbis, vt ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre.* Sed *cum incassum verba funderet, iuuene eius ætatem ac verba contemnente, non in verbis tantum, inquit, verumetiam in herbis audio esse virtutem.* Herbas *igitur vellere, & in illum iacere cœpit.* Quod *iuuenis cōspicatus, in uehementē risum effusus est, & senē delirare arbitrabatur, qui crederet eū ex arbore herbis posse depellere.* Tunc *senex omnia experiri cupiens: quando, inquit, verborum & herbarum vires aduersus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidesq́;, quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum descendere & abire coegit.*

Hæc *fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.*

De luscinia cantum accipitri pro vita pollicente. XCII.

LVSCINIA *ab accipitre famelico cōprehensa, dum modo se ab eo deuorandam intelligeret, blandè eum rogabat, vt se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedē sese relaturam.* Cum *autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset,* Aures *inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo.* At *ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus viuere, sine cibo non possum.*

Hæc *fabula innuit, vtilia iucundis anteponenda.*

De leone porcum sibi socium eligente. XCIII.

LEO cum socios asciscere sibi vellet, multaq; animalia sese illi adiungere optarent, idq; precibus & votis exposcerent, cæteris spretis, cum porco solum societatem voluit inire: rogatus autem causam, respondit: Quia hoc animal adeò fidum est, vt amicos et socios suos in nullo quantumuis magno discrimine vnquam relinquat.

Hæc fabula docet eorum amicitiam appetendam, qui aduersitatis tempore, à præstando auxilio non referunt pedem.

De culice cibum & hospitium ab ape petente. XCIIII.

CVLEX hyberno tempore, cum fame & frigore se periturũ conijceret, ad apium accessit aluearia, ab eis cibum & hospitium petens. Quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis: At ego artem meam malo liberi mei discant, quæ res & à famis & à frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, vt liberos nostros, ijs artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valeant vendicare.

De asino tubicine, & lepore tabellario. XCV.

LEO rex quadrupedum aduersus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab vrso, quid aut asini inertia, aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat, respondit: Asinus tubæ suæ clango-

re milites ad pugnam concitabit, lepus verò ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Hæc fabula significat, neminem adeò contemptibilẽ, qui aliqua re nobis prodesse non possit.

De accipitribus inter se inimicis, quos columbæ pacauerant. XCVI.

ACCIPITRES *inuicem inimici quotidie decertabant, suisq; odijs occupati, alias aues minime infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi vbi inter se amici effecti sunt, cæteras aues imbecilliores & maxime columbas, vexare & occidere non desinebant. Tunc secum columbæ: quàm vtilior accipitrum discordia, quàm concordia nobis erat.*

Hæc monet fabula, malorũ inter se ciuium odia alenda potius quàm extinguenda, vt dum inter se digladiantur, viros bonos quietè viuere permittant.

De muliere ignem in mariti domum ferente. XCVII.

VIR *quidam prudens vxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa, quã noua nupta accensam à paterna domo effert, rursusq; mariti domum ingressura, accendit & introfert. Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum, in domum meam inferre.*

Fabula significat sæpenumero mulieres ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De prætore repetundarum damnato. XCVIII.

PRAETOR *qui prouinciam cui præfuerat expila-*

uerat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægrè ablata restitueret, dicebat quidam è prouincialibus: Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mira voluptate afficiuntur: cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula significat, aliena non esse surripienda: ne illa deponere coacti, mærore conficiamur.

De sene mortem differre volente. XCIX.

SENEX quidam mortem quę eum è vita raptura aduenerat, rogabat vt paululum differat, dum testamentum conderet & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, cur non, inquit, hactenus præparasti toties à me admonitus? Et cum ille eam nunquam à se visam amplius diceret, cum inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli ferè iam restant, verumetiam iuuenès, pueros, infantes quotidie rapiebam, non te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterosq; sensus indies deficere, corpus ingrauescere sentiebas, nónne tibi me propinquam esse dicebã? & te admonitum negas? quare vlterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita viuendum, quasi mortẽ semper adesse cernamus.

De viro auaro sacculum numorum alloquente. C.

VIR quidam auarus, qui ingentem aureorũ aceruũ male partum relicturus moriebatur, interrogabat sacculum nummorum, quem morienti sibi iusserat afferri, quibus voluptatem esset allaturus. Cui sacculus, hære

dibus inquit tuis, qui nummos à te tãto ſudore quæſitos, in ſcortis & conuiuijs profundent: & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſupplicijs mancipabunt.

Hæc indicat fabula, ſtultum eſſe in ijs laborare, quæ alijs gaudium, nobis autem ſint allatura tormentum.

FABVLARVM ABSTEMII primi hecatomythii Finis.

PETRI PAVLI PHANTINI DE TRADOTIO, in Hecatomythion conſumatiſsimi viri Laurentii Abſtemii Maceraten. Tetraſtichon.

QVOD *nemus* Heſperidum Panchaia, Bactra, Sabæi
Elyſium quod habet, quod Tagus, Aſtur, Arabs.
Cuncta tuo Abſtemi *naſcuntur ſponte vireto,*
Cuius habent ſiliquæ ſeria, non apinas.

IOANNIS ANTRACINI MACERATEN. in Hecatomythion clariſsimi viri Laurentii Abſtemii Maceraten. Tetraſtichon.

DOCTILOQVOS *alijs ſcriptis ſuperare* Latinos
Quære, ſumus lepidis Græcia *docta pares.*
Te Xanthi *ſeruus technis celebrauit amœnis,*
Non minus Abſtemij *nos decorauit opus.*

HECATOMYTHION SECVNDVM, EIVSDEM ABSTEMII.

De diuite petente à fortuna, ne plures sibi daret diuitias. I.

IR quidam admodum diuitiarum & opum suarum pertæsus, mendico homini centum aureos obtulerat, si ad Fortunam suam accedens, quæ in remotis orbis partibus morabatur, eam nomine suo rogaret, ne plures diuitias sibi concederet. Pauper longi itineris labore deterritus, primo abnuit: sed quum deinde consilij pœnitens se, iturum polliceretur, diues non plus quàm nonaginta dare velle se dixit. Pauper hanc paruam tanti laboris mercedem ratus, renuit primo, sed quum paulopost nonaginta peteret, diues vix vt octuaginta daret, poterat adduci. Sed quum mendicus hunc quoque numerum recusaret, postea vellet, semper diues ex numero oblato decem detrahebat, donec ad denarium numerum peruenisset. Mendicus tandem qui centum recusarat aureos, inopia vrgente, aureis decem acceptis, ad Fortunam se contulit, multis eam rogans precibus, ne in diuitem plures vellet conferre diuitias, quæ illi molestæ & graues admodum erant: Sed in se potius vellet esse benigna, qui à teneris annis in perpetua vixerat inopia. Tunc Fortuna, constitui inquit, diuiti illi, qui te misit, etiam nolenti du

plicare, imò triplicare diuitias. Te autem in summa mẽdicitate perpetuò viuere faciam. Decem autem quos accepisti aureos, nunquam habuisses, nisi tunc arctissimus me oppressisset somnus.

Fabula indicat, Fortunam infelici homini semper aduersam, fortunato autem, etiam nolenti, semper esse propitiam.

De vidua quæ operarium suum sibi coniugio copulauit. 2.

VIDVA *quædam conquerebatur cum operario, quẽ ad fodiendum agrum conduxerat, quòd omni auxilio destituta, non posset & viri & mulieris pariter officium sustinere. Tunc operarius eam exhortari cœpit, vt virum acciperet, qui bonam magnamq; partem oneris ei demeret, pollicitusq; est se eam sibi matrimonio copulaturum, si eum tali officio idoneum iudicaret. Tum mulier non vlterius cunctandum rata, quum hunc ad opus maritale admodum aptum arbitraretur, fac inquit, quicquid vis, deinde (erat enim hora prandij) comedemus. Operarius & huiusmodi confabulatione, & viduæ forma ad venerem incitatus, Syluano auspice matrimonium consumauit, proq; agro viduam fodere cœpit.*

Fabula indicat, quàm facile humanæ mentes venerea voluptate capiantur.

De viro deflente vxorem mortuam. 3.

VIR *quidam pauper defunctæ vxoris mortem multis lachrymis, & querelis prosequebatur, se miserũ et infelicem vocitans, qui tam probæ mulieris esset consortio destitutus: vtq; suum in uxorem testaretur amo-*

vem, dicebat in morem turturis compare priuati, in perpetuo cœlibatu velle permanere. Inter lamentandum autem cernens quòd mulieres, quæ ad curandum funus cõuenerant, ueste nimium sumptuosa defunctam induere uolebant, Quid facitis inquit stultæ? Cur tã pretiosam uestem perdere uultis? quid alia uxor, quam ducturus sum, feret? Tunc omnes, qui aderant, inter luctus & lachrymas uix risum poterant continere. Qui enim paulò ante cœlibẽ uitam agere uelle se dixerat, nunc de alia uxore cœperat cogitare.

Fabula hæc indicat, difficile esse animi ægritudinem uerborum simulatione cælare.

De cantilena tabernariis placita. 4.

VIATOR *quidam esuriens, cum diuertisset ad cauponulam, ventrem cibo potuq; farciuit. Petenti pecuniam, ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius non cantu, sed precio sibi opus esse respondit. Quid alter, si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num ea pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere: & an ea placeret interrogauit. Cum abnuisset caupo, vnam & deinde alteram cecinit. Nullius cantu sibi satis fieri ille testatus est. Hic viator: dicam ergo nunc inquit, eam quæ tibi sit placitura. Et arrepto marsupio dissoluẽti similis, cœpit cantionem qua viatores vti consueuerunt, Mitti mano alla borsa & paga loste, hoc est, mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hac dicta, nunquid illa sibi placeret rogat. Placet hec, inquit hospes. Tum viator, satisfactum est tibi ex pacto ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.*

Fabula indicat, multoties artem, arte deludi.

De pigritia adoleſcentis.

DONATIVS *adoleſcēs facetus admodū tarde ſurgebat è lecto. Cum ſocij eam tarditatē culparent, quidue tam diu in lecto ageret percontarentur, ſubridēs reſpondit: Litigantes, diſceptantesq́; auſculto. Adſunt enim mane mihi eueſtigio cum expergiſcor duæ habitu muliebri, ſolicitudo uidelicet & pigritia, quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis agere neque diem in lecto terere, altera priorem increpans, quieſcendum aſſerit, & propter frigoris uim in calore lecti permanendum, indulgendumq́; corporis quieti, neque ſemper laboribus uacādum. Prior inſuper rationes ſuas tuetur, ita ut cum diutius diſputent atque altercentur, ego tanquam æquus iudex, nullam in partem declinans, audio diſputantes, expectans quoad ſint ſententia concordes, hinc fit, ut ſurgam tardius, expectans litigij finem.*

Fabula indicat nos facilius ſenſum quàm rationem amplecti, quum adinuicem altercantur.

De pſittaco admirante cur maior honor alibi quàm in patria ſibi exhiberetur. 6.

PSITTACVS *ex oriente in occidentem delatus, ubi huiuſmodi aues naſci non conſueuerunt, admirabatur ſeſe in maiori pretio & honore haberi, quàm in natali conſueuiſſet ſolo: Nam caueam eburneam, argenteis contextam uirgis incolebat, ſuauiſſimisq́; alebatur cibis, quod cæteris auibus occidentalibus, quæ neque in forma, neque exprimendis humanis uocibus erant inferiores,*

riores, non contingebat. Tunc *turtur in eadem cauea conclusus, hoc inquit, nulla est admiratione dignum.* Nulli *enim in patria meritus honor exhiberi solet.*

De aquila in pulchritudine se cæteris auibus præferente. 7.

AQVILA *se in pulchritudine cæteris auibus præferebat, cunctis hoc verum esse affirmantibus.* Pa*uo autem secum dicebat:* Non *pennæ te formosam, sed rostrum & vngues efficiunt, quorum timore nulla ex nobis audet tecum de formositate certare.*

Fabula *indicat, à multis res potentiorum non tam veritate quàm timore laudari.*

De testudine ab aquila in altum. sublata. 8.

TESTVDO *ægre ferens se in locis humidis, et conuallibus assiduè commorari,* Aquilam *rogauit, quã audierat ita altè volare, vt maximos terrarum tractus posset lõge & late despicere, vt se in altum tolleret, vnde ipsa quoque montes & valles, campos & æquor, eodem temporis momento, posset intueri.* Quod *quum aquila promptè fecisset, eam ex alto demisit, vnde cadens humi illisa & confracta est.*

Fabula *monet, ne quis se altius extollere velit, quàm eius conditio aut natura patiatur.*

De cane aduersus lupum asino non opitulante, quia sibi panem non dederat. 9.

CANIS *molossus non modo ad lupos, sed etiam ad vrsos expugnandos validus, cum asino, qui saccum panibus plenum ferebat, longum iter fuerat ingressus.* Inter *eundem autem oborta fame, asinus pratum offen-*

dens large ventrem virentibus herbis impleuit. Canis autem asinum rogabat, vt aliquantulum panis sibi daret, ne periret inedia. At ille non solum panem non dabat, sed canem irridens, illi vt secum herbas pasceret consulebat. Interim lupum aduenientem asinus conspicatus, canem rogabat, vt sibi esset auxilio. Cui canis, Tu mihi, inquit, consuluisti vt aduersus famem herbas pascerem, ego quoque tibi consulo, vt aduersus lupum te ferratis calcibus tuearis. Hæc quum dixisset, abiens ingratum comitem, & raptoris sui mox cibum futurum in pugna deseruit.

Fabula indicat, qui indigentibus expetita non præstat auxilia, ab alijs quoque necessitatis tempore solere destitui.

De paupere flente ruinam domus, vbi thesaurum inuenit. 10.

VIR *quidam pauper nihil habebat, præter domum ruinam minantem, tibicinibusq; suffultam, quam ab agro rediens quum ruentem offendisset, nec haberet vnde eam reficeret, vehementer angebatur, magnoque eiulatu & clamore cuncta complebat. Inter lamentandum autem cernit vrnulam æneam, quæ multos iam annos in pariete obstrusa latuerat, inter rudera & saxa iacentem, quam quum sustulisset, apertamque aureis plenam inuenisset, eiulatu & clamore compressis, vehementi gaudio affectus est.*

Fabula indicat, sæpenumero id nobis vtile esse, quod damnosum putabamus.

De vulpe orante foramen domus, modo dilatari modo contrahi. 11.

VVLPES *ingressura domum rustici, vbi gallinas audierat, foramen per quod transeundum erat, dilatari cupiebat. Sed rursus quum raptam gallinam ferens inde fugeret, & latratum canis audiret, deos precabatur, vt cani foramen esset angustũ, ne inde posset exire.*

Fabula indicat, mortales pro commodis suis vota mutare.

De olea tarde, & cucurbita citò crescentibus. 12.

OLEA *admirabatur cucurbitam iuxta se natam breui tantum creuisse, vt se esset longe altior, quæ annos quamplurimos in eodẽ fuerat loco. Sed quum aduentante hyeme cucurbita exaruisset, minime, inquit olea, cito crescentibus est inuidendum, quibus tam citus est paratus interitus.*

Fabula indicat nimium festinata non esse diuturna.

De pecunia potius ad malos quàm ad bonos accedente. 13.

PECVNIA *interrogata à virtute, cur potius ad malos, quàm ad bonos accederet. Quia boni inquit mentiri, peierare, vsuram facere, & alios spoliare te magistra non didicerunt. Hæ enim res ad sesè me trahere solent. Tunc virtus, malo, inquit, discipuli mei in paupertate degant, quàm sese his vitijs contaminent. Vtrisque enim cito moriendum est: Boni in terrarum orbe gloriam relinquentes sempiternam, ad cœlestia regna subuolabunt: Mali autem merita notati infamia relictis opibus suis, ad tartara ima descendent.*

Fabula monet diuitias turpiter non congregandas, quæ amatoribus ſuis hic infamiam, poſt mortem autem ſint daturæ tormentum.

De bubone dicente aquilæ filios ſuos cæterarũ auium filiis eſſe formoſiores. 14.

AQVILA *in concilio auium dixerat cæterarum auium filios, qui magis formoſi eſſent in aulicos eligere. Et quum certatim quæque ſuos offerret, Bubo, Regina, inquit, noſtra, meos accipe, qui cæteros pulchritudine ſuperant. Qua forma, inquit Aquila, ſunt filij tui? Qua ego ſum bubo reſpõdit. Tunc cunctæ aues ſunt vehementi cachinno commotæ.*

Fabula indicat, neminem natum adeò deformem, qui parentibus ſuis non videatur eſſe formoſus.

De vulpe in puteum delapſa, quæ lupum rogabat vt inde eam ſubduceret. 15.

VVLPES *in puteum delapſa, & iamiam ſubmergenda, rogabat lupum in putei margine exiſtẽtem, vt demiſſo fune illinc eam educeret. Cui lupus, quomodo, inquit, iſtuc decidiſti? Non eſt nunc ait vulpes iſtud narrandi tempus: Quum me hinc ſubduxeris, tibi ordine cuncta narrabo.*

Fabula indicat, quomodo periclitantibus celeri auxilio opus eſt, ſuperuacuis verbis tẽpus non eſſe terendum.

De fele quæ murem & caſeum comedit. 16.

VIR *quidam magnum ac pulcherrimum in capſa caſeum habebat, quem muſculus edebat. Ex conſilio ergo amici felem illuc clauſit, quæ occiſo mure totum caſeum comedit.*

Fabula indicat, eos non adhibendos custodes, qui non minus quàm hostes nobis nocere possunt.

De lauto leonis conuiuio, non omnibus animalibus grato. 17.

LEO *epulum opiparè apparateq́; cæteris brutis animalibus exhibebat, in quo gallinæ, turdi, & huiusmodi auium carnes, partim assæ, partim elixæ erant. Hoc cani, feli, & cæteris animalibus carniuoris gratum admodum erat. Cætera autem, quæcunque herbis ordeoq́ue vescuntur, huiusmodi conuiuium vt insipidum damnabant.*

Fabula indicat, quàm difficile sit variæ vulgi voluntati satisfacere.

De viro de morte patris pisciculos sciscitante. 18.

VIR *quidam doctus ad conuiuium cuiusdam principis accitus, & in vltimo loco discumbere iussus: quũ cæteris conuiuis magni pisces, sibi autem minutuli apponerentur, nullum edebat. Sed singulos ori prius, deinde auribus admouens, tanquam aliquid ab eis sciscitaturus, in patinis integros & illæsos reponebat: interrogatus à magistro conuiuij, cur hoc faceret: meus inquit pater ante hoc biennium his in regionibus naufragio perijt, nec quid de eius cadauere factum sit, postea scire potui. Siscitabar ergo ab his pisciculis, an aliquid de eo scirent. Verum hi eo tempore nondum se natos fuisse respondent. Quare maiores interrogandi essent. Princeps audito tam lepido dicto, ipsi quoq; maiores iussit exhiberi, semperq́ue eum postea inter præcipuos conuiuas habuit.*

Fabula indicat, apud literarum inopes, doctis viris non tam doctrinam quàm facetias & vrbana dicta prodesse.

De cane pluuiam timente, quia feruenti aqua fuerat excoctus. 19.

CANIS *quidam quoties pluebat, domo egredi non audebat. Interrogatus ab alio cane, cur hoc faceret, Quia, inquit, quondam feruenti aqua excoctus sum.*

Fabula indicat, grauia mala expertis, leuissima queq; timori esse.

De viro vicino qui conuiciante vesicam concutiebat. 20.

VIR *quidam prudens, mitis ac tranquilli ingenij, habebat vicinum maledicum, iurgiorum amantem, qui eum quotidie conuitijs & maledictis ad iram prouocabat. Vt igitur illius petulantiam & procacitatem retunderet, quoties eum conuiciantem audiebat, nil respondebat, sed vesicam vento plenam, in qua fabas concluserat, concutiebat, cuius sonitu illum erubescere, & à conuitijs desistere compellebat.*

Fabula indicat, maledictis & stultis viris minime respondendum, ne eis similes iudicemur.

De asino, qui porco inuidebat. 21.

ASINVS *porco, qui sub eodem erat domino, plurimum inuidebat, quòd omnis laboris expers, varijs nutriretur cibis, indiesq; pinguior fieret, ipse autem plurimum laboris sustinens, duris paleis aleretur. Vnde macilentus effectus vix ingredi posset. Sed vbi vidit contubernalem suum ad lanienam trahi, vt occisus hominum esset cibus, aliquantulum recreatus, Atat, inquit, hinc*

illa in nutriendo porco hominum diligentia. ò quàm melius est asinum esse quàm porcum.

Fabula indicat, ijs quos felices putamus, minime inuidendum, quum illa adumbrata felicitas, sæpe multæ sit causa miseriæ.

De muliere ob turdos verberata. 22.

VIR *quidam iracundus emens merulas, dederat vxori coquendas, dicens: Coque hos turdos: cui uxor, Merulæ sunt non turdi. Quum autem maritus contenderet esse turdos, neque vxorem posset inducere, vt turdos esse assentiretur, plurimis eam verberibus affecit. Exacto autem anno, quum dies certaminis illuxisset, mulier verberum memor, hæc est, inquit, illa dies, qua me superiori anno, ob illas maledictas merulas, tam male tractasti. Adhuc, inquit vir, negare audes illos fuisse turdos? & quum rursus mulier viro non cederet, iterum vapulauit, sicq; quotannis eadē die redeunte vapulabat.*

Fabula indicat, stultum esse aduersus potentiores se, ob minimam rem velle contendere.

De viro qui experiri voluit mentem vxoris. 23.

VIR *quidam callidus experiri cupiens animum vxoris, quæ sæpenumero dicere solebat, adeò viri amorem sibi infixum, quòd si optio daretur, mariti vitam sua morte redimeret, super nudos vtriusque pedes stuppam igne succensam decidere permisit. Tunc mulier dolore affecta, amorisq; oblita mariti, à suis tantum pedibus ardentem stuppam excussit.*

Fabula viros admonet, ne mulieribus fidem adhibeāt, quum maritos magis quàm se ipsas amare testantur.

De opilione qui inter canes lupum aluerat. 24.

OPILIO *reperiens catulum lupi, domum tulit, eumq́; inter canes ouium custodes, aluit: qui vbi adoleuit, oues occidere, canesq́; vt vnà secum comederent, edocere. Quod opilio animaduertens, lupum quidem occidit, canes tamen vt ab ouium cæde temperarẽt, non poterat prohibere. Tunc pastor secum, Meritò plector, vt qui lupum canibus immiscui, qui eos oues occidere docuit.*

Fabula indicat bonorum mores, malorum consuetudine corrumpi.

De filio hortulani puncto ab vrtica. 25.

FILIVS *olitoris punctus ab vrtica, quæ paternis in hortis creuerat, conquestus est patri, quòd herba domestica ne heri quidem sui filio pepercisset. Cui pater, fili inquit, huic innatum est omnibus eandem esse.*

Fabula indicat, virum natura malignum, ne à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

De gallo vulpinam pellem fugiente. 26.

GALLVS *à vulpe captus, magna difficultate illius manus euaserat. Hic paulopost visa vulpis pelle vehementer territus fugiebat: qui cum à ceteris irrideretur auibus, quòd inani timore concuteretur, Si inter vulpis ungues ut ego, inquit, fuissetis, pedum uestigia, nedũ pellem illius timeretis.*

Fabula indicat, è magnis periculis elapsos, quæque minima formidare solere.

De pastore gregem suum aduersus lupum hortante. 27.

PASTOR, *qui magnum caprarũ ouiumq; gregem habebat, uidens gregem suum quotidie lupi escam fieri, ac minui, oues & capras congregans, longa eas oratione hortatus est, ne uellent lupum formidare, quum essent numero plures, & cornibus, quibus lupus careret, insuper armatæ.* Sed *uellent unanimiter, & auxilio mutuo sese ab illius impetu & furore defendere, promittens se quoque eis non defuturum.* Illæ *hac oratione animatæ promittunt, iurantq; se nequaquam lupo cessuras.* Quum *autem paulopost lupus aduentare nunciaretur, tãto timore affectæ sunt, ut nullis pastoris uerbis possent à fuga cohiberi.* Tunc *pastor secum,* Impossibile *est, inquit, mutari posse naturam.*

Fabula *indicat, homines natura ignauos ac meticulosos, non solum conspectu, sed etiam hostium fama terreri, nullaq; ducis oratione ad uirtutem accendi.*

De apro asinum ad certamen prouocante. 28.

APER *asinum ad certamen prouocans, sperabat se uictorẽ fore, quòd longiores acutioresq; sibi quàm aduersario dentes essent.* Sed *quum asino propinquasset, ferratis pedibus percussus, cecidit semimortuus.* Paulo*post ad se reuersus:* Non *istinc me lædi, inquit, credebã.*

Fabula *indicat, uirum prudentem, omnia explorare debere, unde ab aduersario possit offendi.*

De viro qui vxori se ouum peperisse dixerat. 29.

VIR *quidam experiri uolens, an uxor commissa te-*

geret. Vxor, inquit, magnum portentum, & silentio dignum, mihi hac nocte contigit, (cum illa enim cubans hoc dicebat) quod enarrarem, si à te non efferri arbitrarer. Verum non audeo, quia mulieres rimarum plenas, & hac illac perfluentes audio. Cui vxor, nondum me pernosti mi vir, qui ex aliarum ingenijs me iudicas. Potius mortem mihi paterer inferri, quàm aliquid contra tuam voluntatem efferrem, idq; iureiurando cœpit affirmare. Tunc maritus, quasi verbis illius fidem haberet, peperi, inquit, hoc ouum (dormitum enim proficiscens ouum secum attulerat.) Sed caue si me amas, ne cui hoc dicas. Tute enim nosti quanto dedecori mihi esset, si ex viro gallina factus dicerer. Mulieri tardè admodũ nox discedere visa est. Vix ergo aurora rutilante, commatrem conueniens, narrat maritum duo oua peperisse. Illa verò alteri mulieri, compatrem suum tria oua enixum esse. Quid multis moror? Antequam sol occideret, per totam vrbem vulgatum est hunc hominem ad 40. oua peperisse.

Fabula indicat, quæ taceri volumus, nulli mulieri esse dicenda.

De viro, qui turdos puero suo assandos dederat. 30.

VIR quidam gulæ deditus, decem turdos pingues, veru infixos, puero suo assandos dederat dicens, oportere ab illo omnes ad vnum edi, si in cinerem deijceret. Quum paulopost redijsset (fuerat enim ad quædam negotia expedienda profectus) reperit puerum eiulantem. Qui interrogatus, cur fleret, respondit, quia non potuisset nisi nouem comesse, quum in cinerẽ decidissent,

rogaréq; ne alium tunc esse cogeretur, quoniam satis superq; satis venter sibi turgidus esset. Ad vir irritatus quum pueri amentia, tum quia se cœna priuatum conspiciebat, educto extra limen domus puero, ostendit ei tres vias, dicens: Elige quam vis, hic pernoctaturus non es.

Fabula indicat, amentes seruos, domi non habendos.

De ficedula turdum in fertiliorem locum ducente. 31.

FICEDVLA per locum quendam desertum iter faciens, reperit turdum labruscæ vuis, & sylueſtrium arborum baccis victitantem: apud quem hospitata, hortata est eum, vt relicto tam sterili & deserto loco, secum pergeret: se enim ducturam eum in regionem, suauissimis vuis, ficis, & omni pomorum amœnitate refertam. Quum autem turdus illius consilijs obsecutus, in locum à ficedula prædictum peruenisset, reperit cibos adhuc suauiores, quàm illa promiserat. Sed quum videret nõnullas aues visco implicitas, alias laqueis captas, complures retibus irretitas, & mille insidias ac dolos auibus tensos, vale ficedulæ dicens, antiquam in patriam redijt, vbi vsque ad decrepitam ætatem, absque vllo insidiantium metu, vitam tranquillè protraxit.

Fabula indicat, longe melius esse tenui, & agresti victu quietè viuere, quàm lautis & opiparis epulis inter vitæ discrimina.

De viro auaro moriente. 32.

VIR auarus moriens, quum tunc demum intelligeret, nihil secum laturum, vertit se ad amicos & propinquos, quos præsentes cernebat, dicens: Discite à me, qui omne vitæ tempus struendis opibus incubui, ne ni-

mium studeatis congregare diuitias. Ex tot enim terræ iugeribus, & tam pretiosis vestibus, quas tanto sudore paraui, quinque pedum fossam, & linteamen vnum, quo mortuus tegar, possidebo.

Fabula indicat, stultum & miserum esse, tantam coaceruandis opibus operam impendere, quæ velimus nolimus breui sunt relinquendæ.

De Grammatico docente asinum. 33.

GRAMMATICVS quidam gloriabatur adeo in arte sua se excellentē esse, vt si digna daretur merces, nō modo pueros, uerumetiam asinos docere profiteretur. Princeps audiēs hominis temeritatem, interrogabat eū, an si quinquaginta ei daret aureos, intra decennium docere asinum confideret. Respondit vir impudens, non recusare se ab eo interimi, si hoc spatio temporis, asinus ille legere & scribere nesciret. Amici hoc audientes admirabantur, increpabantq; hominem, qui non modo rem arduam, atque difficilem, verumetiam impossibilem facere promisisset, timebantque ne exacto hoc tempore à principe occideretur: quibus ille respondebat: Antequam hoc tempus elabatur, aut asinus morietur, aut princeps, aut ego.

Fabula indicat, in periculo constitutis, moram sæpe auxilio esse solere.

De lupo qui se religioni addixerat. 34.

LVPVS in senium deductus, cum nō amplius venari posset, sese religioni addixit, sumptoq; monachi habitu, cibum hostiatim mendicabat. Reprehensus ab alio lupo, quid uis, inquit, faciam? dentes deciderunt, currere non ualeo, quare aliter viuere posse diffido.

Fabula declarat, multos homines religioni ſeſe addicere, quia aliter vitam degere nequeunt.

De morione crucifixum pro thuribulo afferente. 35.

SACERDOTES *complures in quoddam templum ad ſolennia celebranda conuenerant, vbi thuribulum non erat.* M*iſerunt ergo morionem quendam ad aliud tẽplum propinquum, ut inde thuribulum afferret: qui profectus, quum quid thuribulũ neſciret, crucifixum ligneũ, quem ibi fortè offendit humeris tollens attulit ſacerdotibus: qui ridentes, quum non crucifixum ſed thuribulum velle dicerent,* A*t ego, inquit fatuus, nihil ibi hoc magis tribulatum inueni.*

F*abula indicat, res peragendas fatuis non committendas.*

De ſerpente ſaxo oppreſſo. 36.

SERPENS *ingenti oppreſſus ſaxo, rogauit virum illac iter habentem, ut à ſe onus amoliretur, pollicitus ingentem ſe illi theſaurum, ſi hoc faceret, daturũ.* Q*uod quum vir mitis feciſſet, non modo promiſſa non ſoluebat, ſed hominem morte dignum eſſe dicebat.* D*um ita contenderent, accidit, vt* S*imius illac tranſiret, qui iudex & arbiter electus, non poſſum, inquit, inter uos tantas componere lites, niſi videro prius quo pacto ſerpens ſub ſaxo ſtabat.* Q*uum ergo vir ſerpenti ſaxum impoſuiſſet, inquit ſimius, ingratum animal ſub ſaxo relinquendum cenſeo.*

F*abula indicat, ingratos homines nullo dignos eſſe beneficio.*

De viro lapidato qui resurrexit: 37.

Vir quidam lapidibus occisus à populo, resurrexit: qui interrogatus à quodam, quid sibi in ea lapidatione molestius fuisset: nihil, inquit, lapide quem quidam iecit, quem mihi amicum esse credebam, quamuis non fuerim illo percussus.

Fabula indicat, mala quæ ab amicis inferuntur, grauiora videri, quàm quæ nobis inferunt inimici.

De vulpe capta & à gallo prodita. 38.

Vulpes rustici laqueis, cuius plurimas gallinas occiderat, capta: rogauit gallũ, à quo solo visa fuerat, ut aut cultellum, quo laqueum scinderet, sibi afferret, aut hero nihil diceret, quoad dentibus laqueum abrupisset. Gallus *vtrumq; pollicitus, dominum propere adiẽs, narrat vulpem casse detineri: quem claua armatum ad se perdendam venientem vulpes conspicata:* Infelix, *inquit, et stulta ego, quæ credidi gallum mihi fidum fore, cuius tot vxores occideram.*

Fabula indicat, ijs, quos insigniter lesimus, nunquam fidendum.

De vulpe gallinas metu canis inuadere non audente. 39.

Vulpes cohortem gallinarum nocte inuadere non audebat, metu canis, quem apud eas pernoctare cognouerat. Sed *quum eas aliò migrasse, vt cum nonnullis alijs gallinis degerent, intellexisset, vbi canis non erat, voti compotem se fore rata illuc se conferens, ad vnam omnes occidit.*

Fabula indicat, melius esse bonum & strenuum vicinum, quàm ignauos consanguineos habere propinquos.

De gallinæ pullo matri non obſequente, unde à miluo raptus eſt. 40.

GALLINA *pullos complures habens, vehementer extimeſcebat, ne ſibi à miluo ſurriperentur.* Vnde *ſæpe eos ſub ala uiſo miluo congregans, ab inimica alite tutabatur.* Sed *quadam die miluum ad ſe accedentem cõſpicata, filios conuocauit, qui omnes properè ad uocẽ matris currentes, ſalui facti ſunt, vno duntaxat excepto, qui matris voce cõtempta, dum granũ tritici eſſe cupit, per aera curuis vnguibus à ſæua aue raptus eſt.*

Fabula *indicat, qui parentum imperio non obſequuntur, in maximas calamitates incidere.*

De lupo in foſſam lapſo, & vulpe irridente. 41.

LVPVM *in foſſam lupariam delapſum vulpes conſpicata irridebat, & circum oras & foſſæ marginem lætabunda ſaltitabat, ſtolidum animal illum appellans, qui hominum fraudes non animaduertiſſet.* Dum *ſic ergo laſciua geſtiret, ſubſidens terra eam traxit in præceps: quam dalabentem lupus conſpicatus: maximum, inquit, nunc mortis meæ ſolatium ad manes feram, videns vulpem, quæ me irridebat, mecum pereuntem.*

Fabula *indicat, illorum calamitatibus nunquam inſultandum, quum in eaſdẽ nos quoq; incidere poſſimus.*

De lupo oues inuadere volente, ſed impedito. 42.

LVPVS *& leo contracta inter ſe amicitia, victum quæritabant, tum lupus audito ouium balatu, cõfide inquit, amice, cibus iam aderit.* Secutus *ergo ouium vocem, quum ad ouile perueniſſet, reperit illud optime mu-*

nitum, & canes prope dormientes. Reuersus *igitur ad leonem,* Non *placet inquit mihi, quòd in præsentia edamus oues,* Macilentæ *admodum enim sunt, sinamus eas pinguescere, redituri, quum fuerint pingues effectæ.*

Fabula *eos arguit, qui impediti ne quid faciant, se noluisse argumentantur.*

De vulture à canibus capto ob prædam non dimissam. 43.

VVLTVRES *duo cadauer depascentes, duo ingentia carnis frusta absciderãt, quæ unguibus per aera ferre decreuerant: quum subito canibus aduentantibus, alter eorum dimissa sua parte cadaueris, eiulans statim è canum conspectu procul abijt:* Alter *prædæ intẽtus, dum partem suam dimittere cunctatur, à canibus captus est: qui dum se iamiam moriturum videret: heu, inquit, me miserum & infelicem, qui paruæ uoluptatis causa, tot uitæ uoluptates amittam.*

Fabula *indicat, nimiam acquirndi cupiditatem, sæpenumero auaris attulisse perniciem.*

De olitore qui talpam occidere volebat. 44.

OLITOR *talpam capiẽs, eam interimere volebat.* Cui *illa:* Ne *occidas, inquit, mi here me famulam tuam, tam pulchra pelle contectam, et hortulos tuos gratis fodientem.* Non *me, respondit olitor, his blandulis delinies verbis, quum me inuito hortulos meos, ut dicis, fodiẽs, herbas omnes, ut te ipsam pascaris, radicitus eruas, & me ad inopiam redigas.*

Fabula *indicat, in cunctis rebus voluntatem hominũ esse spectandam.*

De

De viro diuite illiterato: & inope docto. 45.

VIR quidam diues, ſed illiteratus, virum doctum, ſed inopem deridebat, quòd ipſe ſua induſtria multas diuitias congregaſſet, quum ille qui tanta doctrina pollebat, maxima inopia premeretur. Cui ille: nil mirum, quum tu opibus coaceruandis, ego verò doctrinæ comparandæ, quæ longe diuitijs præſtat, incubuerim. Hinc inter diuitem et literatum orta contentio, vtrum doctrina, an gaza præſtantior eſſet: componi non poterat, quum vterque multos fautores haberet, ſed plures diues. Tandem hoc pacto compertum eſt, doctrinam gaza præſtantiorem eſſe. Diſcordijs ciuilibus ambo ſolum mutare cõpulſi, quum nihil ſecum è ſuis fortunæ bonis ferre potuiſſent, in aliam vrbem ſe contulerunt: vbi vir literatus magna ad docendum mercede conductus, in magno pretio & honore habebatur. Qui verò diues fuerat, panem hoſtiatim petere coactus inopia, confeſſus eſt, ſe ſua opinione deceptum.

Fabula indicat, fortunæ bona, quoniam huc & illuc tranſeũt, ab animi bonis, quæ propria et perpetua ſunt, longe ſuperari.

De vulpe capta à cane, dum ſe mortuam ſimulat. 46.

VVLPES ſimulans ſe defunctam, vt aues ad ſe tanquam ad cadauer accedentes, interciperet, luto oblita in quodam agro reſupina iacebat, expectans cornices, coruos, & huiuſmodi rapaces volucres quas deuoraret, quum ſuperueniẽs canis, eam mordicus captam cœpit dentibus lacerare. Quod illa animaduertens, di-

gna inquit, patior: nam dum fraudibus aues capere studeo, ab alio ipsa capta sum.

Fabula indicat, *qui alijs insidias moliuntur, molestè ferre non debere, quòd ipsi quoq; ab alys capiuntur.*

De vrso qui vxori oculum eruit. 47.

VRSVS *dum fortè cum vxore rixaretur, oculum illi eruit.* Sed *postea pœnitens, tanto dolore affectus est, vt vngues sibi mordicus præcideret.* Deinde *quum inter loquendum diceret, præ suo in vrsam amore, se proprijs armis exuisse.* Quid, *inquit vxor, istud luscæ mihi nunc prodest?* Antequam *oculum mihi erueres, istud faciendum fuit.*

Fabula indicat, *post illatas iniurias seram esse pœnitentiam, quum facta infecta fieri non possint.*

De leone irato contra ceruum lætum morte leænæ. 48.

LEO *omnes quadrupedes ad defunctæ vxoris exequias honestandas inuitarat.* Cunctis *igitur alijs mortem reginæ ineffabili dolore prosequentibus, solus ceruus, cui illa filios eripuerat, expers doloris, nullas lachrymas emittebat.* Quod *leo percipiens, accersitum ad se ceruum, ut illum perimeret, interrogat,* Cur *non cum alijs reginæ mortem fleat.* Cui *ille: fecissem, inquit, nisi me hoc facere prohibuisset.* Aduenienti *enim mihi, felix eius anima ad elisias sedes proficiscens apparuit dicens, eius discessum non lugendum, quum ad amœna uireta fortunatorum nemorum, sedesq; beatas proficisceretur.* Hæc *leo audiens lætatus est, ceruoq; veniam dedit.*

Fabula indicat, *uiri prudentis officium esse, interdum*

fingere, & ſeſe à potentium furore honeſta excuſatione tutari.

De patrefamilias ſuccenſente cani ob gallinas raptas. 49.

PATERfamiliâs oblitus haram, in qua gallinæ pernoctabant, claudere: quum mane ſurrexiſſet, reperit omnes à vulpe occiſas, & ablatas eſſe. Indignatus igitur in canem, tanquam malum rerum ſuarum cuſtodem, multis illum afficiebat plagis. Cui ille: ſi tu, inquit, cui gallinæ oua & pullos pariebant, in occludendo oſtio negligens fuiſti. quid mirũ, ſi ego alto ſopore oppreſſus, vulpem venientem non ſenſi? qui nulla ex illis emolumenta percipiebam.

Fabula indicat, haud vnquam ſperandum diligentem fore familiam, cuius paterfamilias negligens fuerit.

De delectore militum. 50.

DELECTOR quidam miſſus à duce ſuo ad milites deligendos, qui rebus bellicis magis idonei viderentur, inter cæteros quendam eligere volebat procera ſtatura, & qui aſpectu ipſo præ ſe ferebat ſtrenuum bellatorem. Tum ille, falleris inquit, ô delector: Non ſum enim his qui videor.

Fabula indicat, ex ipſo corporis habitu, homines non eſſe iudicandos.

De vulpe gallinam incubantem occidere volente. 51

VVLPES ruſtici cuiuſdam domum ingreſſa, reperit in nido gallinam ouis incubantem, quæ eam rogabat dicens: Ne me obſecro in præſentia occidas macilentã. Expecta paululum, dum pulli mihi naſcantur, quos vt

tenellos absq; dentium dolore esse poteris. Tunc vulpes: *Non essem, inquit, inter vulpes numeranda, si nunc esuriens, spe pullorum, qui nondum nati sunt, paratum omitterem cibum.* Dentes *validos gero, qui quamlibet durissimam carnem molere consueuerunt.* Hæc *dicens, gallinam deuorauit.*

Fabula *indicat, eum amentem esse, qui incerta spe maiorum rerum, præsentes omittit.*

De cane qui societatem cum asino aduersus lupum iniuit. 52.

CANIS *molossus cognoscens se lupo, cum quo magnas exercebat inimicitias, imparem, statuit aliquem sibi socium asciscere, ut mutuo auxilio lupum superaret.* Videns *autem asinum lupo vocaliorem, maiorē, clitellisq; velut thorace armatum, magnasq; pilas podice cum magno tonitru emittentem, ratus est eum strenuū esse bellatorem.* Quare *contracta societate lupum ad pugnam prouocauit.* Sed *vbi ad primum lupi conspectum asinum fugientem vidit, nilq; aliud, quàm inconditos clamores, & magnos ventris crepitus edentem, ipse quoque fugiens, socium in ipsa pugna deseruit, pabulum lupo, vulturibusq; futurum.*

Fabula *indicat, stultos esse, qui hominum virtutem ex verborum ampullositate, & corporis proceritate dijudicant.*

De lupo gregem aggresso, quum ibi duo canes essent inter se pugnantes. 53.

LVPVS *ex alta specula contemplatus canes geminos gregis ouium custodes inter se pugnantes, et sese mutuis morsibus dilacerantes, spem concepit posse tuto oues*

inuadere. Magno igitur impetu in oues delatus, quum vnam oppidò pinguem rapuisset, concitè fugiebat. Canes id conspicati, omissa domestica pugna, lupum fugientem assecuti, tantis illum affecere vuulneribus, ut vix posset euadere. Cum autem mox ab alio lupo interrogaretur, cur solus gregẽ esset adortus, vbi tam validi erant propugnatores: domestica inquit, pugna deceptus sum.

Fabula indicat, quòd inimicitiæ externorum, discordes propinquorum animos reconciliare solent.

De asino qui obiens vinum effudit. 54.

VIR *quidam pauper, cui præter vini dolium, & asinum nihil erat, filiam vnicam cuidam spoponderat adolescenti, paulum nescio quid pollicitus dotis, quam ex vini & asini precio (constituerat enim hæc venundare) contrahere posse arbitrabatur. Sed sequenti, qua sponsalia facta sunt, noctè asinus obijt, & inter moriendum, fracto calcibus dolio, vinum effudit.*

Fabula indicat, nullam in rebus caducis spem habendam.

De arundine nidulum ab auicula petente. 55.

ARVNDO *ægrè ferebat, quum cætere nõn solum arbores, verumetiam herbæ interdum nidos auium sustinerent, se eo honore priuari. Rogauit ergo auiculã quandam, vt ipsa nidificaret. Cui illa: facerem inquit, nisi instabilitati tuæ diffiderem. Nolo enim filiorum meorum domum in fundamento tam instabili collocare.*

Fabula indicat, res nostras viris instabilibus minimè committendas.

De pica cuculum pro accipitre fugiente. 56.

PICA *inter arborum frondes delitescentem, cuculũ conspicata, accipitrem esse suspicata est. Quare concitata fugiebat. Quod nonnullæ aliæ aues, quæ propè aderant, intuitæ, picam irridebant, quòd pro accipitrè cuculum fugeret: quibus illa, malo, inquit, à vobis irrideri, quàm ab amicis fleri.*

Fabula indicat, melius esse, inimicis ridẽdi, quàm amicis flendi præbere materiam.

De seruo qui asinam heri è rupe deiecit. 57.

SERVVS *cuiusdam agricolæ asinum domini sui ex alta rupe præcipitem dedit, ne quotidiè huc & illuc illum agere cogeretur, mentitusq́; est domino, illum sponte sua se deiecisse. Ob hoc dominus seruum compellebat omnia humeris suis ferre, quæ ante asinus portabat. Quod seruus nequam animaduertens: malè, inquit, mihi consului, quum innocentem conseruum meum peremi, qui me tanto labore leuabat: iustè nunc plector.*

Fabula indicat, insipientes dum mala à se amoliri volunt, sæpe incidere in grauiora.

De porco post mortem gratiam domino referente. 58.

PORCVS *criminatus ab ouibus, quòd domino, à quo tanta pascebatur diligentia, nullam referret gratiã: quum ipsæ lac, lanam, agnosq́; illi præberent: mortuus, inquit, referam: non ab re me nutrit.*

Fabula indicat, quòd nemo absq; spe præmij laborem subit.

De gallo & vulpe. 59.

ESVRIENS *quondam vulpes, ad decipiendas gallinas (quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi auditus non erat, ascenderant) ad gallum blandè accessit, quem cum comiter salutasset, quid in excelso agis, inquit? Nunquid non audisti noua hæc recentia tam salutaria nobis?* Nequaquam *gallus cum respondisset, atqui prænuncia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem.* Animalium *omnium consilium celebratũ est, in quo pacem perpetuam omnium animantium inter se firmârunt, ita vt omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut iniuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordia omnes fruantur, licet abire vnicuiq; vel soli quò velit securè.* Descendite *igitur, & hunc festum agamus diem.* Cognita *vulpis fallacia, gallus inquit:* Bonum *adfers nuncium & mihi gratum, & simul collum altius protendens, prospecturoq́; longius & admiranti similis, in pedes se erexit.* Tum, *quidnam aspicis, vulpes cum dixisset:* Duos *inquit magno cursu, ore patulo aduentantes canes.* Tum *tremebunda vulpes* Valete, *inquit, mihi fuga expedit, antequam illi aduenĩãt, & simul cœpit abire.* Hic *gallus, quonam fugis, aut quid times ait?* Siquidem *pace constituta nihil est timendũ.* Dubito, *inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.*

Hoc *pacto dolo illusus est dolus.*

De merula miluum extimescente. 60.

MERVLA *suspiciens miluum magno ambitu aera circinantem, ingentesq́; eiulatus edentem, vehemẽter exterrita est.* Cui *turdus: ne trepida soror, inquit, tãtos pugnæ apparatus, totq́; minas in exiguum murem,*

aut in pullum gallinaceum tandem effundet. Cauendum nobis est ab accipitre, cuius prius vngues, quàm vocem sentire solemus.

Fabula indicat magis, quietos et tacitos homines, quã minaces & verbosos extimescendos.

De gallis inter se pugnantibus. 61.

GALLI *duo, ut eorum mos est, inter se de ducatu gallinarum acerrimè certabant. Qui superior in pugna fuerat, alarum plausu, vocisq; cantu se victorem fuisse significans, venere & ocio emarcuit. Victus autẽ à conspectu gallinarum profugiens, cum cornicibus, & pauonibus sese quotidie pugnando exercebat, inferendi, vitandiq; ictus artem ediscebat: qui ubi se satis instructum vidit, rediens, aduersarium ad pugnam prouocatũ, nullo negocio superauit.*

Fabula indicat, nihil æquè milites eneruare, quàm nimium veneris vsum, desuetudinemq; pugnandi.

De viro benefico qui in latrones inciderat. 62.

VIR *beneficus, & in cunctos liberalis, peregrè profectus incidit in latrones: qui circunstantes quum eũ interimere vellent, exclamauit vnus ex eis: Ne interficiatis hunc virum bonum, & de me benemeritum. Quippe qui me non solum olim benignè suscepit hospitio, verumetiam ægrotum fouit, medicoq; curandum tradidit. Quibus verbis moti socij, illum illæsum abire permiserunt.*

Fabula indicat, quot possumus beneficia in cunctos conferenda.

De cane qui occidit filium domini. 63.

VIR *quidam diues venandi studio mirificè deditus, complures canes alebat, quorum vnus filium domini morsu interfecit.* Dominus *ira percitus, non solum homicidam, verũ etiam omnes alios iussit occidi.* Tunc *ait vnus ex eis,* Vnus *peccauit, & cuncti plectimur.*

Fabula *indicat, vnius malignitatẽ sæpe multis obesse.*

De agricola icto ab ape. 64.

AGRICOLA *ictus ab ape, admirabatur, vt ex eodem ore succus tam suauis, & stimulus tãti doloris exiret.* Respondit *apes:* Quò *beneficentior sum, eò maiori odio prosequor mihi inferentes iniuriam.*

Fabula *indicat, quò magis homines benefici sunt, eò minus iniurias tolerare.*

De capra prohibita à cane hortum intrare. 65.

CAPRA *esuriens, hortum quendam, vbi virentia viderat olera, intrare cupiebat:* Sed *canis molossus, quem olitor custodem apposuerat, non permittebat, minitans ei mortem si pedem introferre tentaret.* Cui *capra:* Quid, *inquit, me esse prohibes, quæ tibi nulli sunt usui?* Nulla*, respondit canis, ratione hoc facio: sed quia ita mihi insitum est à natura.*

Fabula *exprimit naturam auarorum, qui multis rebus abundant, quibus neque ipsi fruuntur, neque alios frui patiuntur.*

De hydro ranam deuorare volente. 66.

HYDRVS *in quadam palude ranam persequebatur, quem quum illa euadere non posset, conuersa dicebat:* Ne *me deuora hydre, quæ nulli vnquam nocui.*

Cui hydrus: clamor tuus, inquit, minæq́; , quibus die noctuq́; obstrepis, te maleficum animal esse testantur. Quod autem non noceas, impotentia causa est, dentes enim non habes.

Fabula indicat, multis non animum nocendi, sed vires deesse.

De iuuene ducturo vxorem, rogante amicos vt pro se orarent. 67.

IVVENIS *quidam desponsurus vxorem, quum interrogaretur, an eam vellet, conuertit se ad amicos & propinquos, qui ibi aderant, dicens: Quid vt muti siletis? Cur non deum, ut me hodie adiuuet, oratis? Si enim sternutantibus deum adesse precamur, vbi nullum est periculum, quanto nunc magis pro me orare debetis, cui tantum videtis imminere discrimen.*

Fabula indicat, ducentes vxorem, maxima adire pericula.

De viro decrepito arbores inserente. 68.

VIR *decrepitæ senectutis irridebatur à iuuene quodam, vt delyrus, quòd arbores insereret, quarum nõ esset poma uisurus. Cui senex: Nec tu, inquit, ex ijs, quas nunc inserere paras, fructus fortasse decerpes. Nec mora: Iuuenis ex arbore, quam surculos decerpturus ascẽderat, ruens collum fregit.*

Fabula indicat, mortem omni ætati esse communem.

De claudo primum accubitum occupante. 69.

CLAVDVS *quidam ad nuptias inuitatus, in primo discubuit loco. Sed magister conuiuij eum inde*

detrahens, in vltimo collocauit dicens: Sedes *nulla datur præter quàm ſexta trocheo : alludens ad hunc pedẽ, cui duæ ſyllabæ diſpares ſunt, vt illi pedes erant: & qui in vltima metri heroici locatur ſede, vt ille ima conuiuij parte dignus erat.*

F*abula indicat, primos accubitus non occupandos, ne irrideamur inde detracti.*

De viro qui theſaurum compatre conſcio abdiderat. 70.

VIR *quidam admodum diues, theſaurũ in ſylua infoderat, nemine præter compatrem, cui plurimum fidebat, conſcio.* Sed *quum paucis poſt diebus ad eum viſendum acceſſiſſet, reperit effoſſum, atque ablatum.* S*uſpicatus igitur id, quod erat, à compatre ſublatum, eum conueniens: volo, inquit, compater mi mille aureos, vbi theſaurum abdidi, adhuc infodere.* Compater *cupiens plura lucrari, retulit, repoſuitq́; theſaurum: quem quum verus dominus paulopoſt accedens reperiſſet, ſecum domum tulit, conueniensq́; compatrem, inquit: fidefrage ne ſumas inanem laborem, vt ad theſaurum accedas, amplius enim non inuenies.*

F*abula indicat, quàm facile ſit virum auarum ſpe pecuniæ decipere.*

De leone à vulpe edocto vt poſſet è vinculis exire. 71.

LEO *comprehenſus laqueo, totis viribus vincula dirumpere conabatur, quo autem maiori conatu laqueum trahebat, eo arctius detinebatur.* V*ulpes illac iter habens, cum hoc eſſet intuita:* Non *viribus, inquit, mi rex iſtinc euades, ſed ingenio.* R*elaxandus enim la-*

queus, & dissoluendus, non trahendus est. Quod cum leo fecisset, statim soluto laqueo, quo erat astrictus, liber euasit.

Fabula indicat, ingeniū viribus longè esse præstātius.

De psittaco ob artem exprimendi verba humana honorato. 72.

PSITTACVS *in aula regis degens, interrogabatur à ceteris auibus, quid ita in magno haberetur honore? Quibus ille: quia, inquit, exprimendi hnmanas voces artem edoctus sum.*

Fabula nos admonet, vt bonas et liberales ediscamus artes, si volumus vbique clari honorabilesq; haberi.

De philosopho Cynico qui percussori suo argenteum dedit. 73.

PHILOSOPHVS *Cynicæ sectæ in iurgio colapho percussus, non solum commotus nō est, verumetiam percussorem argenteo numo donauit. Quod quum omnes qui aderant admirarentur, dicerentq; eum dignum iterum cædi: nescitis nunc, inquit, quid egerim, scietis autem postea. Haud longo post tempore percussor ille volens quendam alium cædere, (sperabat enim aliquid fortasse lucrari) lætale vulnus accepit. Mortem igitur sibi imminere sentiens: Quanto melius, inquit, mihi fuisset colapho à Cynico repercuti, quàm numo etiam aureo donari.*

Fabula indicat, delinquentibus impunitatem peccandi potius quàm pœnam interdum, nocuisse.

De boue cornua à deo petente. 74.

BOS *ægrè ferebat vires inermes sibi à natura datas, quoniam armis carebat, quæ viribus potiora*

putabat. Rogauit ergo Iouem, vt sibi cornua concedere dignaretur. Quod quum impetrasset, statim voti sui eum cœpit pœnitere. Nam quum inermis liber esset, à nemineque capi posset, natis cornibus laqueo comprehensus ad arandum ducebatur, & immensos labores subire cogebatur.

Fabula indicat, nihil à deo petendum nisi quod ille nobis profuturum intelligit.

De sene à filio eiecto à domo, qui duo lintea petiuit. 75.

VIR quidam decrepitæ senectutis, domo eiectus à filio, in xenodochio degebat. Conspicatus autem filium illac iter habentem, eum rogauit, ut saltem duo lintea ex rebus suis, quas tanto sudore parauerat, sibi mitteret, qui tandem paternis precibus motus, imperat filio suo puerulo, ut expetita ad auum lintea ferret. Puer sagax & tali dignus patre, unum tantum tulit. Increpatus autem à parente, quòd non duo, ut iussus erat, attulisset: seruo, inquit, alterum tibi, ut quum decrepitus in xenodochio deges, illud tibi mittam.

Fabula indicat, qua mente in parentes sumus, eadem liberos nostros in nos futuros.

De puero discere nolente. 76

PVER osor literarum, in ludum literarium à patre deductus, nullis magistri blanditijs induci poterat, ut primam alphabeti proferret literam. Tum preceptor: aperi os, inquit, quod huius literæ exigit enunciatio. Ille uerò hiabat, absque uoce. Præceptor uidens laborē suum irritum (neque enim puerulum ac nouicium uerberandum censebat) iubet eum inter condiscipulos sedere, eos

monens, ut illi persuadeant hanc uel saltem literam efferre. Tum condiscipuli pro uirili quisque eum hortari, dicentes: Est ne tantus labor ā dicere? At puer uersutus: non est inquit, arduum dicere ā, sed si ā dicerem, uellet ut b discerem & cætera. Non erit ea uis præceptori patriq; ut discam.

Fabula indicat, nolentes discere, à nemine posse compelli.

De oue capta à cane vociferante quod à lupo capta non faciebat. 77.

OVIS *comprehensa à cane gregis custode, maximos edebat eiulatus, capta autem à lupo, nullam emittebat vocem. Interrogata à pastore, cur ita faceret: molestius, inquit, mihi est à cane, qui mihi custos et amicus esse debet lædi, quàm à lupo, quem natura perpetuum mihi genuit inimicum.*

Fabula indicat, grauiores nobis domesticorum, quàm externorum esse iniurias.

De pauone à milite pennis spoliato. 78.

PAVO *apud militem, qui galeam multis struthionis pennis ornauerat, gloriabatur se multo pulchriores pennas habere, vtq; id verum esse approbaret, caudam in girum explicuit. Miles illarum pulchritudine illectus, auem capiens, eam tanto priuauit ornatu, conumq; galeæ insigniuit. Tunc secum pauo: me miserum & stultum, inquit, qui tam pretiosas res raptori ostendi, quas occultare debebam.*

Fabula indicat, pretiosarum rerum ostentatione, multos ad rapinas concitari.

De turdo per viscum capto. 79.

TVRDVS *visco captus ab aucupe, seipsum affli-ctabat dicens, Non tantum mortis dolore excrucior, quantum quòd meæ res me perimunt. Aiunt enim viscũ ex turdorum stercore procreari.*

Fabula indicat, homines tunc vehementer commoueri, quum rebus suis intereunt.

De auaro poma marcescentia comedente. 80.

VIR *auarus plurima pulcherrimaq; poma collegerat, qualia in hortis Alcino, & Hesperidum fuisse poëtæ fabulantur, quæ ita parce edebat, vt nisi corrumpi inciperent, esse non auderet. Huius filius oppidò liberalis, sodales suos ad pomaria sæpe ducebat, dicens: Accipite ex his quæ vultis omnia, præter marcescentia: illa enim pater meus in secunda mensa semper sibi iubet afferri. Huic præcepto illi libenter obtemperabant.*

Fabula indicat, homine auaro nihil esse miserius, qui alijs custodit, quæ ei deus fruenda concessit.

De auaro nimis agros custodiente. 81.

VIR *quidam extremæ auaritiæ emit prædia admodũ feracia, & omni fructiferarum arborum genere referta, quæ priori domino amplissimos fructus reddebant, quamuis imminuta essent, & cunctis viatoribus peruia. Ratus igitur nouus dominus, si melius coleret, & diligentius custodiret, vberiores fructus se inde capturum: optimè colere cœpit, & densis vepribus ac parietibus clausit, custodesq; diligentes apposuit: verùm post hanc tam diligetem custodiam agri parum fructus illi reddebant, Consultus autem deus vnde hoc accidisset: ita respondit:*

Ipse mali tanti causa es, qui sepibus agros,
Parietibusq; arctis obstructos vndique seruas.
Multa dedi quondam, quia multi multa petebant.
Vni seruit ager tibi nunc, cur tanta requiris?

Fabula indicat, liberali viro deum multa largiri, quo multorum indigentiæ valeat subuenire.

De malo arbore ingentia poma procreante. 82.

M ALVS *arbor oleam irridebat, quòd exiguas procreasset baccas, quum ipsa ingentia, & quæ vix sui rami ferrent, mala produxisset. Sed vehementi exorto vento, quum pomorum onere, tum vi turbinis, & poma ferè cuncta ceciderunt, & rami confracti sunt: Olea autem illæsa permansit. Tunc secum malus: quanto, inquit, melius mihi fuisset minores fœtus edidisse.*

Fabula indicat, nos debere modicis rebus esse contentos, quum amplæ opes, & nimiæ diuitiæ sine ingenti periculo nequeant possideri.

De muliere à viro verberata quæ se mortuam simulabat. 83.

M VLIER *quædam à viro multis verberibus affecta, se mortuam simulabat, quò marito timorem incuteret: retento enim anhelitu, immobilis resupina iacebat. Vir sagax & mulieris fraudum non ignarus: bestia, inquit mortua, pelle nudanda est: arreptoq; cultro, à pedibus pellē diripere cœpit. Vxor sentiens quorsum sua tenderet simulatio, pedem retrahens, illico resurrexit.*

Fabula indicat, quòd viro prudenti frustra muliebres tenduntur insidiæ.

De

De miluo & accipitre apud aquilam de præſtantia contendentibus. 84.

MILVVS *cum accipitre apud aquilam de præſtantia certabat, dicens, ob corporis magnitudinẽ ſeſe illi præferendum.* Contrà *accipiter, non ſtaturam, ſed vires ſpectari oportere, dicebat.* Tunc *aquila: ite, ait, venatum, et vter veſtrum digniorem mihi attulerit prędam, eum præſtantiorem iudicabo.* Quum *autem miluus exiguum murem, accipiter verò columbam apportaſſet, inquit aquila, quanto columba maior eſt mure, tanto accipitrem miluo præſtantiorem eſſe pronuncio.*

Fabula *indicat, ex operum, non corporum magnitudine homines metiendos.*

De inſano ſapientiam vendente. 85.

INSANVS *quidam vrbes peragrans, alta voce clamabat, ſapientiam ſe habere venalem.* Cuidam *autẽ oblato argenteo eam petenti, colaphũ incuſſit, longumq; filum dedit, dicens, eris ſapiens, ſi quouſque hoc filum protenditur, ab inſanis & furioſis abfueris.*

Fabula *indicat, nullum cum inſanis habendum eſſe commercium.*

De porcello & teſtamento patris. 86.

PORCELLVS *mortem parentum ingenti clamore deflebat:* Sed *quum lectis teſtamenti tabulis, magnũ glandis aceruum, multosq; farinæ modios ſibi relictos cognouiſſet, obticuit.* Rogatus, *cur non amplius fleret: farina, inquit, & glandes os mihi occluſerunt.*

Fabula *indicat, amplas hæreditates hæredum dolori facilè finem imponere.*

De ouibus immoderatè segetem depascentibus. 87.

AGRICOLA *conquerente, quòd oues vniuersam segetem depopularentur:* Iupiter *eis præcepit, vt modestè depascerent.* Quæ *quum præceptis non obtemperarent, lupo iniunctum est, vt oues moderatè puniret.* Sed *pastore conquerente, totum ouium gregem à lupo occisum,* Iupiter *iratus, venatori imperauit, vt lupum perimeret.* Quod *ille impigrè est executus.*

Fabula *indicat, nullum immoderatum esse diuturnũ.*

De leone partem prædæ à lupo petente. 88.

LVPVS *& vulpes inita inter se societate, venatum profecti sunt, qui quum ceruum, quem ceperant diuidere vellent, superueniens leo tertiam prædæ partem sibi, vt quadrupedum regi deberi dicebat.* Lupus *verò negabat.* Tunc *excandescens leo, iniectis in lupum vnguibus, totum eius caput pelle, nudatum rubicundum reddidit, vnde lupus vix viuus euasit.* Conuersus *hinc in vulpem leo, tu verò quid dicis?* Ego*, inquit, mi domine rex, non tertiam modo partem, sed totum ceruum tuum esse non inficior.* Ecquis*, inquit leo, te ita sapienter docuit respondere?* Galerus*, ait vulpes, ille ruber, quem socio meo lupo imposuisti.*

Fabula *indicat, melius esse partem interdum concedere, quàm totum amittere.*

De sene quodam & adolescentulo. 89.

SENEX *olim fuit, qui cum adolescentulo filio præcedente absq; onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur.* Prætereuntibus *uiam, quidã*

in agro opus facientes, senem culparunt, quòd asellum nihil ferentem, neq; pater, neque filius ascendisset, sed va cuum onere sinerent, cum alter senectute, alter ætate tenera vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino im posuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alij conspicientes, increparunt stultitiam senis, quòd adolescente qui validior esset super asinum posito, ipse ætate confectus, pedes asellum sequeretur. Immutato consilio, atq; adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paulum verò progressus, audiuit alios se culpantes, quòd paruulum filium nulla ra tione ætatis habita, tanquam seruum post se traheret, ip se asello qui pater erat, insidens. His verbis permotus, filium asello secum superimposuit. Hoc pacto iter sequens, interrogatus inde ab alijs an suus esset asellus, cũ annuisset, castigatus est verbis, quòd eius tanquam alieni nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cũ satis vnus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot varijs sententijs, cum neq; vacuo asello, neque ambobus, neq; altero super impositis absq; calumnia pro gredi posset, tandem asellum pedibus iunctis ligauit, atq; baculo suspẽsum suo filijq; collo superimpositum, ad mer catum deferre cœpit. Omnibus propter nouitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè vero patris increpantibus, indignatus ille supra ripã fluminis cõsistens, ligatũ asinũ in flumen deiecit, atq; ita amisso asino domum redijt. Ita bonus vir, dum omnibus parere cupit, nemini satisfaciens asellum perdidit.

Fabula indicat, eos qui ad vulgi opinionem viuunt, miserrima præmi solicitudine, cum nequaquam possibile sit omnibus placere, diuersis diuersa probantibus.

De viro sepem destruente vt inutilem. 90.

VIR quidam sepi, qua eius vinea conclusa erat, vt sterili conuiciabatur, eamq; vt nullius emolumenti excisam exusserat. Tunc vinea aperta, & pecoribus & hominibus facta peruia, à cunctis depopulata est. Dominus vineæ hoc conspicatus seipsum stultitiæ accusabat, quòd sepem vuæ suæ custodẽ tam imprudenter amouisset.

Fabula indicat, qui res seruant, non minus facere, quamuis ociosi videantur, quàm qui eas suo labore congregarunt.

De dæmone morte diuitum lætante, pauperum verò mœsto. 91.

DÆMON terrarum orbem peragrans (vt eius est mos) animaduertit iuuenem quendam parentum morte lætantem: vnde totus exhilaratus est. Sed vlterius progressus fleuit, quum alium filium in funere patris mœstum intueretur. Interrogatus tam diuersorum affectuum causas, Risus, inquit, filij, ex obitu parẽtum, significat illos diuites esse defunctos, quorum admodum rari nostras effugiunt manus. Fletus verò, paternæ est signum inopiæ. Pauperum autem regnum cœlorum vt plurimum esse consueuit.

Fabula indicat, nimias diuitias, homines ad inferna deducere.

De lupo esuriente qui in cadauer bouis inciderat. 92.

LVPVS senio confectus, quum amplius venari non posset, magna cruciabatur fame, nec aliquem cognatum aut amicum, qui eum cibo iuuaret, poterat inuenire. Dum ergo mœstus ingentem peragraret syluam, in

bouis cadauer incidit, quod vix cœperat laniare, quum non solum cæteri lupi, verumetiam vultures, corui, & cornices illuc se cōtulerant, lupum orantes, vt se in amicitiam, & in partem prædæ admitteret. Tunc secum lupus: Quem pauloante fratres & filij negligebant, ecce alienigenæ animantes nunc honore prosequuntur, & amicum expetunt. Non mihi, sed boui hunc exhibent honorem.

Fabula indicat, pauperem cunctis odiosum esse, diuitibus verò ab omnibus honorem exhiberi.

De vulpe capta, & rusticum vt se dimitteret orante. 93.

Vlpes capta à rustico, cuius quamplurimas gallinas occiderat, blandis eum verbis orabat, vt se dimitteret, persanctè iurans, nullum ulterius damnum se illi illaturam. Cui rusticus: ignoscerem, inquit, tibi perlibenter, & te incolumem dimitterem, nisi te subdolum & fidifragum animal esse cognoscerem. A mortua nullum mihi detrimentum inferri posse certò scio, à viua verò subdubito.

Fabula indicat, perfidis & fallacibus uiris nullam adhibendam fidem.

De porco læto morte inimici. 94.

PORCI *duo erant cuidam subulco, tam immortale inter se odium, & perpetuas inimicitias habētes, ut quotidie sese dentibus lacerarent. Quum autem dominus unum ex eis occideret, alter incredibili afficiebatur lætitia, uidens inimico suo iamiam esse moriendum. Paucis autem post diebus, quum ipse quoque ad necem traheretur, sese afflictabat, dicens, heu me infelicem, cur*

inimici mei cæde lætatus sum, quem tam cito eram eodē exitu secuturus.

Fabula indicat, neminem debere ne inimici quidem morte lætari, quum exploratum sit cunctis esse moriendum.

De dæmone vxorem recusante. *95.*

DÆMON *defuncta uxore, quam admodum morosam & difficilem habuerat, in perpetuo cœlibatu permanere decreuerat. Ingressus autem quendam hominem, ut inde exiret, nullis adiurationibus ac minis poterat adduci. Tandem exorcista quum omnia prius frustra tentasset, sciens nullum uxore maius esse tormentum, minatus est, nisi egrederetur se uxorem illi daturum. Tum dæmon alta uoce clamauit, egredior, egredior: noli me iugalibus uinculis irretire, statimq; exiuit.*

Fabula indicat, difficili & morosa uxore nihil esse miserius.

De muribus tintinabulum feli suspendere. volentibus. *96.*

MVRES *in unum conuenientes, consultabant, quo ingenio, quáue arte felis insidias possent euitare. Tunc qui cæteros & ætate, & rerum usu anteibat, reperi inquit uiam, quæ nos à tantis periculis incolumes conseruabit, si mihi parêre uolueritis. Suspendamus collo eius tintinabulum, cuius sonitu uenientem aduersus nos felem sentire possimus. Tunc omnes uoce consona, sententiam illius ut saluberrimam laudauerunt, itaq; faciendum esse dixerunt. Surgens autem quidam senior, imperato silentio: Ego quoque, inquit, istam sententiam approbo. Sed quis erit qui collo felis tintinabulum su-*

ſpendere audeat? Quum autem omnes hanc prouinciam ſubterfugerent, irrita ſententia fuit.

Fabula indicat, multos quæ facienda ſunt laudare, ſed qui ea facere uelint, paucos reperiri.

De milite timente includi in oppido obſidendo, ob auxilia à longe ventura. 97.

MILES quidam prudens, inuitatus à commilitonibus ſuis, vt cuidam Italiæ oppido, quod ad regem Gallorum defecerat, vnà cum eis vellet eſſe præſidio: ſi proprius, inquit, loci dominus oppidum obſidebit, quis nobis ſuppeditabit auxilium? Tunc illi: rex, inquiunt, Gallorum. Miles tumulum quendam conſcendens, ô rex Gallorum, ter alta uoce clamauit. Quum autem nullum ſibi redderetur reſponſum, conuerſus ad inuitantes: nolo, inquit, illuc accedere, ubi qui mihi ſuppetias daturus eſt, auxilium implorantem non audiat. Cæteri, qui illuc acceſſerunt, à proprio oppidi domino obſeſſi, expugnato oppido, capti & iugulati ſunt.

Fabula indicat, ſtultos & amentes eſſe, qui ſeſe periculis imprudenter obijciunt.

De bobus ſperantibus paſcere qui ad arandum ducti ſunt. 98.

BVBVLCVS ſtabulũ ingreſſus, boues lætitia exultantes aſpexit: interrogauit igitur eos, quæ nam eſſet cauſa lætitiæ? Cui illi, ſperamus, inquiũt, hunc diem abſq; labore in lætiſſimis paſcuis nos eſſe ducturos. Quid vos, inquit bubulcus, vt ita credatis induxit? Ita, inquiunt, fore ſomniauimus. Nolite, ait bubulcus, huiuſmodi ſomnio fidem adhibere, quod falſum eſſe deprehendetis: Ego enim ſomniaui vos hodie araturos: hominũ

enim ſomnia quàm brutorum veriora eſſe conſueuerũt.

Fabula indicat, nihil mortalium ſpe eſſe fallacius.

De viro qui ſe felicitatis ſuæ cauſam, infelicitatis verò fortunam eſſe dicebat. 99.

VIR *quidam auaritiæ deditus, quum audiret, nihil mercatura eſſe lucroſius, diuenditis paternis bonis, nauigare cœpit, proſperaque vſus fortuna, breui maximas diuitias congregauit: interrogatus autem ab amico, quomodo tam paruo temporis curriculo tot opes coaceruaſſet: mea, inquit, induſtria. Sed quum non contentus tot ac tantis, quas parauerat, diuitijs ditior nauigatione fieri vellet, bis, terq́; naufragio facto, amiſſis opibus, ad ſummam inopiam redactus eſt. Qui deinde interrogatus, quid eum pauloante tãtis rerum omnium copijs affluentem, ad tantam paupertatem redegiſſet: fortuna, reſpondit. Quod fortuna audiens vehementer indoluit, ingratum eum appellans, qui bonorum ſe cauſam, malorum verò volebat eſſe fortunam.*

Fabula indicat, improbè eos facere, qui felicitatis cauſam, ſuæ induſtriæ, aduerſitatis autem fortunæ adſcribunt.

De fœmina maritum ob pullos male ſeruatos verberante. 100.

FOEMINA *quædam virilis animi, maritum meticuloſum & inſulſum multis affecerat plagis, quia vnũ ex pullis gallinaceis, quos abiens ei ſeruandos reliquerat, miluus abſtulerat. Quare vxore iterum abſente, nequem pullorum, quibus datus hærebat cuſtos, auis inimica poſſet eripere, vniuerſos eodem filo ligatos diligen*

tius custodiebat. Sed quum ex improuiso miluus adueniẽs vnum vnguibus rapiens vellet auferre, omnes pariter per inane portauit. Infelix maritus memor ob vnum pullum amissum, se ab vxore malè mulctatũ, multo grauiora cœpit formidare. Satius ergo mori esse duxit, quàm iterum vxoris iram experiri. Ficus quasdam melle & aromatibus optimè conditas vasculo fictili mulier prudens condiderat, marito insulso, cuius gulam timebat, monito, ne quid inde esset, quum præsentaneum venenum lateret in vasculo. Maritus mori cupiens, ficus comedit vniuersas, ratus eam optimam moriendi, & vxoris irã euadendi viam esse. Rediens mulier, quum pullos omnes à miluo ereptos esse cognosceret, sumpto ingenti baculo, maritum malum pullorum custodem verberare decreuerat. Cui insipiens maritus, noli inquit, vxor me iamiam moriturum verberare. Omne enim vasculi venenum comedi, vt errati pœnas luam. Tunc mulier ira in risum versa, marito ignouit, qui pro pullis malè seruatis, alio pacto ei satisfecit.

Fabula indicat, aduersus insipientes, nullum idoneum esse remedium.

ALIAE ITEM ALIQVOT ÆSOPI FABVLAE E' GRAECO IN LATINVM VERSAE, *incerto interprete.*

Impoſsibilia promittens.

VIR *pauper ægrotans, et malè affectus, cum à medicis deſperatus eſſet, deos rogabat pollicẽs ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituiſſent, centum boues ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium.* Vxore *autem eius audiente,* Et *vbi tibi hæc, ſi conualueris?* Ille *ait, putas enim ſurgere me hinc, vt dei hæc à me repetant?*

Fabula *ſignificat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non ſperent.*

Ranæ.

RANAE *duæ in palude paſcebantur, æſtate autem ſiccata palude, illa derelicta. quærebant aliam: cæterùm profundum inuenerunt puteum: quo viſo, altera alteri inquit,* Deſcendamus *heus tu in hunc puteum.* Illa *reſpondens ait,* Si *igitur & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus?*

Fabula *declarat, non oportere inconſideratè res aggredi.*

Canis & gallus.

CANIS *& gallus inita ſocietate iter faciebant.* Ve*ſpera autem ſuperueniente, gallus conſcenſa arbo-*

re, dormiebat: at canis ad radicem arboris excauatæ. Cum gallus, vt assolet, noctu cantasset, vulpes, vt audiuit, accurrit: & stans inferius, vt ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut ianitorem prius excitaret ad radicem dormientem, vt cum ille aperuisset, descenderet: & illa quærente vt ipsum uocaret, canis statim prosilens eam dilacerauit.

Fabula significat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & vrsus.

L*EO & vrsus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant: grauiter igitur à seipsis affecti, vt ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati iacebant. Vulpes autem circum circa eundo, vbi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per vtrosq; percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi videbant quidē ipsam, sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia vulpi laborauimus.*

Fabula significat, alijs laborātibus, alios lucrari.

Vespertilio & rubus, & mergus.

V*ESPERTILIO & rubus, & mergus inita societate, mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaque verspertilio argentum mutuata proiecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius, æs, & nauigauerunt. Tempestate autem vehementi oborta, & naui euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam æs eijciat mare. Vespertilio verò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit.*

Rubus prætereuntium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Fabula significat, in ea, quibus incumbimus, in posterum recidere.

Pauo & monedula.

AVIBVS *creaturis regem, pauo orabat vt se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait: Sed si te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?*

Fabula significat, princeps non modo propter pulchritudinem, sed & fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Cingularis animal & vulpes.

CINGVLARIS *agrestis super quadam sidens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nulla præposita necessitate dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum inuaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis vti.*

Fabula significat, aduersus periculum præparatum esse oportere.

Cassita.

CASSITA *laqueo capta plorans dicebat: Heu mihi miseræ, & infelici volucri: non aurum surripui cuiusquam, non argentum, non aliud quicquam preciosum. Granum autem tritici paruum, mortis mihi causa fuit.*

Fabula in eos, qui ob vile lucrum, magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HINNVLVS *aliquando ceruo ait: Pater, tu & maior & celerior canibus, & cornua præterea ingẽtia gestas ad vindictam, cur nam igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili: vnum uerò scio, quòd cum canis latratum audiuero, statim ad fugam nescio quomodo efferor.*

Fabula significat, natura timidos, nulla admonitione fortificari.

Auarus.

AVARVS *quidã, cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, vnà defosso illic & animo suo, & mente: atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operis quædam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, et vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem, & causam audiuisset, Ne sic, ait, ô tu, tristare, neq; enim habens aurum, habebas: lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse, eundem enim tibi usum præstabit: nam ut video, neq; cum aurum erat, utebare,*

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi vsus adfuerit.

Anseres & grues.

ANSERES *& grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leues, statim euolauerunt, anseres verò ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.*

Fabula significat, & in expugnatione vrbis, inopes

facile fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo & aquila.

TESTVDO *orabat aquilam, vt se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, ille magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam vnguibus, & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est.*

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerint, seipsos læsisse.

Cerua.

CERVA *altero obcæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil suspicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc coniectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.*

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, vtilia fieri: quæ verò vtilia, noxia.

Cerua & leo.

CERVA *venatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est. Moriens autem dicebat, Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitissimum incidi.*

Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerua & vitis.

CERVA *venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præteriissent autem parumper illi, cerua prorsus iã latere arbitrata, vitis folia pasci incepit. Illis verò agi*

tatis venatores conuersi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens, talia dicebat, Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruarat.

Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à deo puniri.

Asinus & leo.

CVM asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Vt verò procul hunc persecutus est, quò non amplius galli perueniebat uox, conuersus leo deuorauit. Hic vero moriens clamabat, Me miserum, & dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & canis.

OLITORIS canis in puteum decidit, olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum: ratus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus, Iusta, inquit, patior, nam cur unquam sui interfectorem seruare studui?

Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus & canis.

SVS & canis mutuo conuitiabantur. Et sus iurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissurum ca-

nem. Canis *verò ad hæc dissimulanter dixit*, Benè *per* Venerem *nobis iuras: significas enim ab ipsa vehementer amari, quæ imputas tuas carnes degustantem, nullo pacto in sacellum admittit.* Et *sus, propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quouis modo lædentem omnino aduersatur: tu tamẽ malè oles & viua, & mortua.*

Fabula *significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificiosè in laudem conuertere.*

Sus & canis.

SVS *& canis de fœcunditate certabãt.* Dixit *autem canis, fœcundam esse maximè pedestrium omnium.* Et *sus occurrens, ad hæc inquit,* Sed *cum hæc dicis, scito & cæcos tuos te catulos parere.*

Fabula *significat, non in celeritate res, sed in perfectione indicari.*

Serpens & cancer.

SERPENS *vnà cum cancro viuebat, inita cum eo societate.* Itaq; *cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat.* Cum *obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, et pro viribus compressisset, occidit.* At *serpente post mortem extenso, ille ait,* Sic *oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.*

Fabula *significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.*

Pastor & lupus.

PASTOR *nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaq; cum canibus nutriuit.* At *cum adoleuisset, si quando lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse perse-*

ſe perſequebatur. Cum canes verò aliquãdo non poſſent aſſequi lupum, atque ideo reuerterentur, ille ſequebatur, vt cum ipſum aſſecutus eſſet, particeps foret venationis vt lupus, inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuiſſet ouem, ipſe clàm occidens, vnà cũ canibus comedebat: donec paſtor cum coniectaſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpendit, & occidit.

Fabula ſignificat, naturam paruam bonos mores non nutrire.

Leo & lupus.

LEO cum conſenuiſſet, ægrotabat iacens in antro. Acceſſerant autem viſitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occaſione accuſabat apud leonem vulpem, quaſi nihili facientẽ ſuum omnium dominum, & propterea neq; ad viſitationem profectam. Interim affuit & vulpes, & vltima audiuit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defenſionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum, qui conuenerunt, tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quæſiui, & didici? Cum autem leo ſtatim, vt medicamentum diceret, imperaſſet, illa inquit, ſi lupo viuente excoriato, ipſius calidam pellem indueris. Et lupo iacente, vulpes ridens ait, Sic non oportet dominum ad maleuolentiam mouere, ſed ad beneuolentiam.

Fabula ſignificat, eum qui quotidie machinatur, in ſeipſum laqueum vertere.

Mulier.

MVLIER quædam virum ebrium habebat: ipſum autem à morbo liberatura, tale quid commenta eſt.

Aggrauatum enim ipſum ab ebrietate cum obſeruaſſet, & mortui inſtar inſenſatum, in humeros eleuatum, in ſepulchretum allatum depoſuit, & abiuit. Cum verò ipſum iam ſobrium eſſe coniectata eſt, profecta ianuam pulſauit ſepulchreti. Ille autem cum diceret, quis eſt qui pulſat ianuam? uxor reſpondit, mortuis cibaria ferens ego adſum. Et ille, non mihi comeſſe, ſed bibere ô optimê potius affer: triſtem enim reddis, cum cibi, non potus meminiſti. Hæc autem pectus plangendo, hei mihi miſeræ, inquit: nam neq; aſtu profui: tu enim vir non ſolũ non emendatus es, ſed peior quoq; te ipſo euaſiſti, in habitum tibi deductus eſt morbus.

Fabula ſignificat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoq; hominem conſuetudo inuadit.

Cygnus.

VIR diues anſerem ſimul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen, ſed alterum cantus, alterum menſæ gratia. Cum autem oporteret anſerem pati ea, quorum cauſa nutriebat, nox erat, ac diſcernere tempus nõ permiſit vtrunque: cygnus autem pro anſere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu ſignificat naturam, mortem verò effugit ſuauitate canendi.

Fabula ſignificat, ſæpe muſicen differre mortem.

Aethiops.

AETHIOPEM quidam emit, talem ei colorem ineſſe ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac aſſumpto in domum, omnes ei adhibuit abſterſiones: omnibus lauacris tentauit mundare: & colorẽ quidem tranſ-

mutare non potuit, ſed morbum dolor parauit.

Fabula ſignificat, manere naturas, vt à principio prouenerunt.

Hirundo & cornix.

HIRVNDO *& cornix de pulchritudine contendebant. Reſpondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meũ verò corpus etiã hyeme durat.*

Fabula ſignificat, durationem corporis, decore meliorem eſſe.

Butalis.

BVTALIS *à feneſtra quadam pendebat. Veſpertilio autẽ profecta rogauit cauſam, quare die ſileret, nocte caneret. Cum autem id ea non incaſſum hoc facere dixiſſet (nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euaſit) veſpertilio ait, ſed non nunc te canere oportet, cũ nulla vtilitas, ſed ante quàm capereris.*

Fabula ſignificat, in infortunijs inutilem eſſe pœnitentiam.

Cocleæ.

RVSTICI *filius aſſabat cocleas. Cum autem audiret eas ſtridentes, ait, O peſſimæ animantes, domibus veſtris incenſis vos canitis?*

Fabula ſignificat, omne intempeſtiuè factum, vituperabile.

Mulier & ancillæ

MVLIER *vidua operoſa ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His verò aſſiduè defatigatis labore, viſum eſt oportere*

domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis, hoc facto, vt in grauiora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam, temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MVLIER venefica diuinarum irarum propulsiones promittens multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accusarunt eam impietatis, & conuicerunt & damnatam ducebant ad mortẽ. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras auertere promittebas, quomodo neq; hominum consilium mutare potuisti?

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.

Agricola.

AGRICOLA quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, vt ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem fortuna astans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis quæ ego tibi dedi ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nũc me fortunam accusaturum.

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atq; huic gratiam referre.

Viatores.

DVO quidam vnà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum, ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulo post autem cum aggrederentur ipsos, qui securim perdiderant,

qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui vnà iter faciebat, dixit, Perijmus. Hic autem ait, Perij dic: non perijmus, etenim & tunc, cum securim inuenisti, inueni dixisti, non, inuenimus.

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DVAE ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à via: altera in via parum aquæ habens. Verùm, cum quæ in stagno alteram admoneret, vt ad se migraret, vt tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens firmissima teneri huiusce loci consuetudine: quousq; obtigit currum prætereuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoq; praua aggredientes citius mori quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidã domino absente, fauum abstulit. Hic autẽ reuersus, ut alueolos vidit inanes, stans quod in his erat, perscrutabatur. Apes autem è pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimeq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animantes, furatum vestros fauos illæsum dimisistis, me uerò satagentem vestri, percutitis?

Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiam inimicos non cauere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALCEDO auis est solitaria, semper in mari vitã degens: hanc dicitur, hominum venationes cauentẽ,

in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando pa ritura, pullos fecit. Egreſſa autem ea ad pabulum, accidit mare à vehementi concitatum vento eleuari ſupra nidum: atque hoc ſubmerſo, pullos perdere: hæc verò reuerſa, recognita, ait, Me miſeram, quæ terram vt inſidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longè eſt infidius.

Fabula ſignificat, homines etiam quoſdam ab inimicis cauendo ignaros, in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piſcator.

PISCATOR *in fluuio quodam piſcabatur. Extẽſis autem retibus, & fluxu comprehenſo vtrinq; , funi alligato lapide, aquam verberabat, ut piſces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam verò ex ijs qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere: & is reſpondit, ſed niſi ſic fluuius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.*

Fabula ſignificat, ciuitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in ſeditionem induxerint.

Simius & delphis.

MORIS *cum eſſet nauigantibus Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen nauigationis, quidã habebat ſecum & ſimium. Cum autem perueniſſent ad Suuium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehemẽtem fieri contigit: naui autem euerſa, & omnibus natantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus leuabat, ad terram perferens. Vt verò in Piræo fuit Athenienſium na*

uali, rogauit Simium, an genere esset Athenienʃis. Cum autem hic diceret & claris hic esse parentibus, rogauit, an & Piræum ʃciret. Ratus autem ʃimius de homine eum dicere, ait, & valde amicum esse ei, & familiarẽ. At Delphis tanto mendacio indignatus, ʃubmergens ipʃum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant ʃe decipere.

Muʃcæ.

IN *cella quadam melle effuʃo, muʃcæ aduolantes comedebant. Implicitis autem earum pedibus euolare non poterant: cum verò ʃuffocarentur, dicebant, Miʃeræ nos, quia ob modicum cibum perimus.*

Fabula ʃignificat, multis gulam multorum malorum esse cauʃam.

Mercurius & ʃtatuarius.

MERCVRIVS *ʃcire volens, quanti apud homines esset, iuit in ʃtatuarij domum transformatus in hominem: & viʃa ʃtatua Iouis, rogabat, quanti quis ipʃam emere poſſet. Hic autem cum dixiſſet, drachma, riʃit. Et quanti Iunonis, ait? Cum dixiſſet, pluris: viʃa & ʃua ipʃius ʃtatua, ac opinatus cum nuntius ʃit deorũ, & lucroʃus, maximam de ʃe apud homines haberi rationem, rogauit de ʃe. Statuarius verò ait, Si haʃce emeris, & hanc additamentum do.*

Fabula in virum glorioʃum, qui nullius apud alios eſt pretij.

Mercurius & Tireſias.

MERCVRIVS *volens Tireʃiæ vaticinium an verum esset cognoʃcere, furatus ipʃius boues & ru-*

re venit ad ipsum in vrbem, similis factus homini, & ad ipsum diuertit. Boum autem amissione renunciata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, auguriũ aliquod de fure consideraturus. Et huic iubet dicere sibi, quam nam auem viderit. Mercurius autem primũ vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad se id esse cum dixisset, secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modo superius aspicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc cornix iurat & cœlum, & terram, si tu velis, meas me recepturum boues.

Hoc sermone vti quispiam poterit aduersus virum furacem.

Canes.

HABENS quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum seruare. Cæterùm si quando venaticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps vnà cum eo erat cœnæ. Aegrè ferente autem venatico, & illi obijciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus, respondens ipse ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula significat, adolescentes qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerint.

Maritus & vxor.

HABENS quidam vxorem, quę domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus ea reuersa, rogauit quomodo aduersus illos ha-

buiſſet. Hæc verò cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant: ad eam ait, Sed ô vxor, ſi eos odiſti, qui mane greges agunt, ſero autem redeunt, quid ſperare oportet in ijs, quibus cum tota conuerſaris die?

Fabula ſignificat, ſic ſæpe ex paruis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus & lupus.

HOEDVS derelictus à grege, perſequēte lupo, conuerſus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuū cibum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibia primū, vt ſaltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo ſaltante, canes cum audiuiſſent, lupum perſecuti ſunt. Hic conuerſus hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt, oportebat enim me cocus cum ſim, tibicinem non agere.

Fabula ſignificat, qui ea, quibus natura apti ſunt negligunt, quæ vero aliorum ſunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & vulpes.

CANCER è mari cum aſcendiſſet, in loco quodā paſcebatur. Vulpes eſuriens vt vidit, acceſſit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait, ſed ego condigna patior, qui marinus cum ſim, terreſtris eſſe volui.

Fabula ſignificat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt aggrediuntur, meritò infortunatos eſſe.

Cithatœdus.

CITHAROEDVS rudis in domo calce incruſtata familiariter, vt ſolebat, canens, & contra reſonante in ſe voce, exiſtimabat valde canorus eſſe: verùm elatus ſuper hoc, cogitauit & in theatro ſeſe committe

re oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum male admodũ caneret, lapidibus ipsum explosum abegerũt.

Fabula significat, sic ex rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad respublicas se conferunt, nullius precij esse.

Fures.

FVRES *in domum quandam ingressi, nihil inuenerunt nisi gallum, atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, vt se dimitterent, dicens vtilem esse hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi verò dixerunt, Sed propter hoc te tanto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non sinis.*

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & coruus.

CORNIX *coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur vti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereũtes, iuit super arborem quandam, stansq; valde crocitauit. Illis verò ad vocem conuersis, & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus vos, cornix enim est, quæ crocitauit, & augurium non habet.*

Fabula significat, eodem modo & homines præstantioribus certantes, præter quàm, quòd non ad æqua perueniunt, risum quoque debere.

Cornix & canis.

CORNIX Mineruæ *sacrificans, canem inuitauit ad epulas. Ille verò ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, vt ex peculiaribus quoque tibi augnrijs fidem sustulerit. Cui cornix,*

Ob id magis ei ſacrifico, vt reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſq; ob lucrum non vereri inimicos beneficijs proſequi.

Coruus & ſerpens.

CORVVS cibi indigens, vt ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc deuolãdo rapuit. Hic cum ſe vertiſſet, atq; momordiſſet ipſum, coruus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrũ, quo etiam pereo.

Fabula in virum, qui ob theſaurorum inuentionem de ſalute periclitatur.

Monedula & columbæ.

MONEDVLA in columbario quodam columbis viſis benè nutritis, dealbauit ſeſe, iuitq́;, vt & ipſa eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam eſſe columbam, admiſerunt: ſed cum aliquando oblita uocem emiſiſſet, tunc eius cognita natura, expulerunt percutiendo, eaq́ue priuata eo cibo, rediјt ad monedulas rurſum: & illæ ob colorem, cum ipſam non noſſent, à ſuo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potitetur.

Fabula ſignificat, oportere & nos noſtris contentos eſſe, conſiderantes auaritiam, prӕterquam quòd nihil iuuat, auferre ſæpe & quæ adſunt bona.

Monedula.

MONEDVLAM cum quis cepiſſet, & pedem alligaſſet filo, ſuo tradidit filio. Hæc non ferendo uictũ inter homines, ubi parumper libertatem nacta eſt, fugit, in ſuumq́; nidum ſe contulit. Circunuoluto uerò ramis uinculo, euolare haud ualens, cum moritura eſſet, ſe

cum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incauta mea me uita priuaui.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, dum se à mediocribus studẽt periculis liberare, in maiora incidere

Mercurius.

IVPITER *Mercurium iussit, ut artificibus omnibus mendacij medicamentum misceret. hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum uerò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omneis mẽtiri, maxime uerò omniũ sutores.*

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

IVPITER *formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens unde nam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iussit. Hic uerò primum indignè ferens contradicebat: uehementius uero eo instante, ait: Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur, sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse.*

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

Iupiter.

IVPITER *nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: sola uerò testudine tardè profecta, admirãs causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima: iratus ipsi, damnauit ut domum baiulans circumferret.*

Fabula significat, plerosque homines eligere parcè potius apud se uiuere, quàm apud alios lautè.

De muliere obstinata, quæ virum pediculosum vocauit.

MVLIER *quædam è nostris, admodum uiro contraria, semper uerbis eius obiurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse uellet. Habita semel cum uiro graui altercatione, maritum pediculosum uocauit. Ille ut uerbum id retractaret, uxorem uerberibus contundebat, pugnis cędens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem uerberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi uerbis eiusmodi abstineret. Instantius perseuerabat etiam in aqua mentum usque constituta, uerbum illud continuans. Tum uir ne amplius loqui possit, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à uerborum pertinacia posset auertere. At illa loquendi facultate adempta, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat. Nam manibus super caput erectis, atque ungulis utriusque pollicis coniunctis, saltem quod potuit gestu, uiro pediculos obijciebat, unguibus enim eorum digitorum, pediculi à fœminis occidi consueuerunt.*

Fabula in pertinaces, qui potius quæq; subeunt pericula ac damna, quàm mutent consilium.

Lupus & ouis.

LVPVS *à canibus morsus, & malè affectus, abiectus iacebat. Cibi uerò indigens, uisa oue, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi afferret. Si enim*

tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inue-niam. Illa recognita ait, Sed ego potum do tibi, tu & cibo me uteris.

Fabula in uirum maleficum, per simulationem insi-diantem.

Lepores.

LEPORES olim belligerantes cum aquilis, inuoca-runt in auxilium uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui uos estis, & cum quibus prœliamini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus cer-tant, suam salutem contemnere.

Derisio hominis porcum occi-dere volentis.

MOS erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, uiciniam ad cœnam inuitaret. Quidam quo pacto eam impensam uitaret, compatrem consuluit. Dic, inquit, ille, cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo uerente, quidam clam porcum nocte surripuit. Mane conspiciens sibi por-cum ablatum, ad compatrem profectus, alta uoce que-rebatur porcum sibi furto surreptum. Tum alter, rectè compater mi sapis, inquit, ita enim te docui locuturum. Cum ille sæpius & per deos omnes iuraret id uerũ esse, Benè agis respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille iuramento iteraret, Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abijt,

Fabula monet, qui alios fallere studet, ab alijs sæpe eludi.

Formica.

QVÆ *nunc formica, homo olim fuit : hic agricul turæ aſſiduè incumbens, non erat proprijs laboribus contentus, ſed & vicinorum fructus ſurripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritia, tranſmutauit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cũ mutaſſet formam, non & affectum mutauit : nam vſq; nunc arua circumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.*

Fabula ſignificat, natura prauos, & ſi maximè ſpeciem tranſmutauerint, mores non mutare.

Veſpertilio & muſtela.

VESPERTILIO *in terram cum cecidiſſet, à muſtela capta eſt : & cum occidenda foret, pro ſalute rogabat. Hac verò dicente, nõ poſſe ipſam dimittere, quòd natura volucribus omnibus inimica foret, ait, nõ auem, ſed murem eſſe : & ſic dimiſſa eſt. Poſtremò autem cum iterum cecidiſſet, & ab alia capta muſtela, ne voraretur orabat. Hac autem dicente; cunctis inimicam eſſe muribus : hæc non mus, ſed veſpertilio eſſe dicebat : & rurſus dimiſſa eſt : atque ita euenit bis mutato nomine, ſalutem conſecutam fuiſſe.*

Fabula ſignificat, nec nos in eiſdem ſemper eſſe oportere, conſiderantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunq; pericula effugere.

Viatores.

VIATORES *ſecundum littus quoddam iter facientes, iuerunt in ſpeculam quandam, & illic conſpicati ſarmenta procul natantia, nauim eſſe magnam exiſtimarunt : quamobrem expectarunt tanquam appulſu-*

ra ea esset. Cum verò à vento lata sarmenta propius forent, non nauim amplius, sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Vt nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse videntur, cum periculum feceris nullius esse pretij inueniri.

Asinus syluestris.

ASINVS syluestris asino viso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat et corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde verò cum uidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula significat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

De medico qui insanos curabat.

FVIT olim ciuis Mediolani, dementium & insanorũ medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio huiusmodi. Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscenæ, in qua nudos ad palum ligauit eos, qui insani adducebantur, aliquos vsque ad genua inguine tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo, ac eos tam diu aqua atque inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem vsque ad femur in aquam posuit, qui post 15. dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare vt ex aqua reduceretur. Ille hominem

exemit à cruciatu, ea tamen conditione ne aream egrederetur. Cui cum diebus aliquot paruiſſet, vt vniuerſam domum perambularet, vt exteriorem ianuam non egrederetur permiſit, reliquis ſocijs, qui plures erant, in aquis relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando ſuper oſtium, neque enim egredi audebat timore lacunæ, aduenientem equeſtrem iuuenem cum accipitre et duobus canibus ex his qui ſagaces dicuntur, ad ſe uocauit, rei motus nouitate. Neque enim quæ ante in inſania viderat, tenebat memoria. Cum acceſſiſſet iuuenis. heus tu (inquit ille) auſculta oro me paucis, ac ſi libet reſponde, hoc quo veheris, quid eſt, & quamobrem illud tenes? Equus eſt, inquit, & aucupij gratia: tum deinceps vero hoc quod manugeſtas, quid vocatur, et in qua re illo vteris? Accipiter, reſpondit, & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter: Hi qui te comitantur, qui ſunt, age, & quid proſunt tibi? Canes ait, & aucupio accommodati ad inueſtigandas aues. Hæ autem aues quarum capiendarum cauſa tot res paras, cuius precij ſunt, ſi in vnum conferas totius anni capturam? Parum quid neſcio cum reſpõdiſſet, & quod ſex aureos non excederet, ſubdit homo, quænam eſt equi, canum & accipitris impenſa? Quinquaginta aureorũ affirmauit. Tum admiratus ſtultitiam equeſtris iuuenis, Hoho inquit, abi hinc ocyus oro, atque adeo auola, antequam medicus domum redeat Nam ſi te hic compererit, veluti inſaniſſimum omnium qui viuant, in lacunam ſuam conijciet, curandum cum cæteris mẽte captis, atque vltra omnes vſque ad mentum in aquam ſummam collocabit. Oſtendit aucupij porrò ſtudium ſum-

mam esse amentiam, nisi aliquando & ab opulentis, & exercitij gratia fiat.

Asini.

ASINI *olim propterea quòd assiduè onera ferrent & fatigarentur, legatos miserunt ad* Iouem, *solutionem laborum petentes.* Hic *autem ostendere ipsis volens, id non fieri, ait,* Tunc *eos liberatum iri laboribus, cum mungendo fluuium fecerint.* Ac *illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque, vbi aliorum vrinam viderint asinorum, illic & ipsi circunstando mingunt.*

Fabula *significat, unicuiq; quod fatale est, incurabile esse.*

Asinus & vulpes.

ASINVS *indutus pelle leonis, vagabatur reliqua bruta perterrendo.* Cæterum *visa vulpe, tentauit & hanc perterrefacere.* Hæc *autem (casu enim ipsius vocem audiuerat) ad ipsum ait,* Compertum *habeto, q & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.*

Fabula *significat, nõnullos indoctos, qui ijs, qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.*

Consilium Minatii ad rusticum.

RVSTICVS *cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendit, decidens ex ea, costam pectoris fregit.* Ad *hunc consolandum accessit* Minatius *quidam, homo per facetus, qui inter loquendum daturum se normam dixit, qua seruata nunquam ex arbore caderet.* Vellem *hoc antea, inquit æger, consuluisses, attamen et in futurum poterit prodesse.* Tum Minatius, Fac *semper, inquit, ne sis celerior in descensu, sed ea qua ascẽdis tar*

ditate descendas. Hoc *pacto nunquã præcipitem te ages.*

Fabula *monet occasiones fugiendas, qui pericula eui tare voluerit.*

Asinus & ranæ.

ASINVS *ligna ferens, pertransibat paludem quandam.* Lap*sus autem vt decidit, nec surgere posset, lamentabatur, ac suspirabat.* Ran*æ autem quæ erant in palude auditis suspirijs,* Heus *tu, dixerunt: & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum quia paululum cecidisti, sic lamenteris?*

Hoc *sermone vti quispiam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.*

Asinus & coruus.

ASINVS *vlcerato dorso, in prato quodam pascebatur.* Cor*uo autem insidendo sibi, & vlcus percuciendo, asinus rudebat, ac saltabat, sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens, ipsum vidit, & dixit,* Mi*seri nos, quos si tantum viderit, persequitur, huic autem & arridet.*

Fabula *significat, maleficos homines, si tantum appareant dignosci.*

Asinus & vulpes.

ASINVS *& vulpes inita inter se societate, exiuerunt ad uenationem.* Leo *verò cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit.* Qui *cum dimissurum eam dixisset, illa adducto asino, in casses quosdam vt incideret, fecit.* Sed *leo videns illum fugere minime posse, primam vul-*

pem comprehendit: deinde, ſic ad aſinum verſus eſt.

Fabula ſignificat, eos, qui ſocijs inſidiantur, ſæpe & ſeipſos neſcios perdere.

Minatii reſponſio.

MINATIVS, cum aliquando nonnullos nummos & veſtes ad talos (egenus enim erat) luſiſſet, flẽs ad oſtium tabernæ cuiuſdam ſedebat. Videns merentem flentemq; amicus. Quidnam eſt tibi inquit? Nihil Minatius ait. Cur nam ergo ſi nihil habes ploras? Hoc ſolum quia nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo ſi nihil habes, ait, lachrymas? Ob hanc ipſam cauſam, reſpondit, quoniam nihil eſt mihi. Alter, nihil ſibi eſt cauſa cur ploraret intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

Fabula indicat, eadẽ uerba in uarios poſſe trahi ſenſus.

Gallina & hirundo.

GALLINA ſerpentis ouis inuentis diligenter calefacta excudit. Hirundo autem cum eam vidiſſet, ait, O demens, qui hæc nutris, quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auſpicabuntur.

Fabula ſignificat, implacabilem eſſe prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs.

Camelus.

CVM primum viſa eſt camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi vero procedente tempore cognouerunt ipſius mãſuetudinem, confiſi ſunt eo vſque, ut ad eam accederent. At intellecto paulo poſt beluæ non ineſſe bilem, eò contẽptius iere, vt & frena ei imponerent, & pueris agendam traderẽt.

Fabula significat, terribiles res consuetudine contẽptibiles fieri.

Serpens.

SERPENS *à multis hominibus pessundatus Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcauit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.*

Fabula significat eos, qui prius inuadentibus resistũt, alijs formidolosos fieri.

Columba.

COLVMBA *siti correpta, vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, vsque adeo vt & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.*

Fabula significat, nonnullos homines ob uehementes alacritates inconsultò res aggredienteis, inijcere sese in perniciem.

Columba & cornix.

COLVMBA *in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò ea audita, ait, Heus tu, desine hac re gloriari: nam, quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.*

Fabula significat, ex famulis quoque, eos esse infelicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

De temerario qui asinos curabat.

FVIT *olim homo nimium confidens, ac temerarius, nulli arti deditus. Is cum legisset apud medicum quendam nomen & virtutem certarum pillularum, quæ ad*

varios morbos conferre dicebantur, existimauit homo ridiculus, se his solis pillulis de facili medicum euasurũ. Confecto earum magno numero, vrbem egressus, cœpit uagari per oppida & villas, medicinæ artem professus. Ad omnem autem ægritudinem has pillulas accommodabat: earumq; cura aliqui casu valetudinem recuperarunt. Cum huius fama percreuisset, stulti apud stultos, quidam qui asinum suum amiserat, rogauit hominẽ, nunquid remedium ad recipiendum asinum haberet. Assensit ille, & ei sex pillulas deglutiendas dedit. Quibus sumptis, abiens postero die, cum asinum quæreret, cogentibus pillulis de via discescit laxandi ventris gratia, & in arundinetum fortè diuertit: illic reperto asino pascente, medici scientiam & pillulas ad cœlum laudibus extulit. Ad hunc postmodum, veluti alterum Aesculapium, magnus fiebat rusticorum concursus, qui audierant medici medelas etiam ad ricipiendos asinos accommodatas.

Fabula monet, eos qui eandem cuilibet morbo adhibent medicinam, sorte euenire nõ scientia, vt sanitatem inducant: Quosdamq; inter Aesculapios connumerari, qui nec prima callent medicinæ rudimenta.

Diues.

DIVES duas habens filias, altera mortua, præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Vt nos miseræ ipsæ; ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ uerò non necessariæ sic vehementer plangunt: mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur, nam nummorum gratia id agunt.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Paſtor.

PASTOR actis in quercetũ quoddã ouibus, ſtrata ſub quercu veſte, aſcendit, & fructum decutiebat. Oues vero inter edendũ glandes, neſciæ & veſtes vnà deuorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, vt quod erat actũ, uidit, O peſſima ait, animalia, uos cæteris vellera ac veſtes prębetis, à me uerò qui uos nutrio, et ueſtẽ ſurripitis.

Fabula ſignificat, pleroſq; homines ob dementiã, eos, qui nihil attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BVBVLCVS armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum, luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus eſt Iouem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderit, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorari vitulum. Trepidus igitur, & perterrefactus, eleuatis manibus ſuis in cœlum, ait, O domine Iupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi huius manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur vt inueniant: cum inuenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SVPER petra aquila ſedebat, leporẽ captura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt: ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quã cum vidiſſet, Et hoc mihi altera mœſtitia, quòd proprijs pennis intercam.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis periculum patiatur.

Vermis & vulpes.

QVI *sub cœno celabatur vermis, super terram egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum, medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsum claudum non curas?*

Fabula significat, nisi præsto experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina auripara.

GALLINAM *quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam alijs gallinis similem reperit. Hic multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.*

Fabula significat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & vetula.

LVPVS *esuriens circuibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam audiuit lugẽtem puerulum, eiq; dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hac hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cum aduenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.*

Fabula in homines, quorũ facta verbis nõ respondẽt.

De culice & leone,

CVLEX *ad leonẽ accedens, ait, Neq; timeo te, neq;*

fortior me es: minus mihi adesse virium ideo existimat quòd laceres vnguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego uerò *longe sum te fortior.* Si *verò vis, veniamus ad pugnam.* Et *cũ tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leuius genas, leo autem proprijs unguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est.* Culex *autem victo leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit.* Aranea *uerò vinculo implicitus cum deuoraretur, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.*

Fabula *in eos, qui prosternunt magnos, & paruis prosternuntur.*

De medico qui in visitatione infirmorum, tanquam indoctus, ipsos interfecit.

MEDICVS *indoctus, sed versutus, cum infirmos adhibito discipulo visitaret, tangẽs (ut moris est) pulsum, si quem grauiorem solito sensisset, culpam in ægrotum conferebat, asserens aut ficus, aut pomum, aut quid aliud se prohibitum comedisse.* Quod *cum sæpissimè faterentur ægri, vir diuinus videbatur, qui ita errores per morbo laborantium animaduerteret.* Hoc *admirãs persæpe discipulus, rogauit medicum, quo nam modo pulsum tactu, an alia quadam altiori disciplina perciperet.* Tum *ille, pro eius in se obseruantia, hoc arcanum reseraturum pollicitus,* Cum *peruenio in cubiculum ægroti, ait, circumspicio in primis diligenter, etsi quid reliquiarum aut fructus cuiuspiam, aut alterius rei in pauimento supersit.* Veluti, *si castaneæ, aut ficus corticem, vel*

nucis testam, aut pomorum frusta, aut aliud quippiam viderim, coniector infirmum tale quid comedisse. Et *sic ægrotorum incontinentiam in morbis grauioribus incuso, ut videar procul à culpa si deterius se habuerint.* Haud *multo post discipulus & ipse quoque cura medendi suscepta, sæpius eodem malo ægros culpabat, asserens edendi formulam ab se datam excessisse, & aliquid edisse pro vt ex reliquijs coniectura assequi poterat.* Semel *ad rusticanum inopem hominem accessit, cui cum valetudinem pristinam se euestigio restituturum promisisset, si normam suam seruaret, data nescio qua potione, abscessit postridiè reuersurus.* Cum *redijsset, grauiori morbo æger afflictabatur.* Hic *homo stultus ac rudis, causam nesciens, cum huc atque illuc deflexisset oculos, nullasq; eiusmodi reliquias vidisset, æstuans animo, tandem sub lectulo asini clitellam conspexit.* Tum *clamitare cœpit, euestigiò tandem se percipere cur deterius se haberet æger, magnum excessum ab eo factum, quo miretur illum minimè mortuum esse.* A*sinum quippe ægrum comedisse asserebat: existimans sella decocti asini velut os carnis reliquias videri.* In *stultitia sua deprehensus homo ridiculus, multos ad risum excitauit.*

Fabula *indicat, artem cuius sit expers profiteri debere neminem.*

De quærente asinum quo vehebatur.

MANCINVS *vir rusticus, frumento ad quoddam castrum asellis vehendo exercebatur: quos ille complures ad vecturam sumebat,* Cum *ille semel à mercato rediens, fessus è via ascendisset, asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis qui præibant, do-*

mo appropinquans, eoq; quo vehebatur minimè adnumerato, visum est ei vnum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis vxori quos restitueret commendatis, confestim eodem asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit, quærensq; à singulis obuijs, an asinum quempiam amissum reperissent. Cum omnes negarent, domum noctu mærens & dolens iacturam asini redijt: tandem etiam ab vxore admonetur, cum descendisset illum quem tãto studio & dolore asinum quæsierat esse cognouit.

Hoc præ se fert fabula, nos quamplura certò scire, quæ tamen actu quibusdam in casibus nescisse videmur.

IO. FR. QVINTIANI
STOÆ POETÆ FACVNDISSIMI
DISTICHA IN FABVLAS P. OVID.
Nasonis Metamorphoseon.

PRAEFATIO.

LASSE per undosi timida maris ire procellas
Est animus, timidæ Musa faueto rati.
Namq; humili hac nostra Nasonis Musa papyro
Stringitur, atq; suum perbreue capit iter.
Nanq; suo vates ter quinq; volumina libro
Inserit, in facies corpora versa nouas.

Grande opus arctatur nostris (mirabile) chartis:
Distichon atq; suum fabula quæq; gerit.

Chaos.

Vnus in orbe Chaos vultus fuit: unaq; rerum
Lis, bellum, & cunctis rebus opaca domus.

Quid in Chao.

Si Chaos es, pictum quid te domus vna capessit?
Quum fuerint cœlum, tartara, terra, Chaos.

Chaos in quatuor elementa.

Quanquã informe Chaos tamen omnibus omnia iunxit.
Nam terras flammis, aera iunxit aquis.

Zonæ quinq;.

Quinq; sumus zonæ, media æstuo, frigora torquent
Sæua duas, totidem sunt sub vtroq; plagæ.

Terra.

Quæritis vnde mihi fuerint locus infimus? hoc est,
Quòd leuiora meo sunt elementa situ.

Aqua.

Me grauior tellus, & ab æthere tertius ordo
Est mihi, non ordo est quem dat iners populus.

Aer.

Ignitæ grauior paulum æthere proximus arci
Aer sum, sedes fulminis, & tonitrus.

Ventorum regiones.

Occiduum Zephyro littus datur, Eurus ab ortu
Flat, Scythiæ est Boreas, dat plaga versa Notum.

Aether.

Me super hæc posuit melior natura carentem
Pondere, ob hoc summi sum Iouis alma domus.

Cui quodque cessit.

Vix hæc facta, polus quum sidera, mobilis aer
Cepit aues, pisces undaq;, terra feras.

Hominis origo.

Quod sit phama hominem primũ effinxisse Prometheum
Te *miror, cum sit vir pater* Iapetus.

Aurea ætas.

Aurea sub primis fulserunt tempora seclis,
Quum segetes nullo terra premente daret.

Argentea ætas.

Sub Ioue *dum populos argenteus orbis adegit,*
Saucia terra pati cœpit aratra boum.

Aerea ætas.

Promptior ad turmas, Martisq; *ad prælia, postquam*
Successit proles ærea, regna cadunt.

Ferrea ætas.

Ferrea mox ætas subijt, subiere cupido,
Insidiæ, arma, doli, vis, furor, ira, neces.

Gigantes.

Causa gigantæi Martis *fuit arduus æther,*
Si fuit hæc Martis *causaq;, causa necis.*

Gigantum sanguis in homines crudeles.

Postera quod soboles auidissima sanguinis esset,
Non *miror, soboles postera sanguis erat.*

Iuppiter in hominem.

Erranti humana sub imagine tecta Lycaon
Sæua Ioui, *humanas præbuit atq; dapes.*

De Lycaone.

Estote hinc procul hospites, Lycaon
Hic *est, qui necat hospites* Lycaon.

Lycaon in lupum.

Sum lupus Arcadiæ cui paruit inclyta tellus
Hoſpitis hoc precium eſt, quod dedit hoſpitio.

Lacteus circulus.

Nominor empyreo, quæ ſum uia candida, cœlo
Lactea, dijs iter eſt qua Iouis ad ſolium.

Diluuium.

Deucalionæo tellus fuit obruta ponto,
Et ſtetit in pratis piſcis, in arce rates.

Parnaſus.

Nubila verticibus ſupero: genus ipſe ſuperſtes
Seruaui humanum, dum foret vnda ſolum.

Deucalion.

Non deus ipſe vocor, quum ſim Ioue maior, in vndis
Mollia ſubmerſi ſaxa ego viuifico.

Pyrrha.

Sexus vltima Pyrrha nequioris,
Sexus credita origo nequioris.

Lapides in homines.

Fecimus humanum lapides genus, oſſa parentis
Præſcia quos magnæ dixerat eſſe Themis.

Animalium origo.

Humano cur non viuunt animalia ſenſu?
Hæc non Deucalion, limus at hæc genuit.

Python ſerpens.

Me Pythona manus ſtrauit Phœbæa ſagittis,
Quum video ludos Pythia, non perij.

Ad Apollinem.

Proſtrauere tuæ tumidum Pythona ſagittæ,
Te volucris vicit ſæua ſagitta dei.

Cupidinis tela.

Tela Cupidineæ flammam aurea acuta pharetræ
Dant obtusa, fugant plumbea tela faces.

Ad Daphnen.

Siste gradum Daphne, fugis hunc, cui tempora cinget
Frons tua, nanq; tuis laurus eris precibus.

Ad Peneum & Inachum.

Quid Penee gemis? parili gemis Inache luctu?
Vacca Io est, Daphne laurus, ob hoc gemimus.

Io in vaccam.

Inachida omnipotens compressit, at impia coniunx
Fecit, ut optarent per stabula alta boues.

Ad Argum.

Arge boues pascis? fuge pascua, lumina centum
Claudentur, sola pro boue cæsus eris.

Mercurius in hominem.

Insomnem domuit calamo Cyllenius Argum,
Atq; harpe factus pastor Aristoriden.

Syrinx in harundinem.

Quam deus Arcadiæ vehementer amauit harundo est
Syrinx, quæ nomen fistula facta gerit.

Pauo de oculis Argi.

Quid gemitis volucres stellantibus vndiq; gemmis?
Olim hæc cauda mihi non erat, Argus erat.

Io in pristinam figuram.

Vt periit custos, stimulos dedit impia Iuno,
Et tandem precibus fio puella Iouis.

Isis Dea.

Inachidos fronti sunt cornua: cornua quare.
Est id, forma Deæ quod fuit ante bouis.

Fpaphus Phaethon.

Si puerum enixa est Epaphum Iunonia pellex
Io, sole satum quid Phaethonta negat?

Ad Clymenem.

Quid iuras Clymene, phaethon non credulus, alta:
Non inhiet (teneas) patris adire domos.

DISTICHA IN FABVLAS

II. *libri Ouidij Metamorphoseon.*

Phaethontis casus.

VERVS *eram Phaethon, quid profuit? igne trisulco*
Si perij, regeret dum mea lora manus.

Aethiopes nigri.

Vrit dum Phaethon solum calore,
Fiunt Aethiopes nigri colore.

Ad tellurem querentem.

Quid quereris tellus coram Ioue? vana querela est.
Nam te non urunt fulmina, sed Phaethon.

Sorores Phaethontis.

Flebat apud tumulum Clymene Phaethontis, & ipsæ
Fleuimus, electrum nunc damus arboreæ.

Phaethontiades lachrymant.

Non dux victor ouans cingat sua tempora fronde
Populea, lachrymant quod Phaethontiades.

Cygnus in olorem.

Rex ego Cygnus eram, tumulum Phaethontis audiui,
Qui modo sum diuûm numine factus olor.

Iuppi

Iuppiter in Dianam.

Heu fuge Calisto, non sunt hæc oscula Phœbes,
Sed faciem indutus Iuppiter est Triuiæ.

Calisto in vrsam.

Hospite deluso lupus est pater ipse Lycaon,
Ast ego quod pressit Iuppiter, vrsa fui.

Calisto, & Archas in sidera.

Vrsa fui, fixurus erat mea pectora telo
Archas, non fixit, sydera at ambo sumus.

Coruus niger è candido.

Indicio cupijt quæ ab Apolline præmia coruus,
Hæc sunt, quod niger est, qui color albus erat.

Coronis in cornicem.

Virgo ope Palladia cornix quum facta Coronis,
Cur huic nulla Deæ gratia? lingua fuit.

Erichthonius.

Qui sine matre fuit soboles Vulcania Pallas
Anguipedem cista clausit Ericthonium.

Nyctimene in noctuam.

Perfida per tenebras volitet cur noctua mirer,
Hæc si concubuit cum patre Nyctimene?

Aesculapius.

A patris ut perijt mater percussa sagittis,
Ad Chirona tulit me pater Aemonium.

Ocyroe in equam.

Diuorum Ocyroen reserantem archana propagem
Phillyridæ, ira deúm maxima fecit equam.

Apollo in pastorem.

Sensit Apollineum carmen Messenia tellus,
Quum foret Admeti pastor Apollo gregis.

Battus in lapidem.

Battus quàm merito lapis fit index,
A quo proditus est nepos Atlantis.

Mercurius in aliam formam.

Exul ob expulsos quum Phœbus ab arce Cyclopas
Alta, se ob Battum mutat Atlantiades.

Inuidiæ domus.

Sum domus inuidiæ Phœbæi luminis expers,
Ventorum & nullis peruia flaminibus.

Inuidiæ descriptio.

Pallor, dens, macies, dolor, venenum,
Hæc sunt inuidiæ timenda signa.

Aglauros in saxum.

Cecropis Aglauros tabem sum passa Mineruæ,
Quodq́; satum Maia lusi ego, facta lapis.

Iuppiter in taurum.

Armata omnipotens manus est cui fulmine, tauri
Indutus formam vexit Agenorida.

DISTICHA IN FABVLAS III.

libri Ouidij Metamorphoseon.

Ad Cadmum.

CADME *quid adfectas perquirere facta tonantis?*
Non genere humano uult minor esse tonans.

Serpens Martius.

Ignea cui fuerant fera lumina, lingua trisulca,
Serpentem, hasta grauis vicit Agenoridæ.

Draconis dentes in homines armatos.

Nuper qui fuerant feri Draconis,
Facti nunc galeata turba, dentes.

Actæon in ceruum.

Nudatæ Actæon vidit sacra pectora Phœbes,
Factus ob hoc ceruus, nunc vbi? præda canum est.

De Semele.

Vos miseros Semele quibus est depicta, Lyæum
Non pariet, pariet fulmina cum tonitru.

Iuno in vetulam.

Quid credis falsum Semele, quem es passa, tonantem?
Hæc vetula est Iuno, non anus est Beroe.

Bacchi origo.

Vt tua decessit formidine mater Iacche,
Raptus es ex vtero, te tulit inde femur.

Tiresia in fœminam.

Fœmina qui vir eras icta serpente bacillo
Quum sis, Tiresia, est num scelus? an meritum?

Tiresia in virum.

Septem qui mulier fuit per annos,
Et factus quoq; vir draconis ictu.

Tiresia obcæcatus.

Indice me omnipotens fuerit quod victor, ademit
Lumina Iuno, dedit scire futura tonans.

Echo in vocem.

Echo Nympha fui, Iuno, quia furta tonantis
Occului, fecit, vox breuis ut fierem.

Ad Narcissum.

Quod petis ô Narcisse, tuum est, quàm poscis imag
Est tua, discedas, flos eris hic croceus.

Echo in lapidem.

Vocalis Nymphæ ſueram reſonabilis Echo,
Narciſſum volui, ſum lapis, erubuit.

Ad Penthea.

Lumina Echionidæ deſoſſa quid obicis? heu, heu,
Lumina quàm fœlix ſi tibi adempta forent.

Bacchus in puerum.

Nautæ ut polliciti eſtis, ite Naxon.
Non eſt hic puer, eſt ſacer Lyæus.

Nautæ in delphines.

Quantus Echionidæ Nyſeus narrauit Acoetes,
Inq́; altum nautas deſiluiſſe fretum.

Pentheus laceratus.

Penthea quid lacerat mater, lacerantq́; ſorores?
Non aprum violant Panthea, ſed feriunt.

DISTICHA IN FABVLAS IIII.

lib. Ouid. *Metamorphoſeon.*

Mineides.

SPREVERVNT *temerè* Mineides *origia* Bacchi.
Eſt ut adempta fides, ſic & adempta dies.

Dercetis in piſcem.

Diceris in piſcem Babylonia Derceti *verſa.*
Eſt id quod Syrij *piſcibus abſtineant.*

Semiramis in columbam.

Dicor & ambiguum eſt volucris quod Roma *columbas*
Has Syra *quas dicit lingua ſemiramides.*

Nais in piscem.

Nais vt in nitidos vertit iuuenilia pisces
Membra hominum, passa est hoc quoq; Nais idem.

Mora ex albis nigra.

Candida quæ quondam fueramus poma deorum:
Munere, nunc Thysbes nigra sumus precibus.

Pyramus & Thysbe.

Quos non iunxit amor, iunxit rogus, arsit vterq;,
Et vegrandis amor fecit vtrumq; mori.

Ad Apollinem de adulterio Veneris cum Marte.

Inuide cur Venerem cum Marte ostendis Apollo?
Indicij pœnas inuide Apollo dabis.

Leucothoë in arborem.

Quem vata sum Eurymonen me pressit Apollo sepulta
Viua fui, sed nunc thus fero Leucothoe.

Clytie in heliotropium.

Ora nouem ieiuna dies ad amantis ocellos
Flectebam, hoc facio facta ego flos Clytie.

Daphnis in saxum.

Daphnis pastor eras, te pellicis ira redegit.
In saxum, tantæ sunt sub amore faces?

Scython modo vir modo fœmina.

Dum vir es ô Scython, te candida forte puella
Detinet, hoc factus fœmina num facies?

Celmus in adamantem.

Dum puer omnipotens puero charissimus, & tunc
Fidus eras, non nunc Celme id es, ast adamas.

Crocos & Smilax in flores.

Quæ Crocon insano Smilax ardebat amore,
Est flos, qui spreuit Smilaca, passus idem est.

Salmacis Nympha.

Hermaphroditus erat, volui, nolebat, amabam.
Hic expers Veneris, deniq; corpus idem.

Salmacis fons.

Hinc procul ô iuuenes, tetrici procul este, remollit
Salmacis vnius fons iuuenis precibus.

Hermaphroditus.

Sexus vterq; mihi est, qui nominor Hermaphroditus,
Nomine quiq; gero quis sit uterq; parens.

Telæ in vites & hæderas.

Quid non thus redolet Mineides ara Lyæi?
Quum fiunt vites stamina, tela hederæ.

Vespertilio.

Non hanc penna leuat, sed auem membrana, perosa est
Quæ lucem, & syluas odit, amatq; domos.

Ino in deam.

Ino odium sum passa deæ Iunonis, & alto
Me emisi scopulo, sum dea non perij.

Melicerta.

Qui è saxo Melicerta decidisti,
Es factus deus æquoris Palæmon.

Inferorum vrbs.

Sunt ibi mille aditus, ibi multa silentia, & umbræ,
Et semper Ditis ianua aperta domus.

Ad Cerberum.

Cerbere terna tibi cur guttura? maximus hydræ
Frater eram, & stygiæ seruo ego claustra domus.

Eumenides.

Tres sumus Eumenides, quibus est crinita colubris
Ceruix, vt nomen non sumus Eumenides.

Tytius.

Delia uim passa est, me oppressit Delius arcu,
Nunc præbent auibus viscera nostra dapes.

Tantalus.

Lingua, dapes nocuere, tenent me tartara, labris
Tango vndam sitiens, poma habeo esuriens.

Ad Sisyphum.

Sisyphe te extinxit Theuseus, quum Sisyphe saxum
Te grauat, an iusta est vindicis ira Dei?

Ixion.

Cui licuit nebulam infandis amplectier vlnis,
Ixion celeri voluitur orbe rotæ.

Belides.

Belides extinctis adeunt patruelibus orcum.
Quasq; petunt aptæ perdere semper aquas.

Learchi mors.

Ah demens Athamas, non est lea torua propago,
Quem perimis demens cerne, Learchus erit.

Veneris origo.

Falciferum phama est secuisse virilia patri,
Ex quorum, & spuma, sanguine creta Venus.

Comites Inus in lapides & aues.

Sidoniæ comitum conuitia non tulit Inus
Iunio, sed in lapides vertit, & in uolucres.

Cadmus cum vxore in serpentes.

Cadmus in Illyricis fit serpens finibus (ut sors)
Id dum miratur fit draco & Harmonia.

Guttæ Medusæ in serpentes.

Oris ut anguigeri ceciderunt aere guttæ
In Libyen, Libye facta colubrifera est.

Atlas in montem.

Factus Atlas viſo mons Gorgonis ore cruentæ,
Dum metuit ſortes, quos dedit alma Themis.

Andromedæ liberatio.

Liberat Andromedam pactis Daneia proles
Connubijs, victo cæde dracone maris.

Andromedæ nuptiæ.

Perſeus Adromedæ rapuit connubia, ſed non
Læta, quòd armauit Phinea raptus amor.

Meduſæ cædes.

Perſeus, anguicomam Phorcinida contudit harpe
Auxilio alipedis, Cecropidumq; deæ.

Virgæ in coralia.

Coralia immenſi fiunt virgulta profundi
Gorgone, quid mirum? ſaxea membra facit.

Pegaſus è ſanguine Meduſæ.

Quàm primum anguigeram extinxit Danaëius heros,
Pegaſus è medio ſanguine natus auis.

Meduſæ capilli in ſerpentes.

In turpes colubros Minerua crines
Mutauit dea Gorgoni Meduſæ.

DISTICHA IN FABVLAS

V. libri Ouidij Metamorphoſeon.

Cepheni in lapides.

PERSEA *Cepheni proceres dum Marte grauarent,*
Fecit membra caput ſaxea ſaxificum.

Phineus in ſaxum.

Phinea raptus amor, concurrere ad arma coegit,
Et ſaxum anguicomæ compulit eſſe caput.

Prœtus in ſaxum.

Fit ſerpentigera lapis Meduſa
Prœtus, qui Acriſium fugârat armis.

Polydectes in ſaxum

Te ſilicem fecit ueram Polydecta negabas
Eſſe necem cuius (ſic vaga phama) caput.

Muſæ in aues.

Dum Nymphis cuperet volucres vim inferre Pyreneus
Vidit, & extinctus dum parat arce ſequi.

Gigantomachia.

Marte gigantæo timor ardua regna tonantis
Inuaſit, ſuperos & graue Martis onus.

Iuppiter in arietem.

Dum polus Enceladi crudelia membra timeret,
Iuppiter eſt factus corniger Encelado.

Apollo in ceruum.

Vidit Apollineum cerui ſub imagine vultum
Ægyptus, quateret quum iuga ſæua Gyges.

Bacchus in caprum.

Cuius debuerant manus fugare.
Eſt factus Bromius caper, gigantes.

Diana in fel. Iun. in vac. Ven. in piſ. Mer. in ibim.

Cynthia fit feles, Saturnia vacca, Dione
Piſcis, Atlantiades ibis, ob Enceladum.

Typhoeus.

Ceruicem Aetna premit, Lilybæum crura, Pelore
Dextra, Pachyne tibi est subdita læua manus.

Proserpinæ raptus.

Dis Phlegetontæo tellure tremente barathro
Exit, Persephonen prædo vagamq; rapit.

Cyane in stagnum.

Mens vt erat Cyane raptori obstare profundo,
Quum nequit, fons est facta gemens Cyane.

Puer in stellionem.

Fessa Ceres, fessam risit puer, ira secuta est.
Stellio fit, quare? mixta polenta fuit.

Ascalaphus in bubonem.

Obstitit Ascalaphus rediture ad sydera olympi
Persephone, hoc, Bubo fit quoq; Persephone.

Sirenes in aues.

Sirenes faciunt dei volucres,
Vt Proserpina quæreretur vndis.

Arethusa in fontem.

Vim nuda Alphei fugiens Arethusa procacis.
Fons est facta tuæ phœbe sororis ope.

Lyncus in feram.

Qui rex Lyncus eram fecit pia Lynca Ceres me,
Quòd uolui ferro perdere Triptolemum.

Perides in picas.

Nomina Pieridum uictricibus addita Nymphis.
In picas quarum corpora uersa nouem.

DISTICHA IN FABVLAS VI. libri Ouidij Metamorphoseon.

Arachne.

QVANTA Cythoriaco fuerit mihi pectine virtus,
Dũ licuit, minimũ monstro ego facta animal.

Pallas in vetulam.

Consilium ne sperne deæ, tibi fastus Arachne est.
Non anus hæc, falsa est, Pallas & ipsa Dea est.

Hœmus & Rhodope in montes.

Hœmus rex fueram, Rhodope regina, sumus nunc
Odrysi montes: hoc dedit ira deûm.

Pygmæa in gruem.

Pulchra fui Pygmæa, gruem certamine fecit
Me Iuno, inde meis bella gero populis.

Antigone in ciconiam.

Candida quæ fueras, iam es facta ciconia, quondam
Antigone: hoc victæ dat Iouis alma soror.

Cynaræ filiæ in lapides.

Rex saxum ô Cynara amplecti te Iuno volentem.
Fecit, qui fuerant stirps tua chara gradus.

Iuppiter in taurum & aquilam.

Europa, Asterie per florida prata vagentur.
Taurus ero Europæ, sic aquila Asteriæ.

Iuppiter in cygnum & Satyrum.

Si pingat Ledam, & Nyctëida pictor Apelles
Cygnus ero volucris, Iuppiter & Satyrus.

Iuppiter in Amphitryonem.

Alcmenæ manibus scope polita est
Heu Iuno Amphitryon erit maritus.

Iuppiter in aurum.

Quid iuuat Acrisium Danaën includere turrim,
Si cadet omnipotens aurea gutta pater.

Iuppiter in ignem.

Aeginæ hæc facies? coniunx Iouis excute marmor,
Iam iam erit in terris igneus ipse tonans.

Iuppiter in pastorem.

Mnemosynen pastoris amans sub imagine pressit
Iuppiter, ô miseros quos face vexat amor.

Iuppiter in serpentem.

Si varius natam pressit Deoida serpens.
Rex superûm, ô patres quid genuisse iuuat?

Neptunus in iuuencum.

Virginis Aeoliæ Neptunus amore, iuuenci
Sub forma intrauit rura, gregesq; boum.

Neptunus in fluuium.

Aequoreæ regnator aquæ sum factus Enipeus.
Hoc potui, est nostrum flumina cuncta mare.

Neptunus in arietem.

Arietis in falsa Bisalpida imagine pressit,
Per sortes rapidi cui data sceptra maris.

Neptunus in equum.

Sensit equum te flaua Ceres, cui fuscina telum est,
Et te sensit equum virgo Medusa ferox.

Neprunus in delphinum.

Me facies & amor fecit delphina Melanthûs
Parcite, quàm grandes dat Venus alma faces.

Apollo in pastorem.

Armentum Admeti quid pascis Adollo, deorum
Vnus ades, non sum, non oleo ambrosiam.

Apollo in accipitrem & leonem.

Quid non vincit amor? quid non Venus vrget in artes?
Accipiter modo sis, quum modo Phœbe leo.

Apollo in pastorem.

Pastor eras quum tu Machareida presseris, & tunc
Fictus eras, non nunc quum tibi cura boum.

Bacchus in vuam.

Captus amore pater fit virginis vua Lyæus.
Erigones, genitæ quem dedit vua neci.

Saturnus in equum.

Quid geminum Chirona negas inimice poetis?
Si subiecit equo Phillyra falcifero.

Arachnes pœna.

Admonuit me Pallas, ego non Pallados iras
Pertimui, & pœnas, quas dedit ars, patior.

Niobe in marmor.

Contempsi Niobe Latonia numina, Phœbus
Et soror oppressit pignora, marmor ego.

Amphionis mors.

Vxor erat Niobe, sobolem pia Cynthia nostram
Oppressit, ferro viscera nostra fluunt.

Lycii rustici in ranas.

Quum ranæ vetuistis aquas hausisse palustres
Latonam, quid adhuc carpere noctis opus.

Marsia in fluuium.

Marsia sum fluuius Phrygiæ, mihi pellis adempta est,
Quòd me Latous vicit Apollo lyra.

Pelopis humerus eburneus.

Saxea facta soror, Pelopi mihi eburneus ecce
Est humerus, genitor maxima causa fuit.

Philomœna, Prog. Tereus. Itys in aues.

Facta ego quæ miseræ pellex Philomena sororis,
Ales sum, Progne, sicq; maritus, Itys.

Orithyæ raptus.

Dum pater extincto Pandione regnat Erechtheus
Orithya fugis? non, rapit ast Boreas.

Zetes & Calais alati.

Alati Calais, Zetes, sumus Orithyæ
Progenies, vexit nos Pegasæa ratis.

DISTICHA IN FABVLAS VII. *libri Ouidij Metamorphoseon.*

Ad Medeam.

QVID *Medea scelus moliris? Iasona tauri*
Dilacerent, nolo, cur? fertur durus amor.

Iason in Colchos.

Quid te Athamantæi mouerunt vellera Phryxi
Æsonide? non me vellera, sed Pelias.

Tauri ignem efflantes.

Ecce iugo æripedes tauros Pegasæus Iason
Supposuit, iuuenis non fuit, herba fuit.

Draconis dentes.

Qui modo viperei fueramus semina dentes,
Nunc armata sumus turba, phalanxq; virum.

Draco peruigil.

Quàm vigil ipse draco, dum vellera tuta solebant
Esse laboranti vellere non potuit.

Aeſon è vetulo iuuenis.

Canus eram, iugulor, nimiumq́; potentibus herbis.
Me fecit iuuenem, quæ modo facta nurus.

Ramus oliuæ reuireſcit.

Qui modo Palladiæ fert munera ramns oliuæ
Siccus erat, viridem Colchidos herba tulit.

Guttæ in flores.

Quæ guttæ fuerant prius cadentes,
Nunc flores, nurus Aeſonis probabit.

Nutrices Bacchi iuueneſcunt.

Fata regunt ſuperos, non Colchida, Colchyde Nymphis
Si iuuenile datur corpus Iacche tuis,

Peliæ cædes.

Naturam lacerat Peliam manus impia, vt vltra
Viuat, & extinctus perdit utrunq; pater.

Aries in agnum.

Olim Aries fueram, fodit mea guttura Colchis,
Vixi in aqua, & viuens perſequor agnus oue

Cerambus in auem.

Deucalionæo foret obrutus ipſe Cerambus
Tempore? Nympharum ni celer ales ope.

Dracho in ſaxum.

Eſt factus draco ſaxeus, viator
Tutus perge, draco nihil minatur.

Iuuencus in ceruum.

Cornua quum ceruis longiſſima, cornua quare
Non ſunt longa tibi cerue? iuuencus eram.

Mœra canis.

Mœra canis fueram, ſum facta canicula ſignum.
Sum quod & Icarus eſt, ſum quod & Erigone,

Coæ mulieres cornutæ.

Matribus imposuit Cois Saturnia fronti
Cornua, Proh miseros quos premit ira deûm.

Telchines omnia visu mutantes.

Telchines, quorum mutauerat omnia visus,
Subdidit æquoreæ Iuppiter altus aquæ.

Puella in columbam.

Non mirum placidam si dat natura columbam,
Cui pater Alcidamas, casta puella fuit.

Hyries filius in cygnum.

Cui renuit solitus dare Phylius omnia taurum
Desilij scopulo, sum modo factus olor.

Hyrie in lacum.

Progeniem, quæ cygnus erat, cecidisse putabam,
Dum fleo, fio lacus nomen Hyrie.

Combe in auem.

Quum sit auis Combe, quid adhuc trepidantibus alis
Errat? adhuc prolis vulnere sæua timet.

Menephron.

Cyllene infamis merito num dicta, Menephron
In qua deperijt, qua prius ortus erat?

Puer in phocam.

Fles Cephise nepos thus est quod Apolline phocen
Versus in æquoream? cui nihil arma Iouis.

Eumeli filia in auem.

Desinite Eumeli lachrymas mirarier, ipse
Est pater, humanæ non pater, ast volucris.

Fungi in homines.

Non genus humanum quod creuerit infirma res est,
Quum sint è fungis edita membra virûm.

Medea

Medea ad Aegeum.

Deseruit coniunx, nocuere venena Creusæ,
Meq; Aegeus doctæ suscipit arce deæ.

Phineus, Periphas, & puella in aues.

Phinea Cecropiæ, & neptem Polyphemonis arces
Viderunt volucres, teq; senex Peripha.

Aconita è Cerberi spuma.

Cerberus vt spumas viso dispersit olympo
Cautibus in duris nata aconita sumus.

Meneæ fuga.

Effugio hinc, Aegeus dederat mea pocula nato,
Qui, vt volui, noto non periit capulo.

Thesei gesta.

Taurus, aperq;, cinis, latro, semiuir, atq; procustes,
Scyron, Thesea monstra subacta manu.

Scyronis ossa in scopulos.

Scyronis scopuli sumus ossa latronis, ab alto
Quem misit Theseus in mare præcipitem.

Sithonis in monedulam.

Nomen ab effectu quæ seruo monedula, quondam
(Namq; auro est Arne prodita) virgo fui.

Ad Aeacum.

Aeace, quum frustra petit auxiliaria Minos
Arma, dabis frustra hæc Cephalo.

Formicæ in homines.

Quid nunc Myrmidones rosisse sub arbore quercus
Grana negant? quum sint nomine Myrmidones.

Cephalus in aliam figuram.

Sta Procri hic, cuius Pallantias alma figuram
Mutauit, non est aduena, sed Cephalus.

S

Procris fuga.

Dum nouit Cephalum cuius modo munera mitem
Reddiderant, fugit per nemora alta dolens.

Canis & vulpes in ſaxa.

Dum ſequitur vulpem Lælaps, dum vulnera vulpes.
Formidat, fiunt numine ſaxa deûm.

Procris mors.

Munere me Cephali fodit manus inſcia noſtro,
Cauſa necis iaculum non fuit, aura fuit.

DISTICHA IN FABVLAS

VIII. *lib.* Ouid. *Metamorphoſeon.*

Turris muri vocalis.

SI *ſit Apollineæ vocalis regia conchæ*
Contractu turris, num lyra ſaxa trahet?

Scylla Niſi in auem.

Regia quæ fueram Niſi pulcherrima proles,
Sum volucris nomen Cyris adepta meum.

Niſus in haliætum.

Me mea purpureo priuauit Scylla capillo.
Eſt auis, hanc volucrem non haliætus amo.

Minotauri mors.

Quem labyrinthea pauere ambage ſubacti
Cecropidæ Theſeus perdit amantis ope.

Ariadne corona in ſydus.

Theſea Cecropidæ ſine te videre ſuperbum
Minoio, cuius fixa corona polo eſt.

Ad Dædalum.

Quum tibi sint pennæ cur non tibi forma volucris.
Dædale? sum volucris more, vir ingenio.

Ad Dædalum de Icaro.

Dædale non periit puer Icarus, ipse superstes,
Nam dedit Icariis nomine nomen aquis,

Talus in perdicem.

Præcipitem armigeræ quem Pallados arce dedisti
Talus, at est perdix Dædale, non periit.

Aper Calydonius.

Oeneu misit aprum Latoidos ira Dianæ
Quo sobolis clades dira futura tuæ est.

Altææ cædes.

Toxea, Plexippum fratres Meleager ad vmbras
Misit, & hunc misi, quam manus ipsa necat.

Meleagri mors.

Tam cita cur fratrem clades Meleagron ademit
Si nescis Gorge (nuntio) flamma fuit.

Stipes in quo Meleagri vita.

Altæa Oeniden mater dedit ignibus vltrix,
Quod forti Oenidæ lignea vita fuit.

Meleagri sorores in aues.

Quæ nuper fuerant tuæ sorores,
Oenide, volucres modo euolabunt.

Naides in syluas.

Cur nunc æquoreis quatiuntur Echinades vndis.
Quæ fuerant quondam Naides? ira fuit.

Perimele in insulam.

Quod videor precibus Perimele lætor amantis
Insula, & ipsa mari lugeo quod quatior.

Oppidum in ſtagnum.

Hoc ſtagnum fuit oppidum paluſtre,
Quod non hoſpitio deos recepit.

Caſa in templum.

Sum templum, quæ parua fui caſa, dulce tonantis
Hoſpitium, aligeri ſic & Atlantiadæ.

Baucis & Philemon in arbores.

Baucidos vt fuit & concorde Philemonis æuum,
Facti ita habent frondes robora contiguas.

Proteus in varias formas.

Si modo taurus, aper, ſerpens, leo, flamma videris,
Quàm merito Proteu diceris ambiguus.

Mæſtra in varias formas.

Preſſiſſet non longa fames Eriſichthona, Mæſtra
Si vir non fieret bos, equa, ceruus, auis.

Famis patria.

Ora famis Scythiæ patria eſt, vbi neſcia tellus
Arboris eſt, vel quæ neſcit aratra boum.

Famis deſcriptio.

Hyrta fames, famis eſt cutis aſpera, & ora, famesq;
Pallida, & inculto pallida labra ſitu.

Ad Eriſichthona.

Quum ſacrata tuam eſt Eriſichthon paſſa ſecurim
Quercus, membra miſer dic mihi cur laceras?

DISTICHA IN FABVLAS IX. libri Ouidij Metamorphoseon.

Achelous loquitur.

O ENEV *te socerum petimus duo, vtriq; voluptas*
Est eadem, ambobus Deianira placet.

Ad Acheloum.

Clauigerum Alciden toties Acheloe lacessis?
Nam quo te vincet tempore nudus erit.

Arhelous in taurum.

Nudus eram, Alcides nudus fuit, Hercule vincor.
Et quum dirupit cornua, taurus eram.

Achelous in anguem.

Pectore ab Herculeo dum pectora nostra premuntur,
Fio anguis, tamen hoc non valet, immò nocet.

Cornu copiæ.

Non dolui immenso quod victus ab Hercule taurus,
Quum bona sit cornu copia tanta meo.

Nessus.

Deianira necis causa es, dabis inscia pœnas,
Quum dabitur vestis sanguine tincta viro.

Ad Deianiram.

Herculis hæc tunica est, non irritamen amoris,
Mors, mors sub tunica Deianira latet.

Herculis labores.

Thracis equi, stabulum, pastor, leo, poma, volucres,
Cerua, aper, & taurus, baltheus, hydra, canis.

Lychas in scopulum.

Coniuges Alcidæ tunicam tulit, ira peremit
Herculis, atq; lychas nomine fit scopulus.

Scopulus Lychæ timendus.

Adſunt ſaxa Lychæ, procul hinc fuge nauta, periclũ eſt
Si dominum necuit, te ruet atq; ratem.

Hercules in pyra.

Noſtra vt Lernæo flagrârunt membra veneno,
Fit pyra, conſcendo ſubdita flamma fuit.

Hercules in deum.

Me Lernæus edax cruor, & me flamma cremauit,
Sum deus, atque tibi ſæua nouerca gener.

Ilithyia in vetulam.

Quam credis vetulam Galanthis eſſe
Non eſt, ſed dea partuum eſt, nocebit.

Galanthis in muſtellam.

Riſi ego Lucinam, quæ ſum muſtella, frequento
Ipſa domos, & cur? virgo Galanthis eram.

Dryope in arborem.

Te nimium Dryope crudelia fata manebant,
Dum niſi decerptis floribus arborea es.

Lotos in arborem.

Olim Nympha fui, quæ dicor aquatica lotos,
Quam deus hortorum terruit inguinibus.

Iolaus ſenex in iuuenem.

Quàm merito Alcidæ Iunonia nupſerit Hebe,
Scit ſatus Iphiclo, eſt de ſene qui iuuenis.

Callirhoes pueri in iuuenes.

Quid iurare paras Hebe? tibi fata reſiſtunt.
Nam iuuenes fient Callirhoes pueri.

Deos fatis obnoxios.

Fata timent ſuperi, ſuperûm non plena poteſtas
Rumpere, ſi quid erit, quod tria fata velint.

Biblis in fontem.

Sum fons Caune tibi cuius data epiſtola Biblis,
Nomine Biblis eram, nomine Biblis ero.

Iphis in marem.

Fœmina qui fueram potior tener Iphis Ianthe,
Eſt mirum, Inachidos gratia cauſa fuit.

Iſidis comites.

Inachidos comites ſunt Apis, Oſiris, Anubis.
Oraq́; qui digito comprimit Harpocrates.

DISTICHA IN FABVLAS

x. libri Ouidij Metamorphoſeon.

Euridice.

VIPERA *me extinxit, petij ſtyga, pectine traxit*
Me coniunx, iterum lex quoque rupta trahit.

Orpheus.

Orphea vicit amor, Thracis lyra vicit opacam
Eurydice victa coniuge Perſephonen.

Tantalus.

Nulla fames, & nulla ſitis mihi, iura profundi
Dum ſonus Orphææ rumperet ima lyræ.

Ixion.

Quum lyra deformem Rhodopeia flecteret orcum.
Ixion ſtabili manſit in orbe rotæ.

Tityus.

Non Tityi carpſere iecur fera noſtra volucrum,
Orpheus dum peteret cantibus Eurydicen.

Belides.

Quare depositis mirantur Belides vrnis?
Carmina Threicij vatis amœna trahunt.

Ad Sisyphum.

Sisyphe deposito quare trahis ocia saxo?
Vatis Threicij sentio dulce melos.

Pastor in lapidem.

Si viso cane vir lapis trifauci est,
Quid si traxero Cerberum cathenis?

Olenus & Lethæa in lapides.

Peccarat coniunx voluit peccasse videri
Olenus, & tandem factus vterque lapis.

Atys in pinum.

Præcepti Idæus Cybeles fuit immemor Atys.
Cuius non pinus immemor arbor erit.

Cyparissus in cupressum.

Luctibus & lachrymis ita consecrata cupressus
Fleuisti, vt ceruum quum cyparissus eras.

Iuppiter in aquilam.

Iliadæ Ganymedis amor, cui dextra trisulco
Armata est, aquilam fulmine fecit auem.

Hyacinthus in florem.

Cuius Phœbus amans, Hiacynthi discus ad vmbras.
Misit, & hunc florem fecit Apollo gemens.

Hiacynthia.

Annua quum redeant Hiacynthia Apollo gemiscis?
An fueras viuo lætior hoc iuuene?

Cerastæ in iuuencos.

Sunt cæsi quibus aduenæ, cerastas
Mutauit Venus in graues iuuencos.

Propoetides in ſaxa.

Sunt lapis obſcœnæ Propœtides, alma Dione
Hoc dedit, vt tantum ſe probet eſſe deam.

Eburnea ſtatua.

Nomina quæ Cypros ſeruat dedit inclyta proles,
Quam genuit ſculptum Pygmalionis opus.

Myrrha in arborem.

Quam compreſſit amor Cyniran ardere parentem
Eſt arbor, myrrham myrrha nephanda gerens.

Hippomenes & Atalanta in leones.

Pernicem Hippomenes Veneris Scœneida vicit
Munere, & ob Venerem vir leo, & ipſa lea eſt.

Damaſcenus ager.

Sum Damaſcenus ager Veneri ſacratus, amanti
Non nocuit, ſed tamen ira Deæ.

Adonis in florem.

Quem Dea, puniceus flos eſt, Venus arſit Adonis,
Cui fuit ipſa ſoror mater, auusq; pater.

Minthe in herbam.

Perſephone fuerat pellex tua perfida Minthe,
Cui ſunt pro pœnis munera, quum redolet.

DISTICHA IN FABVLAS

XI. *libri Ouidij Metamorphoſeon.*

Orphei cædes.

DVM *caneret lacerant Adonides Orphea, cuius*
Mortis non iuuenes cauſa, ſed Euridice.

Anguis in ſaxum.

Anguem Treicij *caput per undas*
Phœbus *lambere congelat volentem.*

Thracie in arbores.

Corpora mutauit Bacchantum *in robora* Iacchus,
Quem mouit vatis gratia non pietas.

Tacta à Mida in aurum.

Si quicquid tetigit Midas *fit aurum,*
Diues *quàm merito* Midas *vocatur.*

Harena Pactoli aurea.

Quæ modo Pactoli *micat aurea harena, nephandum*
Fulua Midæ *facinus non fuit ante* Phrygis.

Midæ aures aſini.

Quod uiſa eſt iniuſta Mideæ *ſententia, fecit*
Vt pecus Arcadicum Delius *aure foret.*

Cannæ vocales.

Si fit purpurea vocalis harundo tyara,
Obuelare Midam *tempora num licuit?*

Apollo, Neptunus, in homines.

Pergama mortali ſub imagine Conſus, Apollo,
Si condunt, quantum ſpes manifeſta deûm eſt.

Heſiones liberatio.

Liberat Heſionem *proles* Tirynthia *monſtro*
Obiectam, hoc fecit muneris ipſa fames.

Thetis in varias figuras.

Fit modo quæ volucris, quæ Tigris, *& arbor, aquoſam*
Aeacides Thetidem *vincere num poterit?*

Thetis victa.

Non vicit Thetidem *parens* Achillis,
Sed vatis monitus fuere ponti.

Chione Dedalionis filia.

Pressit Atlantiades, me pressit Apollo, Dianam
Culpaui, passa est spicula lingua deæ.

Dedalion in accipitrem.

Ob Chionen Parnase tuo me vertice misi,
Non pereo, accipiter fio ego & obchionen.

Lupus in saxum.

Qui lupus Aecidæ armentum lacerare solebat,
Nunc commutato est corpore marmoreus.

Ceyx & Alcyone in aues.

Ceyx rex fueram, maris obruit vnda, gemebat
Alcyone, alati nunc sumus alcyones.

Phobetor, & Phantasos somnii filii.

Fit draco, fit volucris, tigris, lea torua, Phobetor,
Phantasos & tellus fit, lapis, arbor, aqua.

Morpheus somni filius.

Humani generis simulator somne propago
Sum tua, & humanas dignus adire domos.

Morpheus in Ceycen.

Fluctibus æquoreis sub imagine misit adempti
Morphea Ceycis somnus ad Alcyonen.

Aesalus in mergum.

Præcipitem è scopulo sese dedit Aesalus alto,
Et quia non periit mergere semper auet.

DISTICHA IN FABVLAS XII. *libri Ouidij Metamorphoseon.*

Serpens in saxum.

AVLIDOS *ad platanũ lapis est draco, mœnia p̃ quẽ*
Vidit Thestorides Troica posse capi.

Iphigenia.

Pro cerua ante aras stetit Iphigenia Dianæ,
Cerua non potuitq́; Iphygenia mori.

Phamæ domus.

Arce manent Phamæ rumor, tormenta, susurri,
Error, credulitas, nulla quiesq́;, timor.

Protesilai mors.

Primus quum Hectorea facto cadis ictu sub hasta
Quam meritò hoc nomen Protesilae geris.

Cygnus in auem.

Cygnus Achilleæ ferro insuperabilis hastæ,
Factus olor, molea saxea dum superat.

Cænis in virum.

Est modo vir cæneus nullo penetrabilis ictu,
Qui quondam patiens fœmina cænis erat.

Hippodames nuptiæ.

Connubio Hippodames non felix adfuit omen,
Quum dederint multos uina, furorq́; neci.

Lapithæ, Centauri.

Armauit Lapithas pia gratia, vina bimembres,
Et tandem pressit gratia vina nece.

Cæneus in aquilam.

Vulneris immunem, modo qui fert tela tonanti,
Presserunt trunci cænea nubigenæ.

Periclymenus in varias formas.

Aëre cur moritur. cui quæq; obnoxia forma,
Est aquila, Alcides causa, Periclymenus.

Achillis mors.

Smynthea in Aeacidæ cit fata Tridentifer, ipse
Cit Paridem, atq; Paris vulnerat Aeacidem.

DISTICHA IN FABVLAS XIII. *libri Ouidij Matamorphoseon.*

Contentio Aiacis & Vlyssis.

AEACIDAE arma licet poscant duo, solus vtrunq;
Vexet amor, capient non tamen arma duo.

Aiax in hyacinthum.

Victor ut arma tulit, nostro necor ense hyacinthus,
Quum sit sanguis habens nomina, non perij.

Polyxenæ immolatio.

Victima Achillæo quod facta polyxena busto,
Quid mirer? fuit huic maxima causa necis.

Polymestoris excæcatio, Polydori cædes.

Priuauit miserum Polymestora luce Dimantis
Aurea, vt occidit te Polydore fames.

Hecuba in canem.

Rex nocuit, nocui Polymestori, & ipsa per agros
Latraui aufugiens Thracia saxa canis.

Memnonides aues.

Memnonides ineunt pugnas ad busta quotannis
Memnonia, atq; cadunt manibus inferiæ.

Tacta ab Anii filiabus.

Quicquid contigerant Anij puellæ
Vinum, bacca, ceres erat repente.

Anii filiæ in Columbas.

Tantalides Anij natis dum vincla pararet,
Ecce Dioneas fecit Iacchus aues.

Duo iuuenes è rogi fauilla.

Flamma tuam ſobolem dum iuſta cremaret Echion,
Verſa eſt in iuuenes atra fauilla duos.

Iudex in ſaxum.

Saxea in Ambraciam *dum iudicis ora manebunt,*
Semper erit populis lis manifeſta deum.

Filii Moloſſi in aues.

Quid quod pennata eſt regi præclara Moloſſi
Progenies? flammas pertimuit rapidas.

Acis in fluuium.

Saxea cyclopis quem moles obruit Acis,
Priſtina adhuc factus nomina flumen habet.

Ad Galatheam.

Te Polyphemus *amat, tuus eſt amor* Acis, *vterq;*
Ardet, vtrunq; tamen non Galathea *capis.*

Glaucus in deum marinum.

Retibus officium fuerat cui ducere piſces,
Nunc deus eſt Glaucus, *quem dedit herba mari.*

DISTICHA IN FABVLAS XIIII.
libri Ouidij *Metamorphoſeon.*

Scyllæ inguina in canes.

QVOD *circæa meo connubia* Glaucus *amore*
Spreuit, ob hoc fiunt inguina noſtra canes.

Scylla in ſcopulum.

Quæ Laërtiadem *ſpoliauit* Scilla *carinis,*
Nunc ſcopulus facta eſt, effuge nauta, vorat.

Cercopes in ſimias.

Cercopum omnipotens dum corda peroſus, & artes,
Mutauit hos in ſimias.

Aeneas ad inferos.

Tartara, Persephonen, atauos, umbramq; parentis
Vidit magnabimus Tros, duce Deiphobæ.

Sibylla in uocem.

Quod munus petij Sibylla Phœbum,
Reddet me in nihilum, manente uoce.

Achimenides.

Deseruit Siculo quem littore victor Vlysses,
Suscipit Aeneæ puppis Achimenidem.

Venti in utre Vlyssi dati.

Ventorum classes sparsit furor, vtre soluto,
Quos omnes Ithaco clauserat Hippotades.

Socii Vlissis in porcos.

Impia mutârunt comites data pocula Circes:
In porcos Ithaci setigerumq; pecus.

Socii Vlyssis in pristinam formam.

Quos pecus in brutum mutauerat impia succis
Circe, iterum viso fecit Vlisse viros.

Picus in auem.

Rex Picus Latij fugit connubia Circes,
Qui nunc mutato est corpore Picus auis.

Socii Pici in feras.

Circeæ comites Pici miracula virgæ
Senserunt facti monstra, grauesq; feræ.

Canens Pici vxor in loci nomen.

Nympha Canens Pici fueram pulcherrima coniunx,
Quæ liquefacta modo sum locus ipsa Canens.

Diomedis socii in aues.

Nos Diomedæas fecit Cytherea volucres,
Qui fuimus quondam sub Diomede viri.

Pastor in oleastrum.

Apulus ut mouit conuitia pastor, amaros,
In Nymphas, fructus sic oleaster habet.

Aeneæ naues in Nymphas.

Quæ Nymphæ modo pernatamus vndas,
Aeneæ fuimus pij carinæ.

Nauis in scopulum.

Alcinoi in scopulum vertit, cui fuscina, puppim
Quæ sua Dulichium vexit in arua ducem.

Ardea in auem.

Dum Troum manus ardeam cremaret,
Præpesq; ardea cognita est volucris.

Aeneas in deum.

Abstulit Aeneæ quicquid mortale Numicus,
Quem Romana deum gens vocat Indigetem.

Pomona dea.

Silenum, Panes, Satyros, Pomona Priapum
Noluit, hanc tandem cana fefellit anus.

Vertumnus in anum.

Vertumnus varias potuit qui sumere formas,
Pomonam pressit, quum simularet anum.

Anaxarete in saxum.

Iphis amans laqueo rupit sua guttura, cuius
Duritiæ facta est marmor Anaxarete.

Aquæ frigidæ in calidas.

Si fit in auxilium Rhomani calda triumphi
Frigida aqua, hoc maius spectat ad imperium.

Romulus in deum.

Romule Mars genuit, te Romule ad æthera Mauors
Extulit, & dictus templa, Quirinus habes.

Herſilia in deam.

Colle Quirinali dum crinis abiſſet in auras,
Nunc ora quæ excepit Romulus Herſiliam.

DISTICHA IN FABVLAS XV.

lib. Ouid. Metamorphoſeon.

Crotonis conditor.

CONDIDIT *Herculeo iuſſu tecta alta Crotonis,*
Hoſpitis vt ſtaret nomen, Alemonides.

Lapilli nigri in candidos.

Mycile cum nigris damnauerit vrna lapillis,
Cur viuis? fecit Clauiger hos niueos.

Pythagoras.

Me Numa rex adijt, docui penes Aeſaris vndas,
Exul eram, exilij cauſa Tytannis erat.

Pythagoræ dogma.

Non cæſa humanas maculent animalia menſas,
Nam ſcelus eſt paſci viſcera viſceribus.

Animæ immortalitas.

Effera non animas mors occupat, excitus hic eſt
Quod de vno in varium corpore corpus eunt.

Euphorbus in Pythagoram.

Non mirum eſt animas tranſire in corpora noſtras,
Quum fuerim Euphorbus quondã ego Pythagoras.

Tempora in continuo eſſe motu.

Motibus aſſiduis velut unda repellitur unda,
Sic noua truduntur tempora temporibus.

Quatuor ætates cum quatuor anni partibus.

Vere puer lactans iuuenisq; potentior æstu
Est vir in autumno, fitq; senex hyeme.

Sperma in hominem.

Quod sumus, aut fuimus, non crastina tempora reddent,
Quo tantum & fuimus semina, tempus erat.

Nasci. mori.

Nasci est, insolitum quum quod fuit incipit esse,
Estq; mori, tunc quum desinit esse quod est.

Terra in mare, Mare in terram.

Olim ubi ut immensum fuerat mare, libera tellus
Est modo: sic unda est nunc, ubi terra fuit.

Lycus fluuius.

Vnda Lyci quanquam est absumpta voragine terræ
Emergit hæc deinceps tamen.

Erasinus fluuius.

Cui caput Arcadica est, Erasinum, adaperta palude,
Terra iterum campis reddit in Argolicis.

Caycus fluuius.

Cuius pœnitui caycus ipse,
Primum ut dicitur alueum reliquit.

Amasenus fluuius.

Corniger Aetneis aliquando Amasenus in agris
Aestibus oppressa gurgitis aret aqua.

Anigrus fluuius,

Quæ dulces fuerant, nunc reddit Anigrus amaras
Vndas, cur? tetigit vulnera nubigenûm.

Hypanis fluuius.

Cuius multi Hypani prius bibēre
Vndas, nunc vitiant sales amari.

Insulæ in continentem.

Antissam, atq; Tyron quondam æquoris vnda, Pharonq;
Ambierat, nunc est insula nulla maris.

Ex eontinenti insulæ.

Tempora continuas Zenclen uidēre priorum
Leucada, quas ambit nunc mare cæruleum,

Helice burra.

Mœnia sunt Helices, sunt obruta mœnia burræ
Quæ prius in solido structa fuere solo.

Ex planicie montes.

Cur propè qui fuerat campus, Træzena videtur
Collis? ventorum vis fera causa fuit.

Mira aquarum natura.

Tempore cornigeri gelida est Iouis unda diurno
Fontis, cui calda est tempore noctis aqua.

Fons Athamantis.

Vis cui fontis aqua est accendere ligna trabesq;
Orbes diminuat quum vaga luna suos.

Fluuius Ciconum.

Fluminis ut Ciconum pota est grauis vnda, repente
Saxea redduntur viscera, labra, manus.

Crathis & Sybaris.

Cratidis vnda auro reddit, Sybarisq; capillos
Persimiles, lachrymis vel Phaëtontiadum.

Salmacis fons.

Reddit ut Aethiopum furibundos Lympha paludum,
Mollis ita eneruat Salmacis vnda viros.

Clitorius fluuius.

Si quis Clitorij bibit liquores,
Hic munus fugiet tuum Lyæe.

Lyncestius fluuius.

Non secus ebrietas Lyncesti redditur unda,
Quàm poto sensus sollicitante mero.

Lacus Arcadiæ.

Arcadici natura lacus non infima, cuius
Vnda die est insons, tempore noctis obest.

Ortygia insula.

Ortygiæ æquoreis erratica nabat in vndis,
Nunc immota sedens insula non fluitat.

Symplegades.

Nunc stabiles remanent Symplegades, æquore quondam
Instabiles, tuto iam mare nauta sedet.

Aethna mons.

Quæ nunc ignea flagrat Aethna, campis
Non semper fuit ignea in Sicanis.

Homines in aues.

Ingressi nouies sumus volucres
Quum Tritoniacam viri paludem.

Apes ex vitulo, ex equo crabrones.

Nostra ut apum vitulo crescunt examina cæso,
Te generat cæsi crabro ita corpus equi.

Scorpius ex cancro.

Obrutus exemptis cancer tellure lacertis,
Scorpius exiguo tempore factus erit,

Tineæ in papiliones.

Si fit papilio qui nuper in arbore fila
Texebat bombyx candida, quid grauius?

Limus in ranas.

Quæritis in limum ſaltu cur rana citato
Se det præcipitem? Limus alit, generat.

Caro in vrſam.

Parturit vrſa ferox catulum ſine imagine, tandem
Edita lambendo fit fera ſæua caro.

Apes ſine pedibus.

Quum naſcuntur apes merito labentibus annis
Nomen idem quare? nomen origo dedit.

Aues ex oui medio.

Ex oui medio columba, picæ
Naſcuntur, genus omne ſic volucrum.

Anguis ex hominis ſpina.

Humana generatur an medulla
Anguis? quum in nihilum redacta ſpina eſt.

Phœnix ex ſeipſo.

Vnus odoriſero Phœnix qui viuit amomo,
Se reparat, cinis hunc gignit, ut igne perit.

Eyæna modo mas, modo fœmina.

Quæ modo hyæna marē patitur, modo maſcula hyæna eſt
Fœmina, dum patitur. maſcula, dum ſequitur.

Mira Chamæleontis natura.

A dumo contacta tenent quoſcunq; colores,
Atq; ego tantum auris nutrior aerijs.

Lyncurium ex lyncum vrina.

Lyncum fit precioſa gemma viſo
Vrina aere, nomen inde ſumit.

Coralium ex molli durum.

Quod nunc coralium tacto fit ab aëre durum,
Huic ſub aquis fuerat maxima mollities.

Omnium rerum uiciſſitudo.

Omnia vertuntur, rapit effera mortis imago
Omnia, non certo tramite cuncta fluunt.

Troia.

Hectora, Deiphobum, Priamum quoq; Troia Pariḿq;
Vidit, vbi Troia eſt dic mihi? Troia iacet.

Sparte.

Mœnia vbi Spartes? Spartes ruit omnia tempus.
Mors autem colles, mœnia, ſaxa domat.

Mycenæ.

Imperia, atq; urbes, terras rexere Mycenæ.
Phama Mycenarum nunc ubi? phama perit.

Athenæ, Thebæ.

Nomen Athenarum ſolum eſt, ſunt nomina Thebis.
Quis olim erexit Græcia tota caput.

Roma.

Tempora mox aderunt, quibus altæ mœnia Romæ
Parthus. Thrax metuet, Sarmata, Gallus, Arabs.

Aegeria in fontem.

Extincti dum ob facta Numæ miſeranda doleret,
Verſa ſui in fontem nominis Aegeria eſt.

Hippolytus in Virbium.

Impete patris, aui obſequio perij, arte nouercæ,
Quiq; iterum vixi, Virbius ecce vocor.

Gleba in puerum.

Qui olim gleba fuit, puer ſubinde
Eſt viſusq;, tagen vocant Hetruſci.

Haſta arborem.

Cui modo ſunt frondes arbor, tua Romule quondam
Haſta fuit, mirum non fuit, arbor erat.

Cippi cornua.

Arcis Romuleæ fatalia cornua Cippo
Regna dabant: Cippus noluit, aſt abijt.

Aeſculapius in anguem.

Anguis Apollineam vexit ſub imagine prolem
Noſtra ratis, facti lurida cauſa lues.

Iulius Cæſar in cometen.

Cæſaris Aeneadæ Iulij videre cometen,
Ad ſuperos cæſum quem tulit alma Venus.

Auguſti Cæſaris laudes.

Fulmina, dij, cælum, nutu Iouis aſtra mouentur,
Cæſaris Auguſti numine terra, mare.

Operis commendatio.

Non Iouis ira, imbres, Mars, ferrum, flamma, ſenectus,
Hoc opus vnda, lues, turbo, venena ruent.

FINIS.

AESOPI VITA BREVISSIME EX MAXIMO PLANVDE.

ESOPVS *genus traxit ex* Ammorio *oppido* Phrygiæ, *cognomento* Magnæ, *ſed fortuna fuit ſeruus, verùm ſeruitus non potuit animum eius liberum corrumpere.* Fuit *autem non ſolum ſeruus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum.* Nam *acuto capite fuit, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, vnde & nomen adeptus: ventroſus, valgus et incuruus: & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, cum obſcura ſimul & inarticulata voce, quæ omnia ſeruitutem ei paraſſe videri poſſunt.* Sed *cum tali eſſet tamq; deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, feliciſſimoq; ad omne commentum.* Homo *igitur tam deformis, ad fodiendum agrum ab hero ſuo emittitur: quò digreſſus, alacriter operi incumbebat.* Cumq; *eius domino ficus agricola quidam dono dediſſet, eas dominus ſeruo cuidam* Agathopodi *domum ferendas commiſit.* Qui Agathopus *conſilium inijt cum ſeruo, vt ipſi ficus illas deuorarent, cauſarenturq; poſtea* Aeſopum *eas furto ablatas comediſſe.* Hero *domum redeunte, accuſatur* Aeſopus, *parantur flagra, procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit, qua impetrata, aquam calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conſeruis.* Æſopus *præter aquam nihil euomit: ſerui vnà cum*

humore & ficus in terram eijciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æsopi. Cum sacerdotes Dianæ conuenissent, Aesopumq; rogassent, viam vt illis monstraret, quæ in vrbem ducebat, is prius frugali cœna refocillatos, in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam, vt ipsa gratiam referat homini tam benè de ipsis merito. Quo facto, reuersus Aesopus, in somnum lapsus est, visumq; fortunam astare sibi, soluentem eius linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Aesopus, expergiscitur, beneficium hoc in hospitalitatis obseruationem reijcit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta, expeditè loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Aesopo accusaretur, hominem præuenit, atq; grauissima accusatione in odium domini induxit, adeò vt eidem præfecto ab hero Aesopus traderetur. Cumq; iam in potestate Zenæ foret Aesopus, conuenit Zenam mercator quispiam, rogans num iumentum aliquod velit diuendere. Respondit Zenas iumentorum se potestatem non habere, verùm Aesopum monstrat, an hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator, Vnde hæc tibi olla, inquit, an ne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, vtrem inflatum arbitrarer, atque indignatus abijt. Aesopus ipsum sequens, mane, inquit. Ille vero conuersus, abi inquit sordidissime canis. At Aesopus ait, eme me mercator, non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam si tibi domi sunt mali pueri, & sine ocio flentes, his me præfice pædagogum, omnino eis

ero pro larua. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit: Quanti vas hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis. Mercator tres obolos exponens, nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tria remanserunt illi, grammaticus, cantor & Aesopus. Quos cum ille nequiret diuendere, Samum petijt, atque ibi expositis his tribus, grammatico & cantore egregiè ornatis, Aesopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus, atq; hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos iuuenes tam sordidũ statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur cantorem cuias sit, respondit, Cappadox sum. Quid sciret, respondit omnia: quo dicto, risit Aesopus. Quæsiuit & à grammatico Xanthus cuias esset, dixit se Lydum esse. Quid facere sciret rogante Xantho: omnia, inquit grammaticus: atq; iterum risit. Descendente Xantho, rogant discipuli vt Aesopum emat: nam reliquos duos nimis magno precio æstimarat mercator. Veniens ad Aesopum Xanthus, rogat vnde sit, nigrum se esse respondit. Ille verò, non hoc volebam ait, sed vnde natus sis. Ait Aesopus: Ex ventre matris meæ. Nom hoc dico, Xanthus inquit, sed in quo loco natus sis. Aesopus ait matrem non renunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciat percontatur, & ille, Nihil. Quomodo, dicit Xanthus: Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse, mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Aesopus ab scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit vspiam inter mortales, cui cognita explorataq; sint omnia. Xanthus

empturus Aesopum, dixit: Si emero te, an ne es fugiturus? Cui Aesopus respondit: Hoc si facere voluero, haudquaquam te vtar consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintulit: Sed deformis es. Atqui, ille respondit, ô philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus soluto ab scholasticis precio, Aesopum accepit. Inter deambulandum igitur cum sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animaduertens Aesopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho cur nam id facere vellet exquirente, Quoniam, inquit, si tu cum herus sis, naturæ non potes morem gerere, quid seruo mihi faciendum? Nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Posthæc accidit Xanthum die quadam amicos ad conuiuium inuitasse. Quibus rem gratam facturus, Aesopo mandat vt lentem coquat. Commodè parata & cocta, Xanthus eam iubet afferri. Aesopus iussa exequitur. Xantus lente accepta, probaturus an ne cocta foret satis, digitis eam attriuit, multas adhuc superesse putans, quas iubens Aesopum afferre, præter aquam is nihil adportauit. Xantho grauiter indignante cur non lentes apponeret mensæ, respondit se veluti iussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Aesopi elegantissimæ, hæ videlicet: Deum ante omnia cole. Regem honora. Benè agentibus ne inuide. Linguæ continens esto. Mulieri nunquam credas secreta. Ne pudeat te semper discere meliora. Fac quæ te non mæstificent. Bonum esse non te pœniteat. Aesopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est, missusq; Crœso regi, bellum cum Samijs agenti, id sua cum pru-

dentia, tum vrbanitate effecit, vt Samijs placatus rex reconciliaretur. Samij multis honoribus redeuntẽ Aesopum exceperunt. Qui discedens ex insula, orbem peragrauit, cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycaro rege, à quo statua aurea Aesopo iussa erigi. Deinde peragrata Græcia, Delphos peruenit. A quibus nullo affectus honore est, sed ab ipsis post salutaria præcepta rupe præceps deuolutus, mortuus est. Cuius mors graui pestilentia vlta, iniustè occisi Aesopi indicium Delphis exhibuit.

EX APHTHONII SOPHIstæ exercitamentis.

FABVLA *profecta quidem est à poetis, sed & rhetoribus communis facta est admonendi gratia. Est autem fabula sermo fictus, imagine quadam repræsentans veritatem. Atque alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verùm quoniam Aesopus egregiè præter cæteros conscripsit fabulas, euicit vt potius Aesopia diceretur. Ea verò est triplex, Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in qua aliquid ab homine geri confingitur. Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sunt rationis expertia. Mista verò, quæ rationale irrationaleq; complectitur. Eam autem admonitionem, cuius causa fabulam constitueris, Antefabulationem præpositam, postpositam verò, Affabulationem dices.*

FABVLA QVA FORMICARVM & Cicadarum exemplo hortantur Iuuenes ad laborem.

CICADAE *olim æstate assiduis cantibus indulgebant, formicæ verò hyemis memores, laboribus fructibusque colligendis operam dabant. Verùm cum hyems aduenisset, formicæ ijs, quæ collegerant, pascebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi voluptas, eò indigentiæ miseriæq; perduxit, vt esurirent omnes, & fame conficerentur. Sic iuuentus laborum fugitans, malè habet in senectute.*

Ex Philostrati Imaginibus. De fabula.

FABVLAE *se ad Aesopum, sua in eum beneuolentia conferunt, quòd satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, necnon & Archilocho in Licamben curæ fuit. Sed ab Aesopo humnna omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temerè impertito: nam cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quispiam agit, & vulpes, & per Iouem equus, nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianuā docti huius, vittis eum deuincturæ, coronaq; oleagina coronaturæ: hic, vt puto, fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt. Pictorem fabularum curas remißiore animo indigere, non latuit. Philo-*

sophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Aesopum statuit ex illius scena conflictum. Chori dux vulpes depicta est. Vtitur enim ea Aesopus ministra argumentorum plurium, ceu Dauo comœdia.

Ex Hermogenis exercitamentis. Prisciano interprete.

FABVLA est oratio ficta, verisimili dispositione, imaginem exhibens veritatis. Ideo autem hanc primam tradere pueris solent oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè vias ritè instituunt. Vsi sunt ea tamen vetustißimi quoque authores, ut Hesiodus, Archilochus, Horatius, Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem vulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularum, aliæ Aesopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libycæ, aliæ Sybariticæ: omnes autem communiter Aesopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter solebat Aesopus fabulis vti. Mendacem quidem esse nolunt fabulam, sed ad vitam vtilẽ, necnon & verisimilem. Est autem verisimilis, si res, quæ subiectis accidunt personis, aptè reddantur: vtputa de pulchritudine aliquis certat, pauo supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, vulpecula est subijcienda. Imitatores aliquos hominum volumus ostendere, hic simijs est locus. Oportet igitur modò breuiter, modò latius eas disserere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam sermo inductis fingatur personis. Exempli causa, Simiæ conue-

nerunt, & consilium habuerunt de vrbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem, sed vetus simia prohibuit ab incepto, eas docens, quòd facile capiantur, si intra muros concludantur: sic breuiter dices. Si velis producere, sic: Simiæ conuenerunt, & consiliabantur de vrbe condenda, quarum vna in medium veniens concionata est, quia oportet ipsas quoque ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatem habendo felices homines sint, domos etiam habent singuli, & in concionem vniuersi, & in theatrum ascendentes delectant animos spectationibus, & auditionibus varijs. Et sic proferes orationem in orando, dicens, quod & plebiscitum scriptum est, & finges etiam orationem veteris simiæ. Expositio autem fabularum vult circuitionibus carere, & iucundior esse. Sed oratio, qua vtilitas fabulæ retegitur, quàm ἐπιμύθιον vocant, quod nos affabulationem possumus dicere, à quibusdam prima, à plerisq; rationabilius postrema ponitur. Sciendum verò, quòd etiam oratores inter exempla solent fabulis vti.

FINIS.

terunt, & consilium [illegible] de [illegible] quia placuit illis, [illegible] fed vetus [illegible] facile capiantur, [illegible] inter dees. Si [illegible] & consilia[illegible] [illegible] dum [illegible] concion[illegible] ciuitatem habere. [illegible] habendo felices homines sint, [illegible] in concionem [illegible] in theatrum [illegible] dente delectant [illegible] Et sic proferes orationem [illegible] exemplis [illegible] scriptum est, [illegible] poteris sumere. Expositio autem fabularum [illegible] tionibus caret, & [illegible] Sed oratio, qua [illegible] tur fabulae corrigitur, [illegible] quod nos [illegible] fabulationem possumus dicere, [illegible] puerilis: rationationibus [illegible] Sciendum vero, quod etiam oratores [illegible] exempla [illegible]

F I N I S.

FABVLARVM
OMNIVM INDEX.

B

C

D

E

F

G

H

I

L

N

O

P

T

V

INDEX, DISTICHA IO. FR. QVINTIANI, IN FABVLAS

Ouidij Metamorphoseon exhibens.

FINIS.

FABVLARVM QVAE HOC libello continentur, interpretes atque autores.

In Epistola, facie 4. reperies impressum, dicerpe. legas decerpe.

SERIES LITERARVM.

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVX.

Omnes ſunt quaterniones præter X. qui ſunt duerniones.

BRIXIAE,

EX OFFICINA DAMIANI TVRLINI.

Anno 1563.